

Møte torsdag den 24. februar 2011 kl. 10

President: Per-Kristian Foss

Dagsorden (nr. 57):

1. Innstilling fra valgkomiteen om valg av et varamedlem til Stortingets delegasjon til Den Interparlamentariske Union (IPU) (Innst. 225 S (2010–2011))
2. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i kringkastingsloven og medieeierskapsloven (Innst. 207 L (2010–2011), jf. Prop. 7 L (2010–2011))
3. Interpellasjon fra representanten Øyvind Korsberg til kulturministeren:

«Medietilbudet og -omfanget er inne i en rivende utvikling. NRK er i en særstilling når det gjelder økonomi på grunn av lisensinntektene på ca. 4,4 mrd. kr årlig. NRKs konkurrenter finansieres i et kommersielt marked. NRKs vedtekter setter i utgangspunktet svært få begrensninger på hva NRK kan tilby av tjenester. Svært mange av de tilbudene NRK nå har utviklet, ligger imidlertid langt fra primæroppgavene til NRK, som er tradisjonell radio-/tv-produksjon og -sending. Disse nye tilbudene som NRK gir publikum, er i direkte konkurranse med private tilbydere, aktører som ikke har adgang til lisensmidler, og som opplever dette konkurransevridende.

Ser statsråden behov for å stramme inn og klargjøre NRKs vedtekter for å ta hensyn til kommersielle aktører utover tradisjonell radio-/tv-sending og -produksjon?»
4. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Svein Flåtten, Anders B. Werp, Bent Høie, Elisabeth Røbekk Nørve og Michael Tetzschner om styrkede forbrukerrettigheter ved kjøp av bolig (Innst. 212 S (2010–2011), jf. Dokument 8:37 S (2010–2011))
5. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Line Henriette Hjemdal og Borghild Tenden om endring i drivstoffavgiftene for motorkjøretøy (Innst. 223 S (2010–2011), jf. Dokument 8:35 S (2010–2011))
6. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Elisabeth Røbekk Nørve, Frank Bakke-Jensen, Øyvind Halleraker, Siri A. Meling og Nikolai Astrup om en stortingsmelding om en helhetlig energipolitikk (Innst. 220 S (2010–2011), jf. Dokument 8:26 S (2010–2011))
7. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll og Oskar J. Grimstad om å endre konsesjonspolitikken for gasskraftverk (Innst. 221 S (2010–2011), jf. Dokument 8:31 S (2010–2011))
8. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Oskar J. Grimstad, Henning Skumsvoll, Per Sandberg, Siri A. Meling, Elisabeth Røbekk Nørve, Linda C. Hofstad Helleland og Lars Myraune om kraftsituasjonen i Trøndelag og Møre og Romsdal (Innst. 222 S (2010–2011), jf. Dokument 8:32 S (2010–2011))
9. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll, Oskar J. Grimstad, Harald T. Nesvik og Tord Lien om oppstart av mobile gasskraftverk i perioder med kraftunderskudd og/eller høye strømpriser (Innst. 224 S (2010–2011), jf. Dokument 8:44 S (2010–2011))
10. Interpellasjon fra representanten Ketil Solvik-Olsen til nærings- og handelsministeren:

«På NRK 3. november i fjor etterlyser LO bedre rammebetingelser for kraftforedlende industri. Regjeringens industrikraftregime er for vagt til å berolige næringen. Bekymring for norske energikostnader og CO₂-regelverk ligger til grunn. Kraftforedlende bedrifter konkurrerer som regel på det globale marked, og trenger konkurransedyktige rammevilkår. Regjeringen fratrer derimot industrien eierskap til vannkraft. Industrien tvinges ut i kraftmarkedet for å kjøpe strøm med et ekstra CO₂-påslag i prisen. Regjeringen har skrytt av et særnorsk strengt CO₂-kvoteregime og i Stortinget motsatt seg kompensasjon for CO₂-påslag i strømprisen. Regjeringen har nektet industrien å bygge gasskraftverk i Norge tilsvarende det man gjør i utlandet. Likevel hevder statsråden overfor NRK 3. november at han imøtekommer industriens behov.

Betyr statsrådens medieuttalelser at regjeringen vil endre politikk?»
11. Interpellasjon fra representanten Tord Lien til nærings- og handelsministeren:

«Norge har svært god kunnskap om store pasientgrupper. Både den generelle pasientregistreringen og Kreftregisteret spesielt, samt andre prosjekter, gir norske forskere gode forutsetninger for forskning på og dermed utvikling av legemidler. Samtidig har Norge sterke kompetanse- og utdanningsmiljøer med nær tilknytning til utøvende helseinstitusjoner. I sum har disse forhold bidratt til en stor underskog av små oppstartsbedrifter. Innovasjonsselskapet Inven2, eid av UiO og Helse Sør-Øst, vil i år alene få 20 produkter til selskaps-/utlisensieringsfase. Utfordringen med å få god forskning og gode produkter til å manifestere seg i industriell utvikling i Norge er imidlertid store. Tilgang til risikokapital er kritisk for bransjen der utviklingstiden frem til salgbart produkt er 10–12 år. Farmasinæringen har stort potensial i Norge.

Vil statsråden ta initiativ til en satsing for å styrke industrialiseringen av farmasiindustrien?»
12. Referat

Presidenten: Representantene Rigmor Andersen *Eide* og Torfinn *Opheim*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den innkalte vararepresentant for Østfold fylke, Kari Agerup, har tatt sete.

Representanten Peter Skovholt Gitmark vil fremsette et representantforslag.

Peter Skovholt Gitmark (H) [10:01:36]: Jeg har den ære å legge fram et forslag på vegne av representantene Ivar Kristiansen, Gunnar Gundersen, Ine M. Eriksen Sør-eide og meg selv om årlig, offentlig korrupsjonsrapport fra landets største bistandsorganisasjoner.

Presidenten: Representanten Borghild Tenden vil fremsette to representantforslag.

Borghild Tenden (V) [10:02:04]: På vegne av stortingsrepresentant Trine Skei Grande og meg selv har jeg den glede å overrekke to representantforslag:

- om gjennomføring av domstolskontroll ved uthenting av trafikkdata samt styrking av politiets ressurser til å bekjempe alvorlig kriminalitet med digitalt verktøy. Endringer i ekomloven
- om endring i merverdiavgiftsloven, endring av § 15-3 beløpsgrenser for oppgavetermin med lav omsetning

Presidenten: Representanten Arve Kambe vil fremsette et representantforslag.

Arve Kambe (H) [10:02:45]: På vegne av representantene Svein Harberg, Henning Warloe, Torgeir Dahl og meg selv fremmer jeg et representantforslag om en styrket maritim utdanning i Norge.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten informere om at møtet fortsetter utover kl. 16 til dagens kart er ferdigbehandlet.

Sak nr. 1 [10:03:24]

Innstilling fra valgkomiteen om valg av et varamedlem til Stortingets delegasjon til Den Interparlamentariske Union (IPU) (Innst. 225 S (2010–2011))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 2714)

Sak nr. 2 [10:03:40]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i kringkastingsloven og medieeierskapsloven (Innst. 207 L (2010–2011), jf. Prop. 7 L (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomite-

en vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter på statsråden.

Videre foreslås det at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Ib Thomsen (FrP) [10:04:44] (ordfører for saken): Media er i store forandringer om dagen. Det skjer mye overalt, både på nett, tv, radio og ikke minst også i papiravisene. Noen har spådd papiravisenes bortgang om 10–11 år, og det er jo en spådom som er ganske dramatisk. Er dette en lov for framtiden vi skal debattere i dag, med den raske utviklingen vi ser innenfor media?

Den saken vi nå skal behandle, er et produkt av et politisk og byråkratisk ønske om større makt, slik jeg ser det. Man ønsker å sette opp lister over programmer man ønsker å kjøpe inn, og som man mener det er korrekt å vise for den norske befolkningen. Man ønsker å være med og påvirke den slags innkjøp. Hvordan man skal gjøre det, og hvordan man skal kunne vedta det i Stortinget, er for meg som å vedta at vi skal ha godt vær. Det er en handelsvare vi snakker om, og det er mange som konkurrerer. Når listen blir satt opp i Stortinget, vil man være med og detaljstyre.

Mediefeltet er viktig. Avstanden mellom aktørene og politisk ledelse er – ikke minst – også veldig viktig. Man ser i dag i Midtøsten at man bruker nettopp mediene bevisst. Nå vil ikke jeg påstå at vi gjør det samme i Norge, men man ser i hvert fall at de brukes, og man bør være varsom.

Ytringsfriheten er jo vernet i Grunnloven – den er fanget opp på den måten. Det er viktig at vi verner om den. Alle er enige om at det er viktig med en fri og uavhengig presse som setter dagsordenen og har den redaksjonelle friheten. Da skjønner jeg ikke at Stortinget ikke kan gi større frihet også innenfor kringkastingen til redaktørene, som styrer etter denne Redaktørplakaten som vi har så stor tro på.

Konkurransetilsynet mener jeg også kan gjøre en jobb innenfor media, som å sørge for at det er fri konkurranse mellom media og de andre aktørene i bransjen – ikke som vi ser i dette forslaget, som etter mitt syn går i motsatt retning. Medietilsynet får en sterkere rolle. De kan overkjøre de fleste med bøter, men Kongen i statsråd – ikke minst – kan også overkjøre både redaktører og klagenemnd. Flere saker som Medietilsynet behandler, er en smal grenseoppgang mot prinsippet om redaksjonell frihet.

Et eksempel jeg har, er at man bruker Medietilsynet til å forby porno og vold på tv. Jeg er helt enig i at man skal forby vold og porno på tv. Men det er også samtidig i strid med norsk lov. Hvorfor bruke Medietilsynet til det når det er i strid med norsk lov? Da er det andre aktører man kan bruke. Hvorfor stoler man ikke på redaktørene og redaksjonene – at de gjør den jobben de er satt til å gjøre, også innenfor kringkastingen? Det kan føre til mistanke og påstander om at politiske myndigheter

misbruker kringkastingsregelverket til å påvirke medias redaksjonelle prioriteringer. Det må vi for all del unngå.

Så har man reklame og kontroll av den. Ja, der er NRK aktiv. Men de kaller det sponing. De kaller det sponing av alle typer programmer, og vi ser det ikke minst nå under VM. Dette skal også Medietilsynet være med og regulere. Kanskje NRK og regjeringsapparatet ønsker å benytte seg av dette misforståtte smutthullet som sponing er, f.eks.: Dette programmet er sponset av regjeringen. Hvor går grensene for tolkning? Jo, ved det som Medietilsynet og departementet håndterer.

Hensynet til mediemangfoldet og ytringsfriheten, som er viktig, kan bedre ivaretas gjennom økt vekt på prinsippene i Redaktørplakaten, noe vi også har vist til i forslaget vårt. Det gjør det unødvendig å opprettholde Medietilsynet i dagens form, mener vi.

I høringsnotatet legger regjeringen stor vekt på konsesjon og politisk styring av mediepolitikken gjennom konsesjonstildelinger, i stedet for å dempe konsekvensene av denne uønskede grad av politisk styring på kringkastingsområdet.

Det er vel så viktig at NRK som statlig allmennkringkaster er avhengig av tillit i befolkningen, og at selskapet framstår som reelt uavhengig. Så lenge lovforslaget ikke selv beskriver hva distributøren nærmere bestemt skal gjøre, blir det videre noe paradoksalt at Medietilsynet kan legge en tvangsmulkt hvis den ikke har gjort noe den skal gjøre.

Jeg ønsker å fremme forslaget fra Fremskrittspartiet.

Presidenten: Representanten Ib Thomsen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Gunn Karin Gjøl (A) [10:10:17] (komiteens leder): Jeg er enig med representanten Ib Thomsen i at det er viktig med Redaktørplakaten, og det tror jeg det store flertallet i Stortinget er enig i. Men jeg lurer på hvor Ib Thomsen var da han oppdaget at hans favorittprogram med Ninky Nonken og Plinky Plonken – altså Drømmehagen – ble tatt av NRKs program. Da var ikke Redaktørplakaten så viktig lenger, for da ville han instruere statsråden om å gjeninnføre Drømmehagen.

Allerede i forbindelse med kringkastingsmeldingen, St.meld. nr. 30 for 2006–2007, ga flertallet i Stortinget sin tilslutning til at Medietilsynet skulle få en mer uavhengig rolle i forbindelse med kringkasting. Det er det denne saken dreier seg om, nettopp at de nå skal få en mer uavhengig rolle. Det er bl.a. god forvaltningspolitikk og i tråd med den utviklingen vi ser innenfor andre forvaltningsorganer. Men det er også veldig viktig at departementet ikke minst når det gjelder mediepolitikken, skal ha armlengdes avstand. Når det også dreier seg om at departementet er eier av NRK, så er dagens adgang til å kunne instruere Medietilsynet i saker vedrørende kringkasting ikke uproblematisk.

Det forslaget går ut på, er at departementet ikke lenger skal være bare klageinstans. Det skal nå etableres en uavhengig klagenemnd, og den skal bl.a. gjelde i forbindelse med reklame og sponing, forbud mot politisk reklame,

vern av mindreårige seere og ikke minst det det har vært stor politisk debatt om, med regjeringa som klageinstans, i forbindelse med konsesjoner til lokal-tv og lokalradio. Det er her viktig med uavhengige tilsyn.

Men det er også noen saker som åpenbart ligger i grenselandet mellom politikk og forvaltning, og hvor regelverket er ganske skjønnsmessig. Her er det viktig at økt sjølstendighet ikke går ut over myndighetenes demokratiske kontroll med virksomheten til tilsynene. Derfor har man foreslått en sikkerhetsventil som gjør at Kongen i statsråd kan omgjøre vedtak i Medietilsynet eller klagenemnda. Det gjelder bare saker av stor prinsipiell eller samfunnsmessig interesse.

Jeg legger merke til i merknadene til Fremskrittspartiet at de vil avvikle Medietilsynet og overlate oppgavene hva gjelder mediemangfoldet, til Konkurransetilsynet. Det er nettopp Konkurransetilsynet som har hatt ansvaret for mangfoldet i bokbransjen, Ib Thomsen, som gjør at vi i dag sitter med tre store forlag som har nesten all markedsrett. I det tilfellet som gjelder bokhandlerne, vil Fremskrittspartiet sammen med oss andre gå den andre veien og regulere markedsmakten og innføre en boklov. Hva er det som tilsier at ikke det samme vil skje innenfor mediebransjen som har skjedd innenfor bokbransjen? Men kanskje synes Fremskrittspartiet at det er greit at vi blir sittende igjen uten konkurranse i mediemarkedet, og at all eiermakt blir konsentrert rundt det sentrale østlandsområdet. For oss er det ikke greit.

Statsråden signaliserer i proposisjonen at hun vil sikre at folket får tilgang til viktige idrettsarrangement som VM på ski og OL også for framtida. Det gir flertallet i denne salen sin helhjertede støtte til. Vi har de siste årene sett at det er en kraftig prisstigning på seerrettigheter knyttet til de store idrettsarrangementene, og at de store kommersielle betalingskanalene priser opp disse arrangementene så høyt at allmennkringkasterne ikke har muligheten til å delta i den konkurransen. Det har også tidligere vært spekulert i at bl.a. NRK ikke har muligheten til å kunne sende det neste OL. Derfor er det viktig at man får muligheten til listeføring av store idrettsarrangement. Dette er store opplevelser for hele folket, som folk har stor glede av å få muligheten til å se. Dette er ikke noe spesielt for Norge. Dette er ting som allerede skjer – i Storbritannia, i Østerrike, i Tyskland, i Irland og i Italia. Men igjen registrerer jeg at Fremskrittspartiet i sin fanatiske motstand mot NRK og lisensen vil ofre det norske folks rett til å se VM på ski, OL, VM-finalen i fotball for at man skal sikre de kommersielle selskapene.

Presidenten: Presidenten vil for ordens skyld minne om at tale må rettes via presidenten, selv om det kan være fristende å tale til enkeltrepresentanter direkte.

Gunn Karin Gjøl (A) [10:15:16]: Det skal ikke gjenta seg!

Presidenten: Det er presidenten helt sikker på at det ikke gjør.

Olemic Thommessen (H) [10:15:45]: Det denne saken dreier seg om, er jo å gi Medietilsynet en mer uavhengig rolle, og sånn sett er jo dette et skritt i riktig retning i den forstand at avstanden mellom den politiske makt og tilsynet av mediene blir større. Så jeg stiller meg litt uforstående, faktisk, til Fremskrittspartiets utgangspunkt for vurdering av denne saken.

Det opplegget som regjeringen har presentert, og som Høyre vil støtte i dag, er helt i tråd med tilnærminger som Høyre har hatt tidligere for å skape en større integritet rundt Medietilsynet og rundt de beslutningsprosesser som er knyttet til konsesjonstildelinger i særdeleshet. Det er kringkastingsfeltets uavhengighet som her er det bærende hensynet.

Debatten i denne saken mener jeg kan ligge på litt andre punkter enn akkurat det: Er det behov for noen unntak? For det er lagt opp til ett unntak knyttet til riksdekkende konsesjoner. Ryggmargsrefleksen skulle tilsi at det kanskje ikke var noen grunn til å unnta akkurat dem. Når Høyre allikevel støtter regjeringens opplegg, er det ut fra en konkret vurdering av hvilke konsesjoner vi snakker om, og hva som faktisk er tilfellet. Det knytter seg altså til to radiokonsesjoner hvis skjebner vil komme opp i en større sammenheng i forhold til digitaliseringen av radiomediet, og der er jo vårt håp at vi ikke skal behøve å ha noen konsesjoner i det hele tatt. Så kommer vi dit, blir dette en diskusjon om pavens skjegg, rett og slett fordi konsesjonene forsvinner.

Da står vi tilbake med én konsesjon, og det er TV 2-konsesjonen. Den er jo en ny oppfinnelse i den forstand at den ikke lenger er en konsesjon i betydningen fordeling av et knapphetsgode. Det er en tilrettelegging som ligner mer på et privilegium, og selv om det ikke akkurat er et ord vi liker så godt i denne sammenhengen, er det tross alt det det er. Man har altså lagt opp til en forpliktelse hos kabeleierne til å formidle TV 2 – på gitte markedsmessige betingelser, riktignok – men det er ikke noen tvil om at det der ligger en fordel for ett tv-selskap, som altså da har fått dette, om man definerer det som en konsesjon. Det er en ganske krevende vei inn i det, og jeg har forståelse for at det er vanskelig å bryte kontakten med de parter konsesjonen er inngått mellom, i den avtalen som ligger der, og plutselig skulle flytte deler av forståelsen av dette over til en annen instans. Riktignok under noe tvil så har vi kommet frem til at departementets forslag er en ganske god løsning i forhold til det praktiske liv.

Det andre temaet som bør være gjenstand for litt nærmere diskusjon, er spørsmålet om listing av idrettsarrangementer. Det er noe Høyre synes er en god idé. Vi synes det er flott at sentrale, viktige nasjonale arrangementer skal være tilgjengelig for alle uten at det skal behøve å koste noe. Vi hadde den debatten i forbindelse med kringkastingsplakaten. Når det er sagt, tror jeg det er et ganske viktig poeng ikke å ta for mye Møllers tran i forhold til hvilke forventninger man skal ha for å få dette til, og jeg tror man skal ha en ganske strategisk inngang med ikke å være for grådig i utgangspunktet. Det ligger tross alt en inntektsside hos idrettsarrangører i dette som er ganske betydelig; vi snakker om tv-rettigheter som medfører store

beløp. Vi kjenner jo til at når noen skal avholde store idrettsarrangementer i vårt land, er ikke veien lang til staten i forhold til garantier eller tilskudd, eller hva det nå skulle være. Så det er et spørsmål om å finne et balansepunkt som gjør at dette blir håndterlig. Det vil være viktig å koordinere seg med andre land i forhold til hvordan de håndterer dette, men jeg tror også at det vil være fornuftig å gå tilbake til den avgrensningen vi tenkte oss i forbindelse med debatten om kringkastingsplakaten, der dette var knyttet til noen relativt få sentrale arrangement.

Så vil jeg i et senere innlegg komme litt mer tilbake til akkurat dette punktet, og jeg vil også nærmere kommentere spørsmålet om Medietilsynet i forhold til Konkurransetilsynet.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:21:11]: Når det gjelder spørsmålet om listing av store arrangement og «viktige hendinger», som det heter i loven, er det et spørsmål som Kristelig Folkeparti også er veldig opptatt av. Men det er jo sånn der også at det er de resultatene vi faktisk oppnår i praksis, som er avgjørende. Det er det jo fint å snakke om på en dag som i dag – ski-VMs første dag – men vi må faktisk få gjennomført det i praksis og i lys av de dilemmaene som forrige taler presenterte, for at det skal få betydning. Kristelig Folkeparti viser til våre merknader i saken og venter spent på departementets oppfølging, og håper man lykkes med å gjennomføre det på en god og fornuftig måte.

Den saken vi har til behandling, dreier seg i første rekke om å lovfeste en mer uavhengig rolle for Medietilsynet på kringkastingsfeltet. Mediepolitikk dreier seg om en skjor og viktig balansegang mellom styring og de demokratiske prinsippene som krever redaksjonell frihet, og å ta vare på prinsippet om redaksjonell frihet.

Kristelig Folkeparti finner det betryggende at de aller fleste av instansene som uttalte seg i høringen, var positive til å gi Medietilsynet en mer uavhengig stilling og til forslaget om en klagenemnd som skal behandle klagesaker.

Det er viktige prinsipielle grunner for at det organet som fører tilsyn med kringkasterne, skal sikres selvstendighet i forhold til politiske myndigheter, særlig på bakgrunn av medias rolle i sammenheng med kritikk av og kontroll med offentlig maktutøving. I tillegg har vi Kulturdepartementets eierrolle i NRK, som gjør det særdeles viktig å ha et øye med disse spørsmålene. På denne bakgrunn støtter Kristelig Folkeparti det forslaget som departementet har lagt fram, og står bak flertallet i salen.

Så vil jeg også si at nettopp i dette landskapet der vi skal balansere redaksjonell frihet og politisk styring, vil nok aldri grensedragningene og heller ikke de lovendringene vi vedtar i dag, gjøre at dette er hogd i stein en gang for alle, men tvert imot er det viktig at vi har en levende debatt om mediepolitikken, og at vi finner en fornuftig balanse mellom det som skal være politisk ansvar og politisk styring, og det som skal være fri debatt i media og redaksjonell frihet i et demokrati.

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:24:52]: Jeg er enig med sistnevnte taler, som sa at mediepolitikken ikke må hogges i stein. Det er store endringer på medieområdet, og når det gjelder våre mål om mediemangfold, har myndighetene en viktig rolle for å bidra til at ulike meninger er oppe i offentligheten. For å nå det målet må vi stadig se på lovverket og hva slags virkemidler vi har for å nå det. Jeg er derfor svært fornøyd med at det er et bredt flertall som stiller seg bak samtlige av regjeringens forslag. Både prinsipielle hensyn og god forvaltningspraksis taler for forslagene som er lagt fram i denne proposisjonen.

Medietilsynet behandler i dag mange saker som berører prinsippet om redaksjonell frihet. Mediene har som oppgave å overvåke og kontrollere offentlig maktutøvelse, altså oss. Mye taler derfor for at tilsynsorganet på medieområdet bør ha stor grad av uavhengighet av politiske myndigheter. Derfor er ikke dette et forslag som bidrar til økt maktkonsentrasjon i Kulturdepartementet, snarere tvert imot; det bidrar til at Medietilsynet får økt innflytelse. Det mener jeg er viktig, prinsipielt og reelt.

Kulturdepartementet eier NRK og avgjør klager som kan involvere NRK. Så behandlingen av slike saker i en egen klagenemnd vil gi klagebehandlingen økt legitimitet. Forslaget gir dessuten en bedre arbeidsdeling mellom departementet og det faglig baserte tilsynet, og Norge vil, ikke minst med denne gjennomføringen, få et mer uavhengig tilsyn. Det er i tråd med praksis ellers i Europa.

Så merker jeg meg med interesse Fremskrittspartiets «prinsipielle» holdning, at jeg som statsråd skal gripe inn og sikre Drømmehagen, men når det gjelder VM på ski, bør konkurransen råde fritt. Det er et sterkt prinsipielt syn, og det skiller seg jo fundamentalt fra veldig mange andre land. Debatten om at vi skal listeføre viktige idrettsarrangement, er ikke noe jeg har funnet på på kjøkkenbordet på Jessheim, det er noe de gjør i Storbritannia, Østerrike, Finland, Belgia, Italia og Tyskland. Men det er riktig, som Olemic Thommessen er inne på, at dette må gjøres med nennsom hånd. Vi kan ikke regulere på alle områder. Og det er slik at idretten er avhengig av inntektene fra en del av disse idrettsarrangementene. Jeg vil om kort tid sende et forslag ut på høring hvor vi gjennomgår dette, og vil komme med forslag om hva slags type viktige begivenheter som skal være for oss alle. Nasjonale idrettsbegivenheter er jo noe av det som virkelig binder vår nasjon sammen. Da vi vokste opp, hadde vi én riksdekkende kanal. Jeg er glad for at vi ikke er der. Men er det noe som binder oss sammen som nasjon, er det det som skjer i Holmenkollen i disse dager.

Fremskrittspartiet foreslår i sitt mindretallsforslag at Medietilsynet bør legges ned, og at ansvaret for å sikre mediemangfold skal overlates til Konkurransetilsynet. De mener at mediemangfoldet bør ivaretas gjennom økt vekt på prinsippene i Redaktørplakaten og konkurranserettslig regulering av mediesektoren i regi av Konkurransetilsynet.

Fremskrittspartiets forslag synes å basere seg på en forestilling om at mangfoldet vil komme av seg selv bare Redaktørplakaten etterleves og myndighetene griper inn mot konkurransevridende forhold som strider mot konkurranseloven. Dette forslaget har etter min mening flere

problematiske sider. Redaktørplakaten regulerer forholdet mellom redaktør og eier. Formålet er å sikre redaksjonell uavhengighet. Jeg er selvsagt enig i at redaksjonell uavhengighet er et viktig prinsipp. Prinsippet er til og med gitt rettsvern gjennom lov om redaksjonell frihet i media. Men redaksjonell selvstendighet er ikke alene tilstrekkelig til å sikre et slikt mangfold. Inngrep mot atferd som begrenser konkurransen, er selvsagt viktig. Men heller ikke dette er alene nok til å sikre mediemangfold. Fremskrittspartiets forslag vil innebære at dagens regelverk på kringkastingsområdet ikke vil bli håndhevet. Forslaget er både uklokt og i strid med internasjonale forpliktelser som Norge har påtatt seg.

Så vil jeg til slutt si til TV 2-avtalen, som representanten fra Høyre var inne på: Vi har i dag ingen konsesjon knyttet til TV 2; vi har en avtale. Fordi vi har et digitalt nett, er det langt flere som kan sende enn før, den gang det var begrensninger. Da kunne man ha konsesjon. Derfor er dette en avtale som TV 2 har inngått på selvstendig grunnlag. De kunne sendt uten en avtale med myndighetene. Jeg mener at dette har en veldig viktig kulturpolitisk dimensjon, for det sikrer daglige nyhetssendinger, og det sikrer en del norske tv-dramaer, men det er altså ikke grunnlag for samme regulering på dette området siden vi har digitalisert. Det samme vil jo skje innenfor radio, at vi vil få mer mangfold og mer konkurranse når vi får innført digitalradio, en endring som Fremskrittspartiet også er imot.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ib Thomsen (FrP) [10:30:01]: Mer makt til Medietilsynet er hovedpoenget fra regjeringen i denne saken, og man har liten tro på redaktørene. Men samtidig vil regjeringen ha en sikkerhetsventil – for så mye makt vil man ikke gi fra seg. Det er Kongen i statsråd som kan overkjøre Medietilsynet, klagenemnda og sågar redaktørene.

I saker av «prinsipiell eller stor samfunnsmessig betydning», står det i sakspapirene. Det er interessant. Hva er av prinsipiell og stor samfunnsmessig betydning, der Kongen i statsråd kan overkjøre Medietilsynet, redaktørene og klagenemnda?

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:30:48]: Det er jo ikke sånn at Medietilsynet og Kongen i statsråd til syvende og sist kan overprøve redaktørene i Norge. I dagens regelverk har vi et medietilsyn, og i mediesaker er Kongen i statsråd klageinstans, men det er jo ikke slik at vi i Norge på noen som helst måte regulerer redaktøransvaret. Så her tror jeg representanten ser spøkelser ved høylys dag.

Dette forslaget vil altså innebære at saker som handler om konsesjon for radio, hvor departementet i dag er klageinstans, nå skal avgjøres av Medietilsynet, slik at Medietilsynet vil få økt makt, og Kongen i statsråd vil få mindre innflytelse over mediepolitikken.

Olemic Thommessen (H) [10:31:48]: På morgenkvisten i dag var det en viktig nyhet at det hadde vært seerstorm på NRK fordi man ikke hadde hatt en god dekning av åp-

ningsseremonien til VM. Det synes jeg illustrerer ganske godt problemstillingen rundt listing, for dette er typisk noe man kunne tenke seg listet. Vi vet at VM-arrangementet har inntekter på 25 mill. kr fra TV-rettigheter, og noe særlig offentlig tilskudd utover det har de ikke. Det er riktignok gått mye til anlegg og sånne ting, men selve det arrangementsmessige er ikke – i særlig grad i alle fall – statlig finansiert.

Kan statsråden reflektere litt mer rundt hvordan hun tenker seg å nærme seg dette? Tenker hun seg at staten skal kompensere disse utgiftene – eller inntektene for noen – eller tenker hun seg at de skal klare seg med mindre?

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:32:53]: Det er jo slik at vi har en avtale med TV 2 som gir visse rammer for hva slags type programmer som denne kanalen skal tilby. I tillegg er de økonomiske rammene til NRK styrt gjennom lisensen. I det forslaget som vi kommer til å legge ut på høring, kommer vi med noen forslag til hva slags type nasjonale begivenheter vi mener det er naturlig å listeføre. Disse forslagene vil jo ikke være uavhengig av hva man har gjort i andre land. Man har jo klare prosedyrer på dette området, og sterke reguleringer av det innenfor EØS-avtalen, så de konkrete forslagene vil jeg komme med i et høringsutkast, som vi må få en bred politisk diskusjon om.

Jeg mener at noe av rollen til en allmennkringkaster, enten det er TV 2 eller NRK, er å vise noe av det mest allmenne for oss nordmenn, og det er jo bl.a. ski.

Olemic Thommessen (H) [10:34:01]: Jeg vil ta tak i det statsråden sa i sitt innlegg om TV 2-avtalen. Jeg spør litt mer om den, for det fremstår som litt uklart hva den egentlig inneholder. Når vi diskuterer unntakene for konsesjon i denne saken: Er den da ikke tema, eller er den en del av unntaket i den saken vi nå diskuterer? Det er jo et unntak for riksdekkende konsesjoner. Er TV 2-avtalen en del av det unntaket, eller ligger den utenfor unntaket?

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:34:41]: TV 2 har i dag ingen konsesjon. TV 2 har inngått en avtale med Kulturdepartementet og kan i realiteten sende helt uavhengig av en konsesjon.

Når det gjelder radiokanaler innenfor FM-nettet, er muligheten til å sende gjennom FM-båndet et begrenset gode. Derfor er aktørene på dette området avhengig av en konsesjon – foreløpig – fra departementet for å kunne sende, hvis man da ikke sender digitalt. Slik at ...

Olemic Thommessen (H) [10:35:14]: Men omfattes det av unntaket? (Presidenten klubber.)

Presidenten: Replikordskiftet er omme – så får representanten vurdere hva han har fått ut av svaret.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Olemic Thommessen (H) [10:35:49]: Når det gjelder spørsmålet om TV 2s unntak, må vi få brakt det på det rene, tror jeg, på et senere tidspunkt, for for meg fremstår det som litt uklart.

Når det da gjelder spørsmålet om Medietilsynet og Konkurransetilsynet, er det slik at også Høyre har sett sammenhengen mellom disse to tilsynene. Vi har tidligere hatt forslag om å slå disse to tilsynene sammen. Jeg synes denne saken er lite egnet til å ta opp akkurat det spørsmålet. Denne saken illustrerer jo de områdene som nettopp er problematiske ved å skulle gjøre en slik sammenslåing, nemlig grensedragninger knyttet til aldersbegrensninger og sånne ting. Hva er aldersbegrensningen for pornografi, hva er aldersbegrensningen for vold, osv.? Det er jo temaer som vi alle mener må være gjenstand for en offentlig regulering, men som kanskje ikke ved første øyekast er det man tenker at Konkurransetilsynet er mest egnet til å gjøre. Så når Høyre stemmer imot Fremskrittspartiets forslag i denne saken, er det fordi vi mener at vi må ha en grundigere – og en annen – inngang til dette for å se synergier og muligheter som kan ligge i konkurransesammenhenger her. Det er klart at hvis man f.eks. ser på spørsmål knyttet til produksjonstilskudd og økonomiske tilskuddsordninger til mediene, så mener jo vi også at man nok så enkelt kunne lage en forskrift f.eks. til Konkurransetilsynet og se sammenhenger på det.

Så vil jeg nok også si at det å få en tydeligere grensedragning mellom departement og medietilsyn er ikke bare et spørsmål om innhold og ytringsfrihet, det er også et spørsmål om forretningsmessige rammebetingelser for enkelte av aktørene. Og med tildelingen av radiokonsesjoner i friskt minne, hvor det var – ha meg unnskyldt, president – et salig rot mellom medietilsyn og departement, tror jeg vi alle fort kan bli enige om at det er ryddig å få en klarere og mer forutsigbar ramme om hva man har å holde seg til.

Og så, hvis statsråden velger å ta ordet, vil jeg gjerne høre om hun kanskje litt tydeligere kunne forklare hvorvidt den juridiske ramme som i dag ligger rundt TV 2s sendinger, for å si det slik, er omfattet av det unntaket som denne loven beskriver, eller om det ikke er en del av det unntaket.

Ib Thomsen (FrP) [10:39:02]: Jeg vil gjenta at Fremskrittspartiet har stor tro på redaktørene og redaksjonene rundt omkring i Norges land. Vi har faktisk mer tro på redaktørene enn vi har på departementet og Medietilsynet.

Det skjer mye om dagen, og det sier jo alle innenfor media. Og er dette tiden for å vedta det som vi gjør i dag? Er dette en moderne lov, er det en lov som fanger opp det mangfoldet vi ser framover? Det som er helt sikkert, er at mangfoldet vedtas ikke i Stortinget eller i departementet eller i regjeringen. Det er faktisk en utvikling der ute når det gjelder hva folk ønsker å se og lytte på.

Så har vi listing av idrettsarrangement. Listing er en fin måte å si det å ta styringen på. Hva om andre har en annen smak enn regjeringen og departementet? Hva om noen ønsker at det skal sendes show på tv-en? Hva om et flertall, store deler av befolkningen, ønsker noe annet enn

regjeringen? Hva gjør man da? Jeg har forstått at komiteens leder, Gunn Karin Gjøl, ønsker å nærmest garantere at det norske folk i framtiden kan se VM og OL gratis. Det er en garanti som sikkert mange, mange er veldig glad for, og det synes jeg er flott at regjeringen kan gi. Men hva koster dette? Og hva skal man bruke av penger til dette? Det får vi ikke svar på, men at man garanterer det, det er helt klart.

Så ser man at det dukker opp små lokal-tv-stasjoner, f.eks. TV8, som vi ser flere steder i landet, og jeg synes det er veldig positivt at man har gitt dem muligheten til å sende. Man har også gitt dem muligheten til å få inntekter, som bingo. Noen synes det er all right, og det kan være en fin inntekt for disse små lokal-tv-stasjonene. Men det departementet gjør, er å ikke gjøre det mulig for de små lokal-tv-stasjonene å selge bingobongene, for det vil være å konkurrere med Norsk Tipping. Da gir man med den ene hånden og så stikker man kjepper i hjulene med den andre, og der synes jeg man må ha en helhetsvurdering.

Så stilte jeg et spørsmål til statsråden i replikkordskiftet. Da fikk jeg til svar at vi «ser spøkelser ved høylys dag». Men når det står i sakspapirene at regjeringen vil ha en sikkerhetsventil, og at Kongen i statsråd kan overkjøre Medietilsynet og klagenemnda i saker av «prinsipiell» og «samfunnsmessig» interesse, så spør jeg, hva er det? Det kan man ikke svare på, men man svarer at vi ser spøkelser ved høylys dag.

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:42:10]: Jeg vil gjenta det jeg har sagt om TV 2-avtalen. Det er en frivillig avtale som er inngått mellom departementet og TV 2. Når det gjelder radiokonsesjoner, som er et knapphetsgode, er det Medietilsynet som skal inngå avtaler på vegne av staten, ut fra de rammene som Stortinget og departementet har laget. Det vil ikke være slik at det i stridsspørsmål mellom TV 2 og departementet om hvordan TV 2-avtalen gjennomføres, er Medietilsynet som skal avgjøre tvistesaker i denne sammenheng. Det er mulig at vi da kan trekke på Medietilsynets kompetanse som rådgivende organ i mediespørsmål, men det er ikke slik at det er Medietilsynet som skal framforhandle den type avtaler. Nå var det jo bare én som ønsket en avtale med Kulturdepartementet i denne omgang, men hvis det hadde vært flere kringkaster som ønsket en avtale om å være riksdekkende allmennkringkaster, så er det da – på tv-siden – et spørsmål som ikke skal avgjøres av Medietilsynet, men som skal avgjøres av departementet, i og med at dette er en frivillig avtale og ikke en konsesjon. På radioområdet er det fortsatt slik at det er muligheten til å sende et knapphetsgode, og da vil det være Medietilsynet som avgjør i den type saker.

Så er det stor prinsipiell uenighet mellom oss og Fremskrittspartiet om dette med mangfold, at mangfoldet ivaretas best gjennom markedet. Da kan vi se på hva som er situasjonen i andre land, om de har mer mediemangfold i land hvor det er markedet som styrer mediepolitikken. Sannheten er jo at vi har mer mediemangfold i Norge, vi har flere lokalaviser, vi har flere regionaviser, vi har flere riksdekkende meningsbærende aviser, og for meg er det av viktig kulturpolitisk betydning. Det er også viktig

språkpolitikk, og det blir en enda viktigere del av mediepolitikken i framtida. Og det er ikke slik at Norge skiller seg ut som en spesielt regulerende nasjon på dette området – det er mange land som har en sterk lovregulering av mediepolitikken.

Det er viktig med spredning av makt innenfor politikken, men det er også et viktig prinsipp med spredning av makt innenfor mediepolitikken. Det er også slik at EØS-avtalen forutsetter at vi har en viss regulering av kringkasting og andre elektroniske medier, og at disse reglene også håndheves.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 2714)

Sak nr. 3 [10:45:05]

Interpellasjon fra representanten Øyvind Korsberg til kulturministeren:

«Medietilbudet og -omfanget er inne i en rivende utvikling. NRK er i en særstilling når det gjelder økonomi på grunn av lisensinntektene på ca. 4,4 mrd. kr årlig. NRKs konkurrenter finansieres i et kommersielt marked. NRKs vedtekter setter i utgangspunktet svært få begrensninger på hva NRK kan tilby av tjenester. Svært mange av de tilbudene NRK nå har utviklet, ligger imidlertid langt fra primær oppgavene til NRK, som er tradisjonell radio-/tv-produksjon og -sending. Disse nye tilbudene som NRK gir publikum, er i direkte konkurranse med private tilbydere, aktører som ikke har adgang til lisensmidler, og som opplever dette konkurransevridende.

Ser statsråden behov for å stramme inn og klargjøre NRKs vedtekter for å ta hensyn til kommersielle aktører utover tradisjonell radio-/tv-sending og -produksjon?»

Øyvind Korsberg (FrP) [10:46:24]: Denne interpellasjonen skal dreie seg om statskanalen NRK og de rammevilkår som foreligger for både NRK og NRKs konkurrenter.

La meg starte med, i disse VM-tider, å gratulere NRK med en fulltreffer når det gjaldt åpningsseremonien. Dette var ironisk ment, men det viser jo at til tross for alt skryt NRK fikk i foregående debatt, så kan de bomme. Og det kan være greit at det er noen, både politikere og andre, som gjør litt oppmerksom på at NRK ikke har alle svarene.

Så er det også noen som later til å tro at det å se på NRK er gratis. Representanten Gunn Karin Gjøl skapte det inntrykket i forrige debatt. Det er altså ikke gratis å se på NRK. Kjøper du en tv, så må du betale lisens, uansett hva du skal bruke den tv-en til. Om du skal grave den ned i hagen, henge den på taket eller hva enn du måtte gjøre: Lisensen må betales. Med andre ord: Det er ikke gratis å se NRK, det er ikke gratis å se ski-VM. Noen prøver å skape det inntrykket, men det er feil.

NRK står altså i en særstilling i det norske mediebildet, og det har en historisk forankring. Det var vel ingen som da NRK i sin tid ble etablert og driftet de første årene,

var uenig i at sånn skulle det være. Men så har altså verden endret seg radikalt, både nasjonalt og internasjonalt, med enormt store endringer, omveltninger og konkurranse. Det oppstår nye digitale medieplattformer, og man har store endringer også på eiersiden. Men NRK står like støtt, om ikke stødigere, og med en bredere mulighet nå enn de noen gang har hatt. Og det er klart at dette rammer NRKs konkurrenter, som ikke har sugerør ned i hver enkelt lommebok, som NRK har, i og med at NRK er lisensfinansiert og får inn nærmere 5 mrd. kr årlig i lisenspenger. Andre må ut og konkurrere på det åpne markedet.

Dette skaper selvfølgelig store utfordringer for dem som er i denne bransjen, og spesielt i krevende tider, som man tidligere har hatt, med finanskrise. Men der mediehus forsvinner, blir slått sammen eller må si opp ansatte, kan altså NRK gjøre det stikk motsatte, nemlig å ansette enda flere.

Det som skaper mange av disse utfordringene, er bl.a. det man finner i vedtektene, og jeg har lyst til å sitere § 13d derfra. Sitatet lyder:

«NRK skal være til stede på, og utvikle nye tjenester på alle viktige medieplattformer for å nå bredest ut med sitt samlede programtilbud.»

Og der er man egentlig ved det som er kjernen i utfordringen. For det punktet er så rundt, og det kan brukes i alle mulige sammenhenger. Det kan også brukes slik at NRK, om de ønsket det, kunne gi ut avis.

NRK er jo på svært mange ulike plattformer og opererer på ulike markeder, og jeg skal ta noen eksempler: Det er bl.a. vanlig å kunne kjøpe seg plass i NRKs sendinger. Ekstremsportveko på Voss gjør det, de som deltar i de ulike lokale Melodi Grand Prix-festivalene, gjør det. Ekstremsportveko på Voss samlet inn 400 000 kr for å få dekt sitt arrangement, og en del av de byene som har vært med i Melodi Grand Prix, har betalt inn 1,3 mill. kr, f.eks. har Sarpsborg gjort det. I forbindelse med Finnmarksløpet ser man akkurat det samme. Med andre ord: Man kan altså kjøpe seg plass i NRKs sendinger. Det at man åpner opp for den type journalistikk, synes jeg er betenkelig. Det minner meg litt om journalistisk prostitusjon. Jeg vet ikke om det var et helt korrekt uttrykk, president, men jeg ber om tilgivelse dersom det ikke var det.

Jeg synes også det er grunn til å reflektere over den motstanden dette møter redaksjonelt hos dem som driver med journalistikk.

I tillegg går NRK direkte inn i sponsor- og reklame-markedet, der man får sponset sendingen, bl.a. fra ski-VM og andre store idrettsarrangement, og andre typer arrangement. Så sier NRK at dette er helt nødvendig for å få gjennomført disse sendingene. Ja vel, med nærmere 5 mrd. kr i form av inntekter direkte fra lisensen må de likevel ha sponsorer og reklame for å få disse sendingene igjennom. Da utfordrer jeg statsråden: Hvor stor andel av NRKs inntekter utgjør disse såkalte sponsorplakatene? Det kan være greit å vite hvor hardt dette rammer andre kommersielle aktører, for der konkurrerer altså NRK på lik linje.

Så har også NRK et tilbud om medietrening for kommersielle aktører. I forkant tilbyr man altså medietrening

til dem man i neste omgang skal intervju. Dette har det vært en stor debatt om, og journalistklubben i NRK har enstemmig gått imot denne virksomheten. Statsråden synes dette er helt greit. Det synes også ledelsen i NRK, og man har gått flere runder med dette. Med andre ord: Man lytter heller ikke til sine ansatte i NRK. At enkelte som driver med den type virksomhet i NRK, kan tjene 15 000–16 000 kr dagen, har jeg også registrert. Samtidig har NRK begrensninger for sine ansatte når det gjelder hva man kan delta på av kommersiell virksomhet. Jeg synes det er en svært uryddig måte å opptre på.

NRK er også inne på det kommersielle markedet og lager reklamefilm. Det har de gjort før ski-VM – produsert en reklamefilm og vist den på tv som ren reklame. At de i ettertid beklaget det, får så være. Men de har altså gjort dette, og det er ikke noen glipp, det har man planlagt i lang tid og hatt en strategi rundt. Man kjenner forhåpentligvis regelverket så godt i NRK at man kan fange opp denne type problemstillinger.

Så er det sånn at NRK er med på mange områder. I løpet av de fem siste årene har NRK etablert 120 tjenester på nettstedet nrk.no, bl.a. værtjenesten yr.no, databasetjeneste, oppslagsverk, spill osv., osv. Dette går direkte inn i konkurranse med kommersielle aktører.

En glede oppe i dette er at fornyingsminister Rigmor Aasrud har gått hardt ut mot måten NRK opptrer på. Hun har i høringsuttalelsene vist til offentlighetsloven og muligheten for andre kommersielle aktører til både å ha lik mulighet og lik tilgang til den type informasjon som nå blir samlet og monopolisert i én kanal. Og jeg merker meg med glede at Aasrud også mener at NRKs vedtekter bør oppgraderes med sikte på å regulere virksomheten på nettet, og at dette blir mer gjennomtenkt. Jeg håper kulturministeren lytter til fornyingsministeren og tar de signalene som kommer, og at det blir strammet inn i måten NRK skal drive på i framtiden, sånn at det blir lik konkurranse. Jeg er for lik konkurranse, det være seg ski-VM eller mediemarkedet.

Statsråd Anniken Huitfeldt [10:56:43]: Representanten reiser egentlig en interessant debatt om hva – i ytterste konsekvens – en allmennkringkasting skal være. Men innleggene hans er ikke gjennomsyret av en interessant, prinsipiell diskusjon. Det som kommer fram, er jo at representanten nærmest gleder seg over de gangene NRK gjør noe feil. Jeg kan avkrefte at det å vise Ekstremsportveko på Voss er journalistisk prostitusjon. Jeg tror det er en glede for tv-seerne. Jeg har selv vært til stede på Ekstremsportveko, og mener at det er en god ting at det blir vist på NRK. Så la oss føre dette som en viktig prinsipiell diskusjon, for det er det åpenbart. Men hvis målet med denne diskusjonen er å undergrave NRK, slik Fremskrittspartiet har ønsket ved flere anledninger, blir det en helt annen diskusjon.

Kort summert ser ikke jeg noe behov for å endre NRKs vedtekter nå. Etter mitt syn er det viktig at vedtektene gir NRK vide og fleksible rammer. Vedtektene angir rammene for NRKs samfunnsoppdrag. Andre mekanismer skal bidra til at NRK ikke avviker fra sam-

funnsoppdraget eller unødig begrenser privates spille-rom.

NRK-vedtektenes del II er identisk med innholdet i NRK-plakaten. I 2007 hadde vi en bred høring om NRK-plakaten. Det er i tillegg mindre enn to år siden Stortinget debatterte plakaten sist. Et bredt flertall i Stortinget sluttet seg til innholdet i den. Et av formålene med plakaten er å sikre NRK forutsigbarhet om hvilke krav og forventninger som fellesskapet stiller. Plakaten bør derfor etter min mening ikke endres ofte. Plakat og vedtekter understreker at NRK

«skal være til stede på, og utvikle nye tjenester på alle viktige medieplattformer for å nå bredest mulig ut med sitt samlede programtilbud».

Dette er ingen blankofullmakt for NRK til å gjennomføre en grenseløs utvidelse av sitt oppdrag. Bestemmelse må bl.a. leses i sammenheng med andre bestemmelser i vedtektene. For eksempel stiller vedtektene krav om at NRKs tilbud skal være allment tilgjengelig, at tilbudet skal være ikke-kommersielt, at innholdet primært skal tilbys gratis samt at det samlede tilbudet skal oppfylle demokratiske, sosiale og kulturelle behov i samfunnet.

Det er vanskelig å spå hvordan mediene vil utvikle seg på sikt. For å sikre at allmennkringkasting skal spille en rolle i framtiden, er det nødvendig at vedtektene ikke setter for snevre rammer. NRK må ha en mulighet til dynamisk utvikling av tilbudet sitt. Dette er nødvendig for at NRK skal lykkes med å være relevant for et bredt publikum. Derfor vil det etter min mening være galt å mene at NRK skal være til stede kun på etablerte plattformer. De må også kunne utvikle seg på nye plattformer. For lisensbetalerne er det viktig at NRK utvikler bredt tilgjengelige allment innovative tjenester av høy kvalitet. I tillegg anerkjenner mange av NRKs konkurrenter at NRK setter en kvalitetsstandard som også bidrar til å heve kvaliteten på kommersielle aktørers tilbud. Hevet kvalitet bidrar til økt konkurranse om kvalitet. Det er bra.

Jeg vil videre understreke at det er viktig at en allmennkringkaster tilbyr innhold som et uregulert marked ikke ville ha tilbudt. Men allmennkringkasteren må også kunne tilby innhold for brede grupper og ha mulighet til å utvikle nye tilbud på alle plattformer der publikum befinner seg. Etter min oppfatning vil NRK med et snevrere oppdrag risikere å bli marginalisert. Men det er muligens her den politiske uenigheten i denne salen ligger. De fleste av oss ønsker ikke at NRK skal bli marginalisert, men det er kanskje det som er hensikten til dem som ønsker å snevre inn NRKs muligheter til ytterligere å utvikle seg på nye plattformer.

Når dette er sagt, har jeg jo selvsagt forståelse for at NRKs kommersielle konkurrenter har synspunkter på NRKs rammer. Med et budsjett på 4,5 mrd. kr sier det seg selv at NRKs aktiviteter kan ha betydning for kommersielle aktørers spillerom.

Dette er bakgrunnen for at det i 2009 ble lovfestet at nye medietjenester NRK ønsker å tilby, skal forhåndsgodkjennes. Formålet med ordningen er nettopp å sikre at NRKs tilbud oppfyller allmenne hensyn, og at det ikke unødig svekker private aktørers muligheter og konkurransekraft.

Medietilsynet har fått ansvaret for å gjennomføre vurderingen av nye tjenester og å avgi rådgivende uttalelser til departementet.

Bare nye tjenester som oppfyller demokratiske, sosiale og kulturelle behov i samfunnet, kan godkjennes. Nye tjenester må tilføre en merverdi i det totale eksisterende mediemarkedet. Dette er altså sterkt regulert, og Medietilsynet har jo vurdert mange sider av NRKs virksomhet, over 100 av de tilbudene som gis, og påtalt tre av dem. Det var bl.a. UT.no. Det handlet om å ta betaling for avstemninger. Så det er ikke slik at NRK kan operere innenfor helt frie rammer. Her spiller Medietilsynet en betydelig rolle for å regulere og gi rammer for NRKs virksomhet.

Som ledd i ordningen skal også Konkurransetilsynet vurdere om tjenesten har potensial til å begrense konkurransen. Det er jo nettopp dette interpellanten er inne på. Det sentrale i vurderingen vil dermed være om en ny tjenestes betydning for samfunnets «demokratiske, sosiale og kulturelle behov» kan sies å ha større vekt enn de eventuelle begrensninger av konkurransen. Selv om en ny NRK-tjeneste kan ha negative konkurransemessige virkninger, kan den bli godkjent dersom de samfunnsmessige gevinstene totalt sett veier tyngst.

For ordens skyld vil jeg nevne at departementet nå også gjennomfører en prosess for å vurdere om eksisterende NRK-tjenester på nye plattformer er i samsvar med vedtektene. Medietilsynet har på oppdrag fra departementet vurdert eksisterende tjenester – som jeg var inne på – og tilsynets vurdering er sendt på høring og er nå til vurdering og avgjørelse i departementet.

Til slutt vil jeg peke på at regulering av NRK på dette området ikke er uttrykk for noen særnorsk, liberal holdning til hva en allmennkringkaster kan foreta seg. En lang rekke europeiske land har ordninger som tilsvarer våre. EU-kommisjonen har nylig publisert retningslinjer som slår fast at kringkaster som er finansiert med statsstøtte, lovlig kan bruke denne til å utvikle tilbud på nye medieplattformer. Så dette er ikke særnorsk, dette er i tråd med alle land som har en allmennkringkaster som bidrar til kvalitet på medieområdet.

Samtidig har jeg som sagt forståelse for innvendinger som kommer fra NRKs kommersielle konkurrenter. Ordningen med forhåndsgodkjenning er utformet nettopp for å ivareta hensynet til kommersielle aktører. Foreløpig er ingen medietjenester vurdert etter ordningen. Jeg mener vi nå må se an om ordningen virker etter intensjonen.

Øyvind Korsberg (FrP) [11:04:43]: Som ventet var det intet nytt fra statsråden. Nå er det jo ikke slik at jeg gleder meg over det som går feil i NRK; jeg har ikke noe behov for den type gleder. NRK er solid, og NRK produserer veldig mye bra både radio og tv. Jeg merker meg at statsråden ikke så noe behov for å endre vedtektene, på tross av at verden rundt mediebransjen endrer seg betydelig, og endrer seg fort.

Statsråden var innom dette med på mange måter å bevare innholdet. Det kan bevares på mange måter. Man kan jo eksempelvis, som enkelte har luftet, opprette et fond med de samme inntektene som NRK har i dag – altså at

de inntektene NRK har, går til et fond der uavhengige medieaktører og produsenter kan søke om midler fra dette fondet. Det vil jo absolutt sikre et mangfold, og man kan også legge kriterier for fondet for hvordan disse midlene skal fordeles.

Så bruker statsråden ofte uttrykket «i tråd med andre land» når hun viser til det som skjer. Jeg merket meg med interesse at det i Aftenposten i dag står at man kan «droppe TV-lisensen» – da er vi over på Sverige – rett og slett fordi utviklingen går kjapt videre, og at mye av innholdet blir tilgjengelig på nye plattformer som mobil og pc. Da vil jeg gjerne utfordre statsråden konkret på akkurat det: Hvordan ser statsråden for seg løsninger rundt disse problemstillingene, der man tar inn tv på mobil og pc?

Jeg har jo også merket meg at Arbeiderpartiets mediepolitiske talsmann, Kåre Simensen, har gjort seg noen tanker rundt dette med NRK-lisensen og den teknologiske utviklingen som raser videre, så heldigvis er det jo iallfall noen innenfor Arbeiderpartiet som er i nærheten av å tenke nye tanker.

Jeg merker meg at man jakter på nye måter å få inn mer lisenspenger på. Man skal også utfordre personvernet i så måte, man skal tvinge kabelselskapene til å oppgi personnummer for dem som er kunder. Det setter selvfølgelig kabelselskapene i en uholdbar krysspressituasjon, der de skal overholde ulike forpliktelser ved utlevering og samtidig står i fare for å krenke personopplysningsloven. Det vil jeg også gjerne at statsråden nå kommenterer i sitt innlegg.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:08:22]: For å ta det siste spørsmålet aller først: Det er et forslag som er ute på høring, så det er ikke naturlig for meg å konkludere i dette spørsmålet nå. Det bare viser at når vi foretar endringer innenfor mediepolitikken, har vi brede høringer. Mange blir hørt. Det er viktig for oss å lytte til både private aktører og andre når vi utformer mediepolitikken.

Så er jeg nok ikke enig i at når verden forandrer seg, skal vi legge ned den måten vi driver mediepolitikk på i Norge. Jeg mener at målet i mediepolitikken ligger fast, nemlig å bidra til meningsmangfold og kvalitet, men noen av virkemidlene må jo endre seg. Det synes jeg er noe av det viktigste vi kan gjøre når vi skal gå igjennom bl.a. produksjonsstøtten, som Fremskrittspartiet er imot. Det vil føre til en massiv nedleggelse av mange aviser. Vel, der er det en prinsipiell uenighet mellom oss og Fremskrittspartiet. Jeg er altså tilhenger av norsk mediepolitikk, hvor man har stor konkurranse, og hvor myndighetene har en aktiv rolle for å bidra til ulike ytringer.

Så er det foreløpig ikke en aktuell problemstilling å se på utvidelse av lisensgrunnlaget til andre områder. Antallet lisensbetalere øker, men det er også noe vi må se på, eventuelt, i framtiden. Det viser at på dette området er det uenighet mellom interpellantens parti og regjeringspartiene.

Jeg ønsker at NRK skal kunne bidra til å utvikle seg på nye plattformer, men at det skal være sterke reguleringer for hvordan denne utviklingen skal foregå. Vi skal også legge til rette for kommersielle aktører. Derfor ønsket vi

en avtale med TV 2 for å legge til rette for sterke kommersielle aktører, og veldig mange av de ordningene som vi nå har, bl.a. innenfor filmområdet som en del av Kulturløftet – som Fremskrittspartiet er for – bidrar også til å gi støtte til norskproduserte programmer som også kan vises på de andre kommersielle kanalene.

Jeg har sett en sterkt økende interesse for norskprodusert drama og norskproduserte serier også hos de kommersielle aktørene utenfor TV 2, og det synes jeg er en gledelig utvikling. Det viser seg altså at når konkurransen på medieområdet blir større, når de globale mulighetene blir stadig større, blir interessen for kvalitet på norske program økende. Det synes jeg er en positiv utvikling. Det viser at det er riktig at myndighetene har en regulerende rolle i mediepolitikken for å bidra til mangfold.

Gunn Karin Gjul (A) [11:11:27]: Jeg synes det er strålende at representanten Korsberg drar opp en debatt om NRK som allmennkringkaster, og at han trekker paralleller til den digitale utviklingen vi har innenfor media. Men jeg er grunnleggende uenig i alt hva Fremskrittspartiet og Korsberg står for i denne saken.

Stortinget har flere ganger de siste årene diskutert NRKs vedtekter og NRK-plakaten. Jeg synes at Stortinget på en god måte har dratt opp grensegangen mellom NRKs allmennkringkasterfunksjon og konkurransen mot de kommersielle, private tv-selskapene. I tillegg har man vært ganske forsiktig med å godta nye tjenester. De skal forhåndsgodkjennes før man gir tillatelse til at NRK kan sette i gang med dem. Det gjør at vi har en god, balansert politikk i forhold til NRK.

Det er ikke overraskende at Fremskrittspartiet reiser denne debatten. Det er et parti som ønsker å privatisere NRK, som ikke ønsker å ha en allmennkringkaster som NRK. Det som er trist, hvis Fremskrittspartiet får gjennomslag for sin politikk, er at vi kommer til å få et langt fattigere og dårligere medietilbud i Norge. Gjennom den digitaliseringen vi har hatt av tv-mediet og det digitale bakkenettet, er det på lang sikt bare NRK som har allmennkringkasterforpliktelser i Norge. Det er NRK som over lang tid er forpliktet til å tilby et program for folk i alle aldre, som er forpliktet til å tilby gode nyhets- og aktualitetsprogram, gi et tilbud til barn – noe som mangler i alle andre tv-kanaler – og som har forpliktelser knyttet til dramaproduksjon.

Hvis vi ser på utviklingen i de kommersielle tv-kanalene, ser vi at programmene der er rettet mot aldersgruppen 25–40 år. Hvorfor er de det? Det er fordi det er der det store markedet for sponsorer ligger. Vi ser at de samme tv-selskapene i stadig større grad fokuserer på realityserier, vi ser at TVNorge har lagt ned nyhetsproduksjonen sin, og at TV 2 har fjernet egenproduksjonen av dokumentarer. Det forteller hvor viktig det er at NRK opprettholder sin posisjon og bredde i et medielandskap som blir mer og mer kommersialisert og snevrere og snevrere for befolkningen. Den eneste garantien vi har for at folk får et kvalitativt godt og bredt programtilbud i framtida, er at vi har NRK som allmennkringkaster.

Det ser for meg ut som at Fremskrittspartiet mener at

NRK bare skal kunne vises på den tradisjonelle tv-en. Det er jo ganske alvorlig, for med den teknologiske utviklingen vi har i dag, som raser av gårde, snevrer man da inn NRKs muligheter. Man marginaliserer NRKs muligheter hvis man ikke skal ha mulighet til å være på iPod, iPhone, mobiltelefoner og datamaskiner. Vi mener at NRK skal følge med i den teknologiske utviklingen og være på alle plattformer. Men det er åpenbart at Fremskrittspartiet gjennom å endre vedtektene ønsker noe annet.

Medietilsynet har jo nylig gjennomgått de eksisterende tjenestene på de nye plattformene som NRK deltar på. Med ett unntak, UT.no, sier man at alle de tjenester man nå har på nett, er innenfor allmennkringkasterfunksjonen og er i tråd med NRKs vedtekter. Jeg har, i likhet med statsråden, lyst til å lese opp fra § 13 i vedtektene til NRK, som sier:

«NRK skal være til stede på, og utvikle nye tjenester på alle viktige medieplattformer for å nå bredest mulig ut med sitt samlede programtilbud.»

Jeg er redd for at man med Fremskrittspartiets politikk vil binde NRK på hender og føtter i forhold til den teknologiske utviklingen. Det kan ikke være slik at NRK ikke skal ha lov til å vise NRK Super på nettet etter at barna har sett på barne-tv og kan lese blogger.

Til slutt har jeg lyst til å si at dette er ikke en norsk debatt. Dette er en internasjonal debatt. I Storbritannia har man hatt en tilsvarende debatt. The Guardians sjefredaktør, Alan Rusbridger, sier kloke ord i den siste årsrapporten til Stiftelsen Tinius. Han sier:

«Man kunne ha forvoldt mye skade på BBC for bare å oppdage at avisenes problemer var der fortsatt. Det er en verdensomspennende utfordring vi står overfor, det er ikke noe som bare angår Storbritannia.»

Ib Thomsen (FrP) [11:16:37]: Når siste taler sa at allmennkringkasting og public service-kanaler må være statlig, tar hun helt feil. TV 2, som er privat, karakteriserer seg selv som en public service-kanal, og det fungerer veldig bra.

Det er ingen som ønsker at NRK skal bli en museums-gjenstand i den utviklingen vi ser nå, som går i rasende fart. Men NRK og regjeringen går nye og spennende tider i møte, og vi har en digital utvikling som går fort. Hvem er det som bestemmer at vi skal skrote 15–20 millioner FM-radioer? Jo, det er regjeringen, NRK og medieindustrien. Det er ikke radiolytterne som bestemmer det.

DAB-beslutningen i Norge står i sterk kontrast til det som skjer i andre land. DAB har vært drevet fram av store aktører i elektrobransjen – jeg tror nok Elkjøp er veldig fornøyd med dette – eller andre med særinteresser. Så for meg blir det veldig tett når departementet og NRK går i så tett samarbeid, kanskje litt for tett.

Problemet med DAB er at det er en teknologi som allerede er utdatert. Likevel vil NRK kjøre på den videre. Lydekoderen i DAB er svært gammeldags. Det gir dårlig lyd og plass til få stasjoner. Det er klart at det ikke spiller noen rolle for NRK – de har jo plass der uansett. DAB+ er langt bedre, har bedre lydekoder som gir bedre lyd og plass til mange flere stasjoner. Det ønsker man også å satse på, men likevel kjører man videre.

Statsråden refererte til hva som skjer i Europa. Jeg synes det er viktig at man løfter blikket og kommer ut av en navlebeskuende tilværelse. I en EU-rapport konkluderer man med at FM-slukkingen, som NRK og departementet har bestemt skal skje, er uspiselig, samt at det fortsatt er usikkert om man velger riktig plattform, om DAB er det riktige. Jørn Jensen fra NRK, som er president i WorldDMB, foreslår faktisk ikke at man skal slukke FM-nettet. Så der er man allerede på kollisjonskurs.

EU foreslår flere standarder, men favoriserer i stor grad DRM, noe ikke NRK og regjeringen gjør, og ikke DAB, som Norge har valgt – en helt annen plattform med andre ord. Dette kan få store konsekvenser for oss som er forbrukere. Vi som reiser på handletur til Sverige, kan risikere at bilradioen vår stopper ved Svinesund. Det er beklagelig. Dette er ikke noe vi ønsker. Norge blir det første landet i verden som stenger FM-nettet. Vi har altså allerede en verdensmester.

DAB skal innføres med tvang. Hvor populært dette vedtaket blir, er jeg usikker på, når folk oppdager at de har en reiseradio, bilradio, radio på hytta, i kjelleren, i stua eller på mobilen, som NRK, sammen med departementet, vil skrote. Norge er tross alt et lite land. Hvis vi fortsetter med DAB, vil det gi oss dyre radioer og lite tilgang på utstyr. Vi er ikke noe drivende innen teknologi i verden. Vi er kun fire millioner mennesker.

Når FM stenger, er det ingen vei tilbake. Det blir påstått at FM-nettet er i svært dårlig forfatning, og at mastene er i ferd med å ruste. Når begynte aluminium å ruste? De fleste master er aluminiumsmaster. Det er jo de samme mastene man skal henge DAB-senderne opp i. Så denne argumentasjonen bør man legge bort.

NRK har brukt mange hundre millioner kroner på å bygge DAB-nettet, og mye kan tyde på at eierne, den norske stat, ministeren og departementet som er generalforsamling i NRK, har vurdert at det ikke er noen vei tilbake. Men markedet har så langt ikke ønsket DAB-utviklingen. Da har tvang vært den eneste utveien for NRK og departementet. Oppsiktsvekkende er det at NRK har nektet å oppgi hvor mye penger de bruker på DAB. Det er altså ingen åpenhet på det området. I Sverige har Svensk Radio oppgitt at de brukte 600 mill. svenske kr før regjeringen satte ned foten og stoppet denne galskapen.

Olemic Thommessen (H) [11:22:00]: Etter å ha lyttet til debatten så langt føler jeg et visst behov for å gjenta hva vi faktisk er invitert til å diskutere. Interpellasjonens ordlyd går ut på om det er «behov for å stramme inn og klargjøre NRKs vedtekter for å ta hensyn til kommersielle aktører». Det er altså temaet. Det er ikke DAB-radio, det er ikke om vi skal ha lisens eller ikke lisens, det er ikke hvorvidt NRK har mye eller lite til drift, det er ikke et spørsmål om det å kjøpe seg plass er en del av det redaksjonelle arbeidet. Det er et spørsmål om «å spise» en veldig alvorlig og viktig problemstilling, nemlig hvorvidt vi i Norge har det tilstrekkelige rom til å videreutvikle en privat sektor med hensyn til innholdsproduksjon og med hensyn til å skape både redaksjonelle produkter og rent kommersielle produkter. Det er det temaet – som jeg har

skjønt – vi er invitert til å diskutere, og det er det jeg gjerne vil knytte noen betraktninger til.

For det første: Det er helt klart at NRK aldri har ment å være noen kommersiell aktør og har heller aldri blitt behandlet som sådan. Reklamespørsmålet er det eneste av disse temaene som sånn sett har en historie, og jeg har lyst til å knytte noen kommentarer til forholdet mellom NRK og TV 2. Det er de eneste erfaringer vi har å bygge på så langt. Jeg tror vi kan si at TV 2 og NRK har hatt en gjensidig god funksjon, også i forhold til de politiske spørsmålene. For det første har NRK lagt an en kvalitativ standard, som helt åpenbart har betydd mye for hvordan TV 2 har utviklet seg med tanke på innholdsproduksjon. Vi ser fra land hvor standardene har vært svakere, at mange selskaper som kan sammenlignes med TV 2, nok ikke når de kvalitative standarder som TV 2 er kjent for – og det skal TV 2 ha all ære for.

På den annen side har TV 2 vist at det går an å produsere tv-programmer atskillig billigere enn det NRK gjør, og det er også en nyttig erfaring å ta med seg for Stortinget og regjeringen i forhold til deres løpende vurderinger rundt NRKs økonomi. Dette er et resultat av at man har holdt en nokså klar grense. Det eneste unntaket er reklameplakatene, som vi flere ganger har diskutert. Det er en grense som Høyre er opptatt av skal være stram, og kanskje er det også behov for å se på den.

Det vi nå står overfor, er to andre typer inntekter, der NRK utfordrer privat sektor. Det ene dreier seg om å utvikle produkter der man kan ta seg betalt, altså type UT.no eller yr.no. Man kunne jo tenke seg at det f.eks. var betaling på yr.no. Det er det eksemplet mediebransjen bruker når det gjelder å reise spørsmålet om hvor grensegangen her skal gå. Det andre spørsmålet er å legge ut produkter, og at NRK – som offentlig finansiert aktør – kan legge ut produkter gratis, som noen ellers kunne ha utviklet og tatt betalt for. Det er de to sammenhengene vi nå står overfor, og som vi skal se på om det er behov for å gjøre innstramminger i.

Høyre mener at det er all grunn til å se nærmere på dette, for erfaringen har vist at den teknologiske utviklingen går fortere enn det vi greier å forutse. Et eksempel er nettreklamen for NRK, der Høyre påpekte at det var behov for å stramme inn, og der NRK tok signalet i utgangspunktet. Vi mener det er viktig å gå inn på forhåndsgodkjenningen, gjøre en vurdering av den på nytt og gjerne holde den opp mot – slik man har gjort i Storbritannia – en «public value test». Dette er et arbeid som må gå fortløpende, fordi både utviklingen i bransjen og den teknologiske utviklingen tilsier det.

Høyre ønsker sånn sett å svare ja på interpellantens spørsmål. Og vi ønsker at det skal være en prosess med klare linjer og som skaper et godt og nødvendig rom for at private aktører i Norge skal gis den størst mulige plass – målt opp mot de krav og ønsker vi har, som ligger nedfelt i allmennkringkastingsplakaten.

Gina Knutson Barstad (SV) [11:27:10]: Som andre representanter har vært inne på tidligere, er vi et lite land. Vi har et lite språksamfunn, og dermed har vi også en aktiv

språk- og kulturpolitikk for å bevare norsk språk og norsk kultur. NRK er et av de viktigste språk- og kulturvirkemidlene vi har, som gir oss nyhetsproduksjon, drama- og filmproduksjon, og også tjenester på nett – på norsk og av norsk kultur. Dette virkemidlet trenger vi der folk er. Folk ser ikke lenger bare på tv, slik det har vært gjentatt i denne sal i mange saker nå – det skjer en digitalisering av mediene. Ønsker vi å bevare norsk språk i fremtiden, må det også være på nett. Ellers tror jeg folk vil benytte seg av engelske tjenester.

Jeg hadde mine mistanker da jeg leste interpellasjonen, og representanten Korsberg bekreftet det til gagns i sitt innlegg: Fremskrittspartiets agenda i denne saken er å strupe og privatisere NRK. Som representanten Gjøl var inne på, er det slik at hvis du struper nettsatsingen til NRK, vil NRK i større og større grad bli mindre relevant for folk. Og det er agendaen til Fremskrittspartiet – et mindre relevant NRK. Det som åpenbart er så vondt og vanskelig for Fremskrittspartiet, må være at det nettopp er den beryktede statskanalen som leder an på nett. Fremskrittspartiet bruker all sin tid på å få alt som har et snev av stat i seg, til å lukte gammel sykehuskorridor. Tunggrodd, gammel-dags, kjedelig – dette er ord som Fremskrittspartiet skulle ønske at de kunne knytte til NRK, for dermed hadde det vært langt lettere å privatisere det. Men det kan de dessverre ikke, for NRKbeta, yr.no, UT.no, NRK Nett-TV ligger helt i front. Dette er populære nettsted, også blant ungdom. Folk bør merke seg at Fremskrittspartiet ønsker å tilby folk mindre, å gi dem mindre igjen for pengene. Igjen løper Fremskrittspartiet markedet – og ikke folket og norsk kultur og språk – sitt ærend.

Dag Terje Andersen hadde her overtatt presidentplassen.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:29:58]: Allmennkringkasting er et sentralt virkemiddel i norsk kultur- og mediepolitikk. Som offentlig eid allmennkringkaster har NRK et særlig ansvar for å tilby gode tjenester. Men hva er gode tjenester, hva er riktig bredde, hva er godt innhold, og hvor går grensene når det gjelder kommersielle produkter? Det er sentrale spørsmål som må stilles, og som må debatteres kontinuerlig. Jeg er sikker på at det jevnlig er temaer også innenfor NRK.

Jeg er helt enig i representanten Olemic Thommesens presiseringer av hva som egentlig er tema for interpellasjonen, i hvert fall opprinnelig. Det er et viktig tema, og det er tidsaktuelt. NRKs konkurranseflate bør hele tiden diskuteres. Det er en krevende balanse all den tid en alltid står i fare for å overstyre den redaksjonelle friheten. Men for at NRK som lisensfinansiert kringkaster skal styrke sin posisjon, er det positivt at Stortinget med jevne mellomrom drøfter ulike prinsipielle sider ved allmennkringkastingen.

Nå har jo interpellanten og undertegnede veldig ulikt syn på NRK, både på finansiering og NRK i sin alminnelighet, og det kommer enda tydeligere fram i interpellantens første innlegg. Men for Kristelig Folkeparti, som er opptatt av å beholde et robust NRK, er det viktig å styr-

ke bevisstheten omkring rollen vår lisensfinansierte allmennkringkaster skal ha. Det er viktig at staten uttrykker forventninger til NRKs samfunnsoppdrag, og detaljeringsgraden må balansere mot NRKs legitime krav om redaksjonell frihet. Føringsene må være på et overordnet nivå. NRK-plakaten er derfor et godt redskap for å tydeliggjøre det offentliges forventninger til NRK.

I Grunnloven § 100 heter det at det påligger statens myndigheter å legge til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale. Ifølge stortingsmeldingen som gikk forut for endringsforslaget til ny § 100 i Grunnloven, skal det offentlige rom fremme de tre samfunnskonstituerende prosessene: sannhetssøking, demokrati og individets frie meningsdannelse. Det påhviler staten et overordnet ansvar for de offentlige rom, slik at individene har en faktisk ytringsmulighet.

Infrastrukturkravet er her omfattende. Mediepolitikken er en del av det, og NRK er en helt sentral del av samfunnets infrastruktur. For alle oss som ønsker et sterkt NRK, er det viktig at statskanalen nettopp bidrar til en åpen og opplyst samtale, og at NRK har muligheter til å utøve den rollen og være en del av den infrastrukturen. Den problemstillingen som interpellanten tar opp, må ses i lys av nettopp det. Det må også ses i lys av at vi har en enorm teknologisk utvikling som gjør at den såkalt opplyste offentlige samtalen foregår på stadig nye arenaer. Men det betyr også at det må være en bevissthet og kritiske vurderinger omkring valg av kommersielt programinnhold, kommersialisering av produkter osv.

Det er heller ikke et mål i seg selv for NRK å være størst. Det er ikke seertallene alene som skal styre NRK. NRK har også en forpliktelse til å levere såkalt smalere stoff og innhold som ikke leveres av de kanaler som lever av seertall alene. Jeg tenker da bl.a. på kulturprogram av høy kvalitet, analysestoff, bredde i nyhetsstoffet og NRKs unike nett av distriktskontor.

Så må man heller aldri forenkle denne debatten til en debatt om for eller mot NRK. Men at det er noen dilemmaer vi står overfor i konkurranseflaten mot dem som skal drive kommersielt på denne arenaen, må vi aldri undergå, og derfor er debatten om temaet som er reist, fortsatt viktig å holde ved lag.

Arild Stokkan-Grande (A) [11:35:15]: Dette er en viktig debatt, og det har vært interessant å følge den. Jeg tror, oppsummert, at både innholdet i interpellasjonen og interpellantens innlegg fra denne talerstol er gjennomsyret av at Fremskrittspartiet ønsker å kappe hender og føtter av NRK i den rivende utviklingen som vi ser på mediefeltet, og at konsekvensen vil bli at NRK blir stående igjen på perrongen når toget til fremtiden går.

Det som kanskje er mer interessant å diskutere, er jo hva som er det bakenforliggende for en slik interpellasjon. Jo, det er at Fremskrittspartiet sammen med en rekke kommersielle aktører, også internasjonale, stiller seg i breisen for en kampanje som vil svekke allmennkringkasteren, med de alvorlige konsekvensene det vil få. Det er det som er kjernen i dette spørsmålet, at de systematisk og gang på gang prøver å svekke tilliten. Åpenbart er det

det bakenforliggende når Øyvind Korsberg på denne talerstol tydelig koser seg over at NRK også gjør feil i visse sammenhenger.

En av utfordringene som Fremskrittspartiet har i møte med folk, er jo at folk jevnt over er godt fornøyd både med tilbudet som NRK gir, og med den ordningen at vi finansierer dette med lisensen. Det hevdes fra Fremskrittspartiets side at dette er en veldig dyr ordning. Ja, for kr 6,60 per dag får du nyheter, filmer, sport, dokumentarer, gullrekka på fredager. Ekstra interessant blir det når man ser dette i en større sammenheng: Fremskrittspartiets totale mangel på en helhetlig kulturpolitikk, en politikk som skal overlate alt til markedet. For med Fremskrittspartiets politikk hadde vi heller ikke hatt noen reguleringer på kinobilletter, og pressestøtten hadde vært borte.

Og det er her vi kommer inn på essensen i Fremskrittspartiets mediepolitikk. Tydelig blir det når Plinky Plonk-politisk talsperson i Fremskrittspartiet, Ib Thomsen, snakker. For det første tar han feil. Det er den kommersielle aktøren P4 som kanskje har vært den sterkeste pådriveren for digitalisering av radio, ikke NRK. For det andre vil jo digitalisering gjøre at vi får både flere kanaler og bedre dekning i distriktene, noe Fremskrittspartiet tydeligvis ikke er særlig opptatt av.

Jeg føler at Fremskrittspartiet i sin retorikk skyter seg selv kraftig i foten når de hevder at det lille NRK i dag gjør på denne fronten når det gjelder å ta i bruk digitale verktøy, nye muligheter for å nå ut, er en konkurransevridning som truer de andre aktørene – når vi samtidig vet at Fremskrittspartiets egentlige politikk er å kommersialisere hele NRK, privatisere det, noe vi vet vil ramme hele medielandskapet.

Fremskrittspartiet, som i alle sammenhenger er opptatt av hvor viktig det er med språk for våre nye landsmenn for at de skal kunne være godt integrert og fungere godt i det norske samfunnet, ser også bort fra betydningen NRK har for språk, kultur, distrikt, nasjonalt fellesskap og ikke minst integrering, og de konsekvensene det vil ha hvis vi mister den muligheten til faktisk å bedrive språkpolitikk, og hvis vi får et stadig større innslag av engelskspråklige, utenlandskspråklige, tv-programmer.

Jeg står her med en rapport som har gjennomgått konsekvensene av markedsfinansiering og en privatisering av NRK. For det første konkluderer den med at det er usannsynlig at markedet alene vil kunne tilføre NRK ressurser av samme omfang som i dag. Den konkluderer også med at det vil føre til en nedskjæring av det norske radiotilbudet, at NRKs nettsatsing har vist seg å være lite attraktiv i kommersiell sammenheng i dag og derfor vil stå overfor en utfordring hvis NRK kommersialiseres, at TV 2 vil få en enorm konkurranse fra NRK i reklamemarkedet, og at viktige deler av NRKs programtilbud vil bli borte eller i hvert fall sterkt redusert, som f.eks. nyhets- og aktualitetsprogram, barneprogram og regionale sendinger. Derfor vil jeg at alle i denne sal gjennomskuer det som er det bakenforliggende i Fremskrittspartiets retorikk, nemlig at de egentlig er ute etter å privatisere NRK og benytter enhver anledning til å undergrave NRKs virksomhet og reise tvil om hele ordningen.

Øyvind Korsberg (FrP) [11:40:19]: Det har vært en bred debatt, som har favnet om ganske mye. Jeg tror ikke jeg skal kommentere verken kinostøtte eller produksjonsstøtte til aviser eller annet som for så vidt har vært på siden av interpellasjonen, men jeg har behov for å kommentere noen uttalelser.

Representanten Gunn Karin Gjul var veldig bekymret og mente at hadde man ikke hatt NRK, så ville det bli et veldig likt tilbud med hensyn til bl.a. realityserier, osv. Jeg har registrert at NRK har en serie som visstnok går på NRK3, og som heter noe sånt som Fampling i mørke. Man slår av lyset og slipper to stykker inn i et rom, og det skal være god tv. Vel, vel – jeg er ikke helt sikker på det. Det var vel sånt man drev på med i svært unge dager. Det man ser, er at NRK dreier mer og mer over til å bli lik sine konkurrenter. Det kan man selvfølgelig ha ganske sterke og mange meninger om.

Så er det noen som påstår at vi gjør dette, altså reiser denne interpellasjonen, for å privatisere NRK. Nei, jeg synes det viktigste er å få en debatt rundt NRK, som er en så stor og god aktør i markedet, men også opp mot sine konkurrenter. Vi har ikke noen redsel for privatisering. Det har heller ikke Arbeiderpartiet hatt tidligere. De har gått i bresjen for å privatisere bl.a. Statoil, Telenor, osv., osv., og det er jo privatisering som har vært vellykket. Det tror jeg også NRK hadde tålt, og de hadde kunnet utvikle sine produkter enda bedre.

Representanten Arild Stokkan-Grande sa at vi ville «kappe hender og føtter» av NRK, og at NRK ville bli stående alene igjen på perrongen. Hvis vi skal kappe armer og føtter av NRK, skal vi i alle fall tilby bedøvelse. Med det mener jeg at skal man gjøre endringer, må man også tilpasse de endringene til den strukturen som NRK har i dag, og ivareta den på en god måte.

Å legge om måten dette skal finansieres og drives på, er altså fullt mulig. Vi ønsker rett og slett at det skal være mulig å ha et mangfold i eteren. Det er den virkelige verden i dag.

Skillelinjene går på at de rød-grønne forsvare NRK med liv og lyst. Det har jeg for så vidt respekt for, for en fersk forskningsrapport fra BI beviser at NRK var partisk i valgkampdekningen i 2005. De rød-grønne ble prioritert av NRK, de fikk mye god medieomtale og fordelaktige spørsmål i partiutspørringen. På den bakgrunn skjønner jeg de rød-grønnes forsvar av NRK.

Statsråd Anniken Huitfeldt [11:43:41]: Interpellanten hadde lagt opp til en viktig prinsipiell debatt om grensene for NRKs virksomhet, men det endte opp med å bli en prinsipiell diskusjon om mediepolitikken, der interpellanten konkluderer med at når Statoil kan privatiseres, kan også NRK privatiseres.

Her er skillelinjene, for jeg mener at NRK er en del av kulturpolitikken vår, og at vi ikke kan legge samme type prinsipielle betraktninger til grunn når vi driver butikk gjennom Statoil, som når vi driver kulturpolitikk gjennom NRK.

Jeg merker meg også at Fremskrittspartiet ikke er for digitalisering av radiomediet og er sterkt kritisk til digi-

talisering av NRKs virksomhet. Her skal man altså være låst i fortiden.

Jeg synes vel også påstanden fra interpellantens partifelle, som hevder at jeg mener at radiomastene har rustet, er litt betenkelig. Jeg har aldri noensinne sagt at radiomastene ruster. Det som derimot er helt åpenbart, er at radiosenderne begynner å bli slitne. Derfor er det viktig at vi tar et stort grep og sier ja til digitalisering også av radiomediet. Radiomediet er ikke det som skal bli hengende igjen i fortiden. Det handler også om demokratisering av radiomediet, at det skal gis et bredt tilbud over hele landet. Det var også slik at Lokalradioforbundet var positiv til det forslaget som vi la fram.

Jeg synes det har vært en interessant diskusjon hvor Fremskrittspartiets motiver for interpellasjonen kommer tydelig fram, nemlig å begrense NRKs virksomhet. Jeg tror det norske folk skal prise seg lykkelige over at det verken er Korsberg eller undertegnede som bestemmer hva som skal sendes på NRK, eller har meninger om hvilke typer programmer som skal sendes på NRK, for det er det NRK som skal gjøre på egen hånd – ut fra prinsippene om redaksjonell uenighet.

Presidenten: Dermed er sak nr. 3 ferdigbehandlet.

Sak nr. 4 [11:45:58]

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Svein Flåtten, Anders B. Werp, Bent Høie, Elisabeth Røbekk Nørve og Michael Tetzschner om styrkede forbrukerrettigheter ved kjøp av bolig (Innst. 212 S (2010–2011), jf. Dokument 8:37 S (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter, og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Gina Knutson Barstad (SV) [11:46:52] (ordfører for saken): Alle trenger et sted å bo. Bolig har gått fra å være et hjem til å bli en investering – den dyreste man gjør i livet. I Norge har det vært et mål at alle skal kunne eie sin egen bolig. Fordi Norge har et av de mest deregulerte boligmarkedene i Europa, låner vi masse penger for å få det til, herjer i budrunder, er lykkelige når vi vinner og våkner svette om natten når vi oppdager at vi har milliongjeld. Selv om det er litt på siden av det vi diskuterer, må jeg legge til at det er veldig mange som ikke får denne muligheten. Særlig mange unge får ikke lån, må leie dyrt og kommer seg ikke inn på boligmarkedet.

Tidspunktet man kommer inn på boligmarkedet på, er svært avgjørende for ens økonomiske situasjonen livet ut. Hvis du kjøper bolig når det er billig, har du en fordel livet ut. Hvis du kjøper bolig når det er dyrt, har du ofte et problem livet ut. Særlig hvis du har kjøpt dyrt og må selge billig. Gjeldsofre i dag er ofte folk som ble nødt til å selge da markedet lå på bunnen i starten av 1990-tallet. Hvis du er så uheldig å ha kjøpt katta i sekken, kan det få alvorlige økonomiske konsekvenser for deg. Nettopp fordi bolig er den største og viktigste investeringen man gjør i livet, og fordi de fleste av oss må låne så mye penger for å få det til, er det viktig med gode rettigheter på dette feltet. Det mener en samlet komité.

Forslagsstillerne har tre forslag: ett som handler om kjøp av ny bolig, og to som handler om kjøp av brukt bolig.

I fjor skjerpet Stortinget kravene til garantier ved å utvide garantitiden fra to til fem år. Man økte også størrelsen på garantiene. Her har vi gjort viktige endringer som bedrer folks rettigheter. Komiteens flertall ønsker å se effekten av endringene før vi eventuelt gjør nye.

Når det gjelder forslagsstillerens to andre forslag, som dreier seg om forhold rundt kjøp av bruktbolig, mener komiteens flertall at det bør ses i sammenheng med behandlingen av Takstlovutvalgets innstilling. Der er disse spørsmålene grundig diskutert og vurdert.

Det er bra at forslagsstillerne er utålmodige på dette feltet. Det er jeg også. Denne regjeringen har stått for et linjeskifte. I motsetning til den borgerlige regjeringen, som partiet til forslagsstillerne tidligere var en del av, har vi styrket rettighetene ved kjøp av bolig. Vi har regulert eiendomsmeglerbransjen, og vi har satt i gang et veldig viktig arbeid med Takstlovutvalget. Jeg håper dermed at mindretallet i komiteen ønsker å støtte arbeidet videre på dette feltet.

Komiteens flertall innstiller på at representantforslaget vedlegges protokollen. Jeg går ut fra at mindretallet vil redegjøre for egne forslag og stemmegivning.

Lene Vågslid (A) [11:49:46]: Gleda ved å stå med nøkkelen til ein ny bustad i handa kan mange kjenne seg att i. Det er ikkje slik at ein kan kjøpe ny bustad kvar dag, og derfor er det slik at dette er veldig viktig for oss.

Det er som forslagsstillerane skriv, dette er den største enkeltinvesteringa me gjer, og det utgjer ei langsiktig og kostbar investering for forbrukaren. Derfor er god forbrukerpolitikk veldig viktig. Eg blei sjølv eigar av eit hus for første gong i november i fjor, til både glede og bekymring. Plutseleg har eg uhorveleg mykje pengar i gjeld, men igjen, noko som er mitt eige. Å kjøpe ein bustad er ei stor avgjerd som ein ofte brukar mykje tid, krefter og ikkje minst pengar på. Det er derfor òg slik at nedturen kan bli så stor når ein har kjøpt ein bustad som skulle vise seg å ha både feil og manglar. Det er nettopp derfor det er viktig og bra for forbrukarane at regjeringa har teke grep som har betra forbrukarrettane ved kjøp av bustad. Regjeringa har dei seinare åra lagt fram fleire forslag for Stortinget som styrker forbrukarrettane til norske bustadkjøparar. Garantireglane i bustadoppføringslova har blitt skjerpa, noko som òg er gjort i lovreguleringa av avtaler om vidaresal av bustader

under oppføring og i lovreguleringa som skal førebyggje problem med lavinnskotsbustader.

Regjeringa er òg oppteken av den viktige rolla som takstlov og takstmann har i ein kjøps- og salsprosess når det gjeld bustad. Det er derfor òg sett ned eit eige takstlovutval som skal vurdere nytta av tilstandsrapportar for å gjere det tryggare å kjøpe og selje bustad. Dei skal òg sjå på tiltak som kan minke forbrukaranes risiko og talet på tvistar ved bustadkjøp. Rapporten frå utvalet er no til behandling i departementet og vil bli følgt opp overfor Stortinget.

Forslagsstillerane tek òg opp spørsmålet knytt til reklamasjonsfristen som ligg i bustadoppføringslova. Dei ønskjer å utvide denne fristen til ti år. I bustadoppføringslova er den absolutte reklamasjonsfristen fem år, og det same gjeld reglane i avhendingslova. I tillegg til dette har kjøparen eit krav på seg til å reklamere innanfor rimeleg tid etter at mangelen er oppdaga. Det er derfor viktig å sjå reklamasjonsfristen i ein breiare samanheng. Skjerpinga av garantireglane i bustadoppføringslova og reguleringa av vidare sal har samrøystes blitt vedteke av Stortinget. Desse endringane var viktige og er med på å sikre større tryggleik rundt bustadkjøp. I og med at desse endringane nettopp er gjorde, er det òg god grunn til å late loven verke ei stund først før ein eventuelt føretek nye endringar.

Men ein ting er klart: Regjeringa vil arbeide vidare med å forbetre og styrkje forbrukarrettane. Me skal ta det alvorleg at mange opplever vanskar i samband med kjøp og overtaking av bustad. Samtidig må me òg vere forsiktige med å leggje opp til tiltak som ikkje er treffsikre nok, og som vil kunne endre balansen i forholdet mellom forbrukar og byggjenæring, og som vil kunne føre til f.eks. høgare bustadprisar. Dette er eit viktig moment i saka.

Heilt til slutt må eg få seie at sjølv om dette er ei veldig viktig sak, som òg opptek regjeringa og regjeringspartia, forundrar det meg noko at Høgre plutseleg har blitt så for regulering på dette feltet. Arbeidarpartiet seier heile tida at me ikkje kan overlata marknaden til seg sjølv, men at marknaden må styrast. Då er mitt spørsmål: Har Høgre endra syn på styring av marknaden, eller innrømmer Høgre no at marknaden faktisk må styrast?

Øyvind Korsberg (FrP) [11:53:56]: Det å kjøpe en bolig, enten ny eller brukt, er kanskje den største investeringen man gjør i livet. Noen gjør det også flere ganger, av ulike årsaker. Så det er klart at å ha et regelverk, en trygghet rundt dette, tror jeg i grunnen alle er interessert i.

Det som forundrer meg litt, er at det ikke er flertall for de svært moderate, men viktige forslagene som mindretallet fremmer i dag. Jeg bare registrerer at de rød-grønne partiene ikke ønsker å styrke forbrukernes interesser, og ønsker heller ikke en forbedret og god forbrukerpolitikk. Det får man for så vidt bare akseptere.

Når det gjelder forslaget vi har om å innføre ti års reklamasjonsfrist, har man gjort noen erfaringer bl.a. i Danmark som har ført til at alvorlige byggefeil har blitt redusert med 20 pst. Med andre ord: Man har gjort noe i Danmark som har virket, men det ønsker man altså ikke å gjøre her i Norge. Det er for meg litt merkelig.

Vi har også et forslag som gjelder servicehefte for boliger. Man har det på mange andre ulike områder. Kjøper man bruktbil, er det én av de tingene det blir opplyst om, at det følger et servicehefte med bilen. Bolig er en mye større investering, og kjøper man brukt bolig, kan det være flere eiere, og det kan også være eiere som det av forskjellige årsaker er umulig å få kontakt med for å få historikken. Dette er også et viktig element, men det ønsker heller ikke de rød-grønne å være med på.

Sånn som jeg oppfatter saken, er vel de rød-grønne mer interessert i å være *mot* dette forslaget fordi det er reist fra opposisjonen, enn å styrke forbrukernes rettigheter.

Jeg vil for øvrig bare vise til de utmerkede merknadene som ligger i innstillingen, og tar herved opp mindretallets forslag i saken.

Presidenten: Representanten Øyvind Korsberg har tatt opp de forslagene han refererte til.

Svein Flåtten (H) [11:57:18]: Både saksordføreren og representanten Vågslid har på en helt utmerket måte redegjort for den begrunnelse vi hadde for å fremme dette forslaget. Ja, de har redegjort på en atskillig bedre måte enn det jeg som en – mer enn – godt voksen mann kunne gjøre, de har nemlig redegjort for det som er ungdommens problem på boligmarkedet, nemlig usikkerheten når man har gjort denne store investeringen som kanskje er den aller største gjennom hele livet. Dette er bakgrunnen for vårt forslag. Derfor synes jeg det er litt underlig, når man er enig i problembeskrivelsen, at veiene skilles så kapittalt når det kommer til hva man har tenkt å gjøre med det.

Til Vågslid, som spurte om Høyre nå ønsker å regulere markedet, må jeg få lov til å påpeke mens jeg husker det, at dette har ikke noe med markedet å gjøre. Dette er forbrukerrettigheter. Vi ønsker å regulere forbrukerrettigheter. Det har vi alltid ønsket. Vi ønsker tilsyn, og vi ønsker regulering av forbrukerrettigheter etter hvert som samfunnet utvikler seg. Og ingen kan si noe annet enn at boligmarkedet er et av de områdene som virkelig endrer seg i samfunnet. Det er grunnen til at vi foreslår dette.

Så har jeg også lyst til å peke på én ting når man sier at dette kommer for raskt etter at man allerede har vedtatt endringer: Ja, de ligger kort tid bak oss – det er helt riktig. Men man behøver ikke finlese forslaget for å se at vi ber regjeringen om å vurdere dette. Det tar ofte tid – det er i hvert fall min erfaring. Og det illustreres veldig godt av henvisningene til Takstlovutvalget, som også har behandlet en del av disse tingene – særlig dette med obligatorisk tilstandskontroll. Den utvalgsrapporten ble levert 12. mars 2009. Den har snart toårsjubileum. Jeg er uenig med statsråden som skriver til komiteen at det er lite hensiktsmessig å behandle det ene forslaget for seg, altså dette om en obligatorisk tilstandsrapport. Jeg tror tilstanden i boligmarkedet de senere årene tydelig har vist at det å ta ut den ene saken og behandle den for seg, ville vært meget nyttig. Jeg tror forbrukerne ville tatt imot det med stor glede.

Så litt til dette med økt reklamasjonstid, og da er vi tilbake til dem som rammes. Statistikken viser at når det har gått fem år etter denne første store investeringen din, inn-

treffer veldig mange store skader. Det er det vi ønsker å dekke opp. Som inndekningsinstrument har vi foreslått en obligatorisk byggeforsikring, som de har i Danmark – den fungerer i kombinasjon med ti års reklamasjonstid – og at man også kan ha garantistillelse. Da har jeg også lyst til å kommentere det som statsråden skriver til komiteen, nemlig at en slik ordning vil bli fordyrende for entreprenører og de som bygger boliger. Ja, men jeg tror at det blir marginalt fordyrende, og det har vi råd til i forhold til den sikkerheten det blir for forbrukerne.

Men når statsråden er så vidt opptatt av hva som fordyrer boligbygging, synes jeg man skulle sette seg ned i regjeringen, se litt på de byggeforskrifter, de endringer i plan- og bygningsloven som har vært gjennomført de siste to–tre årene. Aktører i bransjen kan fortelle at en vanlig enebolig eller en gjennomsnittlig leilighet faktisk har økt med flere hundre tusen i byggekostnader. Det er et faktum, det er ikke noe jeg finner på her oppe. Det igjen viser jo at vi må investere enda mer på grunn av kompliserte tekniske løsninger som skal tilfredsstille de kravene som stilles fra myndighetene. Da mener jeg at det må være enda større grunn til å se på beskyttelse av forbrukerne, som bruker så mye penger kanskje én gang i livet, men alltid i balanse med det som er praktisk for næringen, og det har vi også tatt hensyn til i forslaget vårt.

Jeg fremmer ikke forslaget, for det oppfattet jeg ble fremmet av foregående taler.

Presidenten: Det er korrekt. Alle mindretallsforslag som er nevnt i dokumentet, er tatt opp.

Øyvind Håbrekke (KrF) [12:02:32]: I Norge legger vi til grunn at vi ønsker en politikk der flest mulig skal ha mulighet til å eie den boligen de selv bor i. Det å kjøpe bolig er en stor investering for de aller, aller fleste av oss. Ved kjøp av bolig er det derfor sånn at store feil og mangler ved den får veldig store følger for folks økonomi og for folks liv.

Forbrukerrådet har gitt en tydelig støtte til de forslagene vi har til behandling.

Høyre har gjennom representantforslaget fremmet tre forslag, som Kristelig Folkeparti støtter.

I det første forslaget ber vi regjeringen legge fram en sak om ti års reklamasjonsfrist og obligatorisk byggeforsikring eller garantistillelse ved kjøp av ny bolig. Både Sverige og Danmark har ti års reklamasjonsfrist ved kjøp av ny bolig. Vi ser i dag at veldig mange av de skadene som en bygning kan ha, veldig mange av de feilene som kan ha vært gjort ved bygging, ikke oppdages i løpet av en så kort periode som seks år, og at det først er i perioden mellom seks og ti år at man oppdager følgene av en eventuell bygningsfeil. Ifølge SINTEF Byggforsk går halvparten av det som brukes til utbedring av feil etter overtakelse av boliger, til feil som oppstår etter fem år. En utvidelse av reklamasjonsfristen vil sånn sett gjøre det mye farligere å gjøre byggefeil og ikke ta hensyn til dem. I tirsdagens utgave av Aftenposten kunne vi lese at Forbrukerrådet i tydelige ordelag uttalte seg om at reklamasjonsfristen burde økes til ti år.

I det andre forslaget ber vi regjeringen legge fram en sak for Stortinget som drøfter bruken og konsekvensene av «som den er»-forbehold ved avhendingskjøp, og at det i denne saken tas stilling til innføring av obligatorisk tilstandsrapport ved avhendingskjøp.

Konfliktnivået i bruktboligmarkedet er ifølge Forbrukerrådet høyt, og det er viktig at regelverket utformes best mulig for å redusere konfliktene. Kristelig Folkeparti er enig i at det er fornuftig med en gjennomgang av bruken og konsekvensene av «som den er»-forbeholdet. Forbrukerrådet gir også sin hele og fulle tilslutning til at en lov-pålagt tilstandsrapport er nødvendig. Så det er åpenbart viktig at vi får en sånn gjennomgang.

I det tredje forslaget ber vi om at regjeringen legger fram en sak for Stortinget med utredning av frivillig servicehefte for bolig. Hensikten med et slikt servicehefte er å gi trygghet for boligkjøper, oversikt over boligens historie, og det kan også fungere som en huskeliste for både tidligere og framtidige eiere av boligen. Det er i dag sånn at hvis du kjøper en bil, som også er en stor investering – men for de fleste, forhåpentligvis i hvert fall, en mindre investering enn det å kjøpe bolig – får du ofte utlevert et servicehefte som forteller historien til bilen, ulike utbedringer som er gjort osv. Kjøper du en bolig, opplever du ikke det. Et frivillig servicehefte kan derfor være et stort pre for den som skal selge, og for den som skal kjøpe en bolig. Forbrukerrådet viser til at interessen for et slikt hefte vil være stor hos norske forbrukere. Vi mener derfor at regjeringen også bør utrede det.

Så forundrer det meg lite grann at vi ser at de rød-grønne representantene forsøker å gjøre dette til en slags ideologisk debatt. Av SV-representantens innledning kunne det nærmest høres ut som man var imot at det var et fritt marked for boliger. I så måte må man jo spørre om hva regjeringen har brukt disse fem–seks årene til for å gjøre noe med det markedet som man mener er så uheldig. Det er jo nettopp ved å regulere et marked at man kan legge til rette for at et boligmarked kan fungere godt, også ut fra sosialpolitiske hensyn.

Jeg vil for øvrig gratulere representanten Lene Vågs-lid med en ny bolig fra november. Så kan jeg selv fortelle at jeg senest nå sist mandag vant en budrunde og gjorde min største investering i livet. Det er nyttig erfaring for de fleste av oss, bl.a. når man ser hva takstmannen kan skrive i en takst, som for de fleste av oss oppfattes som virkelig den tryggheten man har i bunnen – at takstmannen har vært på besøk og gått igjennom boligen. Da tas det egentlig forbehold på de aller fleste områdene, at takstmannen ikke er ansvarlig for manglende opplysninger om feil og mangler som han ikke kunne oppdaget, enten det gjelder elektrisk anlegg, loft som kanskje ikke er inspisert under taksten, eller at bygningen kan ha skjulte feil og mangler som er vanskelig å oppdage ved visuell befaring. Det gjelder særlig kritiske områder som drenering, membranløsning i våtrom, isolasjon i gulv og vegger, osv. Det ramses opp mange forbehold i det dokumentet som mange regner som selve sikkerheten og tryggheten for at man har gjort et godt kjøp.

God regulering av boligmarkedet er nettopp det som

legger til rette for et velfungerende marked. Her er det behov for å styrke forbrukerens interesser. Derfor støtter Kristelig Folkeparti forslagene som er fremmet av Høyre.

Statsråd Grete Faremo [12:09:00]: Jeg er enig med en samlet komité i at boligkjøp for de fleste er den største enkeltinvestering man gjør i livet, og at det er viktig å ivareta forbrukernes interesser ved denne typen avtaler. Regjeringen har derfor i de senere år fremmet flere lovforslag som styrker forbrukernes rettigheter på boligområdet.

Kravene til garantier etter bustadoppføringslova § 12 er nylig skjerpet ved at garantitiden er utvidet fra to til fem år, og størrelsen på garantiene er økt. Bustadoppføringslova gjelder avtaler der en forbruker kjøper bolig under oppføring av en profesjonell part. Videre er det nylig vedtatt endringer i bustadoppføringslova og avhendingslova for å avklare hvilke lovregler som gjelder for avtaler om videre-salg av kontraktsposisjoner til boliger i boligprosjekter før ferdigstilling. Regjeringen har også sørget for lovendringer for å forebygge problemer ved lavinnskuddsboliger.

I tillegg til disse sakene nedsatte regjeringen det såkalte Takstlovutvalget, som har avgitt utredningen NOU 2009:6 Tilstandsrapport ved salg av bolig. Utvalget har utredet og lagt fram forslag til et regelverk som skal sikre at det ved markedsføring og salg av boliger i forbrukerforhold som omfattes av avhendingslova, foreligger informasjon om relevante forhold ved boligen. Utredningen har vært på høring, og regjeringen arbeider med en vurdering av forslagene i lys av høringen.

Jeg registrerer at flertallet i komiteen ikke støtter de konkrete forslagene i representantforslaget.

Når det gjelder forslaget om at det skal legges fram en sak for Stortinget om obligatorisk byggeforsikring eller garantistillelse ved kjøp av ny bolig, viser jeg til de endringene som nylig er vedtatt i bustadoppføringslova vedrørende garantier, og også til statsrådets brev til komiteen, hvor det framgår hvorfor det er lite aktuelt å vurdere spørsmålet om en forsikringsordning.

Når det gjelder forslaget om en utvidelse av reklamasjonsfristen i bustadoppføringslova til ti år, framgår det av statsrådets brev til komiteen at man bør avvete virkningen av de nylig vedtatte endringene før man eventuelt vurderer en utvidelse av reklamasjonsfristen. De nylig foretatte endringene i bustadoppføringslovas regler om garantier bygger på en avveining av hensynet til byggenæringen og hensynet til forbrukervern. En utvidelse av reklamasjonsfristen til ti år vil påføre entreprenørene ytterligere byrder. Dette kan bidra til økte boligpriser. I denne sammenheng nevner jeg også at man gjennom den nye plan- og bygningsloven har fått skjerpede regler for kontroll av nybygg, som vil kunne bidra til økt sikkerhet for at det ikke foreligger skjulte feil og mangler.

Det er også framsatt forslag om at regjeringen skal legge fram en sak for Stortinget som drøfter bruken og konsekvensene av «som den er»-forbehold ved avhendingskjøp. Kjøp som reguleres av avhendingslova, er for alle praktiske formål kjøp av bolig som ikke er under oppføring. I forslaget bes det om at det i den foreslåtte saken om «som den er»-forbehold også tas stilling til innføring

av obligatorisk tilstandsrapport. Jeg viser også her til statsrådets svarbrev til komiteen, hvor det framgår at departementet tar sikte på å legge fram en sak for Stortinget om oppfølging av NOU 2009:6, hvor «som den er»-forbehold inngår. Jeg vil tilføye at takstlovsaken er en kompleks sak, med mange dissenser i utvalget. Forslagene i utredningen gjelder endring av regelverk av stor betydning for den enkelte forbruker som skal kjøpe og selge bolig. Det er derfor viktig å foreta en grundig vurdering av saken.

Når det gjelder forslaget om at regjeringen skal legge fram en sak for Stortinget med utredning av frivillig servicehefte for bolig, viser jeg til statsrådets brev til komiteen, hvor det framgår at man uansett bør avvente prosessen med oppfølging av den samme NOU-en før det eventuelt vurderes nærmere om det kan være aktuelt med en ordning med servicehefte for bolig.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Ib Thomsen (FrP) [12:13:38]: Vi har noen store omstillinger og omveltninger i livet. Det er når vi bytter jobb, når vi skiller oss, og ikke minst når vi kjøper bolig til millioner av kroner.

Boliger skal vare 50–100 år, som mange har spådd at de skal gjøre, og som noen er noe usikker på om de gjør. De gamle boligene som står i dag, har i hvert fall gjort det.

For boliger har man da satt en reklamasjonsfrist på fem år. Det er regjeringen storfornøyd med, og det forundrer meg noe. Når vi sammenligner med bil, har man der tre–fire år, og ikke minst når man kjøper mobiltelefon, har man tre–fire år også på den. Synes statsråden det er et rimelig antall år når man sammenligner med boliger, altså sammenligner bil og mobil med en bolig?

Så til det neste spørsmålet jeg har. Jeg får en del henvendelser om rettspraksisen når det gjelder denne garantiordningen. Hva tenker statsråden om det?

Statsråd Grete Faremo [12:14:47]: For det første har jeg lyst til å understreke at forbrukervernet i disse sakene er betydelig styrket gjennom en rekke tiltak den senere tid. Jeg er også enig i at det er viktig å sikre forbrukernes rettigheter, og at det er viktig å gjøre dette på en gjennomtenkt måte.

Takstlovutvalgets innstilling illustrerer hvor komplisert dette saksfeltet er, og ikke minst hvordan alt henger sammen med alt. Derfor er flertallets innstilling om å legge forslagene ved protokollen, god, i den forstand at de viktige spørsmålene som dette hus senere skal få anledning til å diskutere, må utredes nøye, og vi vil også vurdere en oppfølging av innstillingen grundig før vi legger fram konkrete forslag.

Svein Flåtten (H) [12:15:59]: Statsråden var i sitt innlegg bekymret for at det skulle bli økte kostnader for bedriftene hvis man økte reklamasjonstiden. Nå vet vi at kostnadene for dem som bygger boliger, øker, og kostnadene for dem som kjøper boliger, øker betydelig ved at det stadig innføres nye byggeforskrifter, og at det de siste

årene stadig har kommet endringer i plan- og bygningsloven. Dette er betydelige beløp, som jeg sa i mitt innlegg. Det kan være opptil flere hundre tusen for hver enhet.

Sammenlignet med slike tall, mener statsråden at omkostningene ved en økt reklamasjonstid til ti år vil være betydelige?

Statsråd Grete Faremo [12:16:56]: Jeg mener det er viktig å ha et godt grunnlag for forslag nettopp på dette området. Jeg kan selvsagt vise til de endringene som er gjennomført i plan- og bygningsloven, og som kommunalministeren nettopp har annonsert hvordan skal iverksettes.

Jeg kunne også vært fristet til å trekke fram det resonnetet som nettopp Høyre hadde tilbake i 1996–1997, hvor de selv uttrykte sterk bekymring i en innstilling for kostnadene entreprenører har ved f.eks. å forlenge reklamasjonsfristen til ti år. Da var det Høyre som tok sterkt til orde for å beholde en frist på fem år. Jeg synes derfor at behandlingen både tidligere og nå viser hvor viktig det er å ha utredet et godt grunnlag for forslag på dette området.

Svein Flåtten (H) [12:18:01]: Ja, vi er fortsatt bekymret for det. Det skriver vi også om i innstillingen til saken. Men balansert opp mot hvor viktig dette er for forbrukerne, lander vi likevel på at det bør være fornuftig å utvide reklamasjonstiden.

Jeg vil gjerne stille statsråden et annet spørsmål. Vi har jo forstått her i dag at flere i komiteen er på boligmarkedet. Hvis vi er et gjennomsnitt av Norges befolkning, betyr det, i forhold til hvor mange som er her, at det er ganske mange som rammes av dette. Nå kjøper man også brukte boliger. Da er dette med obligatorisk tilstandsrapport veldig viktig, som vi fikk godt beskrevet i representanten Håbrekkes innlegg. Det mangler ikke på slike vitnesbyrd.

Synes statsråden at den behandlingstiden som er gått siden utvalget la frem sin innstilling i mars 2009, er tilfredsstillende fra departementets side?

Statsråd Grete Faremo [12:19:09]: Det er løpende lagt fram viktige og gode forslag for å sikre forbrukervernet ved kjøp av bolig. Jeg synes likevel dette er et av de spørsmålene som illustrerer hvor sammensatte utfordringene er. Vi har hatt Takstlovutvalget, som gjorde en grundig og omfattende jobb, som endte i dissens nettopp knyttet til tilstandsrapport – hvordan en eventuell ordning skal se ut, og om den i det hele tatt skal være obligatorisk. Så jeg er sikker på at vi vil ha rik anledning til å diskutere dette spørsmålet ved et senere høve, og da på grunnlag av en grundig forberedt innstilling.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Terje Halleland (FrP) [12:20:16]: Forbrukermønsteret for kjøp og salg av bolig er blitt betydelig endret. Vi skal ikke mange årene tilbake før det var vanlig at en familie kun gjennomførte ett boligkjøp gjennom hele livet. I dag

er det blitt en helt annen holdning, og en skifter gjerne bolig oftere enn en skifter bil.

Når slike endringer skjer i samfunnet, er det svært viktig at en hele tiden tilpasser lovverket til de endringene. Boligkjøp er en stor investering, og det vil selvfølgelig få store konsekvenser hvis det viser seg at den oppgitte standarden ikke holder mål. Det er rapporter som viser at byggefeil representerer betydelige beløp – 15 mrd. kr er tall som er blitt brukt. Det har vært gjort forsøk på å begrense disse tallene uten at en har lyktes. Det er svært viktig for hele samfunnet at en fokuserer på skader som oppstår gjennom byggefeil. Men det vi ser nå, er at det er forbrukeren som må lide for at en ikke har lyktes i arbeidet med å begrense byggefeil.

En utvidet forbrukerrettighet gjennom garantier ville vært med og bidratt i en retning der regningen i mye større grad ville vært rettet og adressert mot entreprenører og forsikring i stedet for mot forbrukeren. Det er likevel viktig å ta med seg at en har to parter i en handel. En forbruker er også ansvarlig for sine handlinger. Derfor er ingen tjent med et regelverk som kun forsterker rettighetene på en side, som igjen fører til økte kostnader, og at det kun er et begrenset antall entreprenører som blir i stand til å bygge boliger og gi de ønskede garantiene.

Boligen har på kort tid fått skjerpinger rundt energi, ventilasjon, og det har kommet nye regler om universell utforming. Dette fører til en økt kostnad. Selv om alt skal være med og bidra til en bedre bolig, er ikke det til mye hjelp når en ikke lenger er i stand til å kjøpe den boligen.

Tilstandsrapport og servicehefte er forslag som kunne vært gode tiltak for å vise tilstanden på en bolig. Man kjøper i dag en kassettspiller til 100 kr, og man får gjerne med et 200-siders bruksanvisningshefte, men kjøper du en bolig til 3 mill. kr, får du foruten fakturaen gjerne et ønske om lykke til.

Som flere har vært inne på, er serviceheftet det første du sjekker når du kjøper en bil. Det har igjen ført til at bileieren har et stort fokus – han tenker på videresalg, følger serviceheftet og er interessert i hva slags vedlikehold som blir gjort på bilen. Så gjennom en kombinasjon av et servicehefte som følger boligen, og krav til større bruk av tilstandsrapport vil en kunne få et mye større fokus på tilstanden til og vedlikeholdet av boligen, både for kjøpers og for selgers del. Det igjen vil kunne føre til større krav til utførelsen av tjenestene i bygget. Det er derfor skuffende at en ikke ønsker å få utarbeidet en sak på dette.

Håkon Haugli (A) [12:23:37]: Det er bra det er enighet om behovet for å styrke forbrukervernet ved boligkjøp, for det har vært og er for svakt.

Boliger og buks er varer med ulik holdbarhet og av helt ulik betydning, og forbrukervernet kan ikke og skal ikke være det samme. Nettopp derfor har Stortinget gjort flere vedtak som styrker forbrukervernet i boligsektoren, delvis mot Høyres stemmer.

Som flere allerede har nevnt, er garantireglene i bustadoppføringslova skjerpet. Endringene trer i kraft i år. Et bredt flertall, alle partier unntatt Høyre, vedtok i juni til sammen 24 mindre lovendringer som vil hindre spe-

kulasjon i borettslagsmodellen og sikre boligkjøpere mer informasjon og større forutsigbarhet. I statsbudsjettet for 2010 ble det også tatt et viktig forbrukergrep. Ordningen med husleietvistutvalg ble utvidet til Bergen og Trondheim. Husleietvistutvalget i Oslo og Akershus har de siste årene hatt en sterk økning i antall saker. Det betyr at mange leietakere og utleiere unngår lange og dyre rettssaker for å få løst konflikter. Det er trist at Høyre og Fremskrittspartiet, som i dag holder forbrukerfanen høyt, har motarbeidet denne ordningen. I sine alternative statsbudsjetter for 2011 ville Fremskrittspartiet legge ned husleietvistutvalgene, mens Høyre ville kutte 15 av de 19 mill. kr det koster å drive ordningen. Høyre og Fremskrittspartiet vil altså styrke forbrukervernet for dem som eier egen bolig, men svekke det for dem som kanskje har det aller vanskeligst i boligmarkedet, leietakerne. Med dette som bakteppe er det spesielt å høre representanten Halleland snakke om boligkjøpere som lider.

Til slutt noen ord om forslagsstillernes arbeidsform. Den rød-grønne regjeringen satte ned Takstlovutvalget i 2007. Utvalget har levert sin innstilling, som nå ligger til behandling i Justisdepartementet. Det er ingen kunst å hente gode enkeltforslag fra en NOU og lansere dem som sine egne, men riktig merkelig blir det når forslagsstillerne bl.a. i pressemeldingen om saken anklager posisjonen for å stemme ned Høyres forslag. Det er i alles interesse at enkeltforslag ikke behandles over bordet, men vurderes helhetlig og ses i sammenheng. Det arbeidet gjør regjeringen nå. Jeg skulle ønske vi hadde sett det samme engasjementet hos Høyre i andre forbrukersaker, men for all del: Det er flott at Høyre har stort eierskap til deler av Takstlovutvalgets innstilling.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4.

(Votering, se side 2715)

Sak nr. 5 [12:26:09]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Line Henriette Hjemdal og Borghild Tenden om endring i drivstoffavgiftene for motorkjøretøy (Innst. 223 S (2010–2011), jf. Dokument 8:35 S (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletiden.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Oskar J. Grimstad (FrP) [12:27:05] (ordfører for saka): Representantane ber i forslaget «regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011 å legge frem forslag til endret sammensetning av drivstoffavgiftene med økt CO₂-avgift og redusert veibruksavgift etter svensk modell, for å bidra til å gjøre biodrivstoff mer konkurransedyktig i markedet».

Vidare ber forslagsstillarane «regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011 legge frem forslag om en egen NO_x-komponent i veibruksavgiften for autodiesel».

Intensjonane i forslaget er m.a. å få reduksjonar i utslipp av klimagassar frå personbiltrafikken.

Prinsippet bak forslaget til endringar i drivstoffavgiftene er å leggje auka vekt på CO₂-utslipp og mindre vekt på vegbruksavgifta i avgiftssystemet, samtidig som den totale avgiftsbelastninga på forbrukarane eller statens provenyinntekter ikkje skal bli vesentleg endra. Auka vekt på CO₂-avgift vil auke den relative prisforskjellen mellom konvensjonelle drivstoff og biodrivstoff, som må vere til stades dersom vi skal få ein auka del av biodrivstoff utan pålegg gjennom lov, og dermed reduserte CO₂-utslipp, ettersom biodrivstoff i produksjon førebels er dyrare enn konvensjonelt fossilt drivstoff.

No er det allereie ei klar innretning i avgiftssystemet, bl.a. i eingongsavgifta ved kjøp av ny bil, der CO₂-komponenten er sterkt vektlagt, og det gir klare økonomiske incitament til val av bilmotorar med lågt forbruk og derav låge CO₂-utslipp.

Ein samla komité viser til at i eit totalperspektiv er det viktig at reduksjonen av klimagassar også blir pålagt bilparken, og at han må ta sin forholdsmessige del av utslppsreduksjonen gjennom ulike tiltak. Samtidig er det også svært viktig å vere bevisst på den viktige rolla bilparken representerer i vårt langstrakte land, med store avstandar og dårleg utbygd kollektivtilbod i mange distrikt.

No er det også slik at forslagsstillarane til ein viss grad har blitt høyrde, og dette blir bekrefta ved brev til komiteen frå finansministeren av 3. desember 2010, der det blir gjort klart at regjeringa i samband med statsbudsjettet for 2011 varslar at det vil bli føreteke ein heilskapleg gjennomgang av avgiftene på køyretøy og drivstoff, og at regjeringa vil kome tilbake til dette spørsmålet i komande budsjett. Så får vi sjå om dei held seg til dette. Regjeringa har lovt ei rekkje saker, utan at dei alltid har halde det dei har lovt.

Til slutt nokre ord om Framstegspartiets syn på forslaget. Vi har stor forståing for intensjonane i forslaget og vil stemme for at det skal leggjast ved protokollen. Men vi er vidare opptekne av å peike på det faktum at norske forbrukarar betaler ein svært høg pris for eit produkt som vi allereie er storprodusent av, og som vi burde ha gode føresetnader for å kunne omsetje nasjonalt utan å flå innbyggjarane.

Noreg er eit langstrakt land med spreidd busetjing og store avstandar. I mange område vil det ikkje vere mogleg med eit akseptabelt kollektivtilbod, og i tillegg vil eit slikt tilbod kunne føre til større utslipp enn det privatbilen gjer.

Ein ser allereie i dag ein stor flyttestraum frå distrikta og inn til større tettstader.

Det er mange grunnar til dette, og ein av grunnane kan vere dei skyhøge særnorske drivstoffavgiftene. Derfor blir følgjande forslag fremma av Framstegspartiet:

«Stortinget ber regjeringen i sin gjennomgang av det totale avgiftsnivået på bil og bilbruk legge til grunn at avgiftsnivået skal reduseres.»

Med dette tek undertekna opp Framstegspartiet sitt forslag i saka.

Presidenten: Representanten Oskar J. Grimstad har tatt opp det forslaget han refererte.

Marianne Marthinsen (A) [12:31:15]: Dette er en viktig debatt, hvor det i veldig stor grad er enighet om målsettingen: innføring av flest mulig lavutslipps- og nullutslippskjøretøyer på norske veier. Dette er et område hvor det allerede har skjedd en del. Vi har hatt en gradvis omlegging av avgiftssystemet, hvor CO₂-komponenten har blitt tillagt stadig større vekt. Det som er det flotte, er at dette er en politikk som fungerer. SSB rapporterte også i år om kraftig nedgang i norske klimagassutslipp. En del av dette er selvfølgelig knyttet til finanskrisen og økonomiske nedgangstider, men det er viktig at utslippene fortsetter å synke samtidig som norsk økonomi er på vei opp igjen. SSB sier også om 2010-tallet at en stor del av den nedgangen man ser, er knyttet til transportsektoren.

Og så, uten å starte debatten om biodrivstoff helt på scratch igjen, er det klart at det er ikke uproblematisk å innrette avgiftssystemet sånn at de klimavennlige alternativene automatisk vinner. Det ene gjelder forholdet til lokal forurensning og da særlig NO_x. Man skulle jo kanskje ønske seg at det var sånn at lave CO₂-utslipp fra et kjøretøy automatisk betydde at man også hadde lave utslipp av alle andre komponenter, men her er det ingen sammenheng – heller tvert imot, det er en negativ sammenheng. Ofte er det sånn at lave CO₂-utslipp gjør at man utnytter drivstoffet bedre, man får høyere varme i motoren og mer NO_x-utslipp. Og det er jo grunnen til at f.eks. Astma- og Allergiforbundet er opptatt av at vi ikke ensidig vektlegger CO₂.

Forslagsstillerne omtaler denne problematikken i forslaget sitt og mener at man også skal legge vekt på NO_x. Men vi kan veldig fort ende opp med et system hvor man vinner på CO₂-biten, taper litt på NO_x-komponenten og ender opp med egentlig ikke å få noen effekt ut av det.

Så er det jo dette prinsippet om at man skal betale for de belastningene som man påfører samfunnet. Det er grunnleggende sett riktig at alle kjøretøyer skal bidra til å betale for både asfalt, ulykker og alt annet som man påfører samfunnet, men det er klart at det kan hindre rask innføring, og det å gi midlertidig fritak kan skape uforutsigbarhet.

Det har vært lansert mange forskjellige modeller som har det til felles at man gir CO₂-komponentene i drivstoffavgiften større vekt. Det er det mange gode grunner til, og det mener jeg definitivt at man bør diskutere og se nærmere på. Samtidig har vi jo hensynet til statens inntekter på lang sikt, og det mener jeg er et helt legitimt formål.

Hvordan er det vi skal få betalt for veier, for ulykker osv. når vi etter hvert får et stort innslag av lavutslipps- og nullutslippskjøretøyer?

Her har man mange gode prinsipper som til dels strider mot hverandre, men vi mener at det er enormt viktig at man får et avgiftssystem som er logisk, som er forutsigbart, og som sørger for rask innfasing av de nye typer kjøretøy som kommer på markedet. Og jeg er veldig optimistisk. Jeg tror at her kommer det til å skje mye de neste årene, fordi den teknologiske utviklingen går så raskt. Og man stiller også krav i andre land. Man har EU-krav til reduserte klimagassutslipp fra drivstoff, og også krav til kjøretøyene, krav om 10 pst. innblanding av fornybar i drivstoff innen 2020 osv.

I Norge tar vi også i bruk relativt sterke virkemidler. Vi innførte omsetningspåbud på 2,5 pst. for biodrivstoff fra 1. april 2009. Det ble økt til 3,5 pst. fra 1. april 2010, og nå har man altså hatt ute på høring et forslag om å øke det til 5 pst. Der anbefaler Klif at man venter, fordi det er usikkerhet rundt klimagevinsten, men avgjørelsen om det er ikke tatt.

Jeg er optimistisk på dette feltet, og jeg er veldig glad for at det jobbes hardt og seriøst i Finansdepartementet med dette, og for at det allerede er varslet at man kommer med en full gjennomgang av drivstoffavgiftene i forbindelse med budsjettbehandlingen.

Nikolai Astrup (H) [12:35:45]: Norge har et mål om å redusere klimagassutslippene med 15–17 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2020. Det kommer til å bli krevende å nå dette målet, spesielt fordi vi ennå ikke har kommet skikkelig i gang. De utslippsreduksjonene vi har oppnådd, skyldes i større grad tilfeldigheter og i mindre grad målrettet innsats fra regjeringen. Tiden er knapp frem til 2020, og regjeringens nåværende tempoplan og tiltak reiser rimelig tvil om det i det hele tatt vil være mulig å nå målet.

Dersom vi skal makte å realisere våre klimapolitiske ambisjoner, må transportsektoren være helt sentral. Prinsippet om at det alltid skal lønne seg å velge miljøvennlig, må ligge til grunn. Vi må ta markedet i bruk i miljøets tjeneste, og det gjør vi best ved å ta prismetanismen i bruk. Det må lønne seg å bruke, produsere, importere og investere i miljøvennlige alternativer fremfor fossilt drivstoff. Relevante aktører må vite at avgiftssystemet for drivstoff er preget av forutsigbarhet og langsiktighet.

Regjeringen har varslet en helhetlig gjennomgang av avgiftssystemet for drivstoff. Høyre mener et mål om å redusere utslippene av CO₂ og NO_x fra veitrafikken må ligge til grunn for regjeringens gjennomgang. Høyre, i samarbeid med Kristelig Folkeparti og Venstre, har fremmet forslag om å redusere veibruksavgiften og øke CO₂-avgiften og innføre NO_x-komponent. En betydelig reduksjon i veibruksavgiften, kombinert med en tilsvarende økning av CO₂-komponenten samt innføring av en NO_x-komponent, vil sikre at miljøvennlige alternativer er konkurransedyktige i utvalg til forbruker, men også at det blir mer lønnsomt å satse på produksjon av miljøvennlige alternativer.

I første rekke vil denne endringen omfatte biodiesel.

Mange av de miljøvennlige alternativene som finnes i dag, har ingen avgift overhodet. Innføring av veibruksavgift for biogass, bioetanol, hydrogen og elektrisitet i dag vil få svært uheldige konsekvenser. Biogassanlegg som er bygget eller er under bygging, vil trolig bli liggende brakk. Bioetanol vil ikke være konkurransedyktig i utvalg. Innføring av elbiler i stor skala vil bli svært vanskelig dersom også elektrisitet underlegges veibruksavgift nå. Oslo kommune, som i dag har busserier som går på bioetanol, biodiesel, biogass og hydrogen, vil trolig tvinges over på konvensjonell diesel dersom det innføres veibruksavgift med dagens kostnadsstruktur i produksjonen.

Enhver endring i avgiftsstrukturen for denne typen drivstoff må underlegges strenge krav til forutsigbarhet og langsiktighet. Dersom det innføres veibruksavgift, mener Høyre at denne må være i tråd med det forslagsstillerne har skissert, som vi vet har fungert etter hensikten i f.eks. Sverige.

I denne sammenheng er det viktig å understreke at alle former for biodrivstoff må være bærekraftige. Biogass produsert fra matavfall og kloakkslam, bioetanol produsert fra restavfall fra trevirkeindustrien i Norge og biodiesel fremstilt av avfallsprodukter fra fiskeindustrien og matvareindustrien er gode eksempler på bærekraftig biodrivstoff.

Det er liten tvil om at regjeringens drivstoffpolitikk så langt har bidratt med alt annet enn forutsigbarhet og langsiktighet for brukere og produsenter av miljøvennlig drivstoff. Regjeringen har varslet en helhetlig gjennomgang av drivstoffavgiftene, men de signalene som er gitt i denne sal av bl.a. statsminister Jens Stoltenberg, leder av finanskomiteen Torgeir Micaelsen og finansministeren selv, peker i retning av full veibruksavgift på dagens nivå for alle typer drivstoff, elektrisitet inkludert. Det vil være svært uheldig, i første rekke for miljøet, men også fordi det vil være en effektiv brems for utvikling av annen generasjons biodrivstoff. Man trenger ikke ha lest så veldig mye Darwin for å vite at det er vanskelig å unnfange annen generasjon hvis man har tatt livet av første generasjon.

Til slutt vil jeg gjerne ta opp forslag nr. 2 som er referert i innstillingen.

Presidenten: Representanten Nikolai Astrup har tatt opp det forslag han refererte til.

Aud Herbjørg Kvalvik (SV) [12:39:36]: Det er stor enighet i komiteen om at de siste års endringer i avgiftssystemet knyttet til kjøp og bruk av bil har virket etter hensikten og står seg godt sammenlignet med andre land.

Gjennomsnittlig utslipp av CO₂ fra nye biler har gått betydelig ned, og den norske bilparken forbedrer seg i høyt tempo, også internasjonalt. Det har gått ned fra 177 gram per km i 2006 til 141 i 2010. Det var en nedgang på 20 pst., og det må vi si oss fornøyd med så langt. Men målet er altså at CO₂-utslippet fra nye biler skal ned under 120 gram per km innen 2012. Jeg kan jo si at her har mitt personlige bilkjøp bidratt i riktig retning.

Vi ønsker også i framtiden å få en enda bedre bilpark. Lavutslippsbiler skal premieres spesielt, med ekstra fra-

trekk på engangsavgiften ved kjøp. Det er vel slik at vi ønsker oss biler som skal komme ned under 50 gram per km. Det skjer stor utvikling her, så det er håp.

Vi har en klimamelding som skal legges fram til høsten, og der vil man finne hvordan vi skal gjennomføre de nasjonale utslippskuttene i den store transportsektoren. Der vil det også være med en vurdering av drivstoffavgiften.

En omlegging av bilavgiften og drivstoffavgiften vil bli vurdert og behandlet i grønn retning – regner vi med – i statsbudsjettene framover. I likhet med representanten Marthinsen vil jeg si at jeg er positiv til det som skjer, og optimistisk med hensyn til framtiden. Jeg er dypt uenig med forrige taler, som mente at det var tilfeldigheter som gjorde at dette gikk riktig vei. Det er det aldeles ikke, det er aktiv politikk.

Knut Magnus Olsen (Sp) [12:41:42]: Ved siden av petroleumsindustrien er det samferdselssektoren som står for de største klimagassutslippene. Dette er vi i Senterpartiet opptatt av å gjøre noe med, men vi vil utslippene til livs, ikke bilen. Skal vi ta hele landet i bruk og ha levende lokalsamfunn i hele landet, må vi også ta inn over oss at landet vårt er langstrakt, og at de samme løsningene ikke kan gjelde alle steder.

Senterpartiets samferdselspolitikk tar derfor inn over seg at det er mange som er avhengige av å bruke bilen. Samtidig er vi opptatt av at klimagassutslippene må ned. Derfor mener vi det er riktig å vri avgiftssystemet i en retning der det blir billigere å kjøpe biler som forurensar lite eller ingenting, mens forurensende biler blir dyrere. Vi vil legge til rette for at folk kan ta miljøvennlige valg. Vi ser at den gradvise økningen av CO₂-komponenten i engangsavgiften ved kjøp av bil bidrar til at gjennomsnittlig utslipp fra førstegangsregistrerte kjøretøy er klart synkende.

Det må legges til rette for at folk kan velge biler og drivstoff som skader miljøet minst mulig. Senterpartiet er særlig opptatt av å legge til rette for bruk av elbiler og biler som kombinerer elektrisitet med andre former for energi. Vi ser at biodrivstoff er ett av flere tiltak som er nødvendig for på sikt å få en mest mulig utslippsfri samferdselssektor. Samtidig mener vi at bruken av biodrivstoff i størst mulig grad må dreies over på transportmidler der elektrisitet ikke er et alternativ, f.eks. på tungtransport.

NO_x-utslippene må også videre ned. Den lokale luftkvaliteten, særlig i Bergen, men også i andre byer, har vært svært høy. Dette er til klar sjenanse for personer med luftveisplager og allergier. Dette er i særlig grad et problem i områder der det finnes gode alternativer til bilbruk. Vi mener at man i byer og bynære områder må prioritere kollektivtrafikk. I tillegg må man iverksette mer treffsikre virkemidler på lokalt nivå for å holde den lokale luftforurensningen på et akseptabelt nivå.

Til slutt: Regjeringen har varslet en helhetlig gjennomgang av avgiftene for kjøretøy og drivstoff. Vurderinger knyttet til NO_x-avgift vil også være en del av dette, og det synes Senterpartiet er bra.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [12:44:25]: Klimaforliket sier at vi innen 2020 skal redusere norske CO₂-

utslipp med et sted mellom 15 og 17 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Vi skriver nå 2011. Snart er det bare åtte år igjen for å innfri dette løftet som norske politikere har gitt hverandre. Men vi har også gitt det til det norske folk, og vi har først og fremst gitt det for neste generasjon.

Vi har mistet mye tid siden vi i januar 2008 inngikk klimaforliket. Et bærende element i klimaforliket er at vi innen ulike sektorer skal redusere CO₂-bruken.

I innstillingen til den saken vi i dag diskuterer, sier en enstemmig komité at bilparken også må ta sin forholdsmessige del av utslippsreduksjonen gjennom ulike tiltak. Komiteen sier dette samtidig som en peker på hvilken rolle bilen har i vårt langstrakte land. Det er egentlig en liten milepæl vi i dag er vitne til gjennom denne innstillingen. Ja, vi er et langstrakt land, men bilparken skal altså ta sin forholdsmessige del av reduksjonen av klimagassutslippene som vi skal oppnå innen 2020.

Derfor må myndighetene legge til rette for at mer av bilbruken skjer med utslippsfritt eller utslippsnøytralt drivstoff. Vi må stimulere til at nye biler som omsettes i Norge, er biler med lavt utslipp av CO₂. Vi må ha en politikk som tar utgangspunkt i at det ikke er bilen i seg selv som gir klimaproblemet, men drivstoffet. Da er det viktig å legge til rette for rask innføring av ny teknologi som gir mer energieffektive bilmotorer, men også utvikling av klimanøytrale eller utslippsfrie drivstoffer, som biodiesel, biogass, bioetanol, elektrisitet og hydrogen.

Svenskene er et foregangsland på mye innenfor miljø og klima. Statsminister Göran Persson satte seg noen mål, og han gjennomførte en politikk som dro svenskene i en mer klimavennlig retning. Derfor har Venstre, Kristelig Folkeparti og Høyre pekt på de elementene som svenskene har i sitt avgiftssystem, gjennom sitt representantforslag i dag. Regjeringen har varslet en helhetlig gjennomgang av avgiftspolitikken i forhold til kjøretøy og drivstoff. Det er bra. Men det er ikke slik at man trenger å finne opp alt på nytt, man kan se til svenskene og oppnå mye av det vi ønsker å oppnå. Men det som er viktig for forslagsstillerne, med den korte historien vi har her i landet når det gjelder biodrivstoff, er at vi er forutsigbare, og at man kan stole på oss på litt lengre sikt.

Det er jo slik i dag at veibruksavgiften på bensin og diesel i statsbudsjettet for 2011 begrunnes med at den «har til hensikt å stille brukeren overfor de eksterne kostnadene knyttet til veibruk som bruk av motorkjøretøy medfører, eksklusive utslipp av CO₂ som prises gjennom CO₂-avgiften. Dette er i tråd med prinsippet om at forurensere skal betale, og vil redusere omfanget av de uønskede effektene som bruk av kjøretøy medfører.»

I prinsippet argumenteres det derfor for at alt drivstoff bør være gjenstand for en veibruksavgift. I statsbudsjettet for 2011 er bioetanol der bensin utgjør hovedbestanddelen, ilagt veibruksavgift på bensin, mens annen bioetanol ikke avgiftsbelegges. Biodiesel er ilagt halv veibruksavgift på diesel, mens andre utslippsnøytrale eller utslippsfrie drivstoff ikke er ilagt veibruksavgift, til tross for at Finansdepartementet argumenterer for at de i prinsippet burde ha blitt ilagt full og hel veibruksavgift.

Jeg tror det er viktig at vi her klarer å få til et system som er forutsigbart, og som er langsiktig. Som representanten Marthinsen sa, har forslagsstillerne tatt hensyn til dette med NO_x-komponent, så det er ivaretatt i vårt forslag med tanke på de utfordringene vi har i forhold til lokale utslipp, med en slik omlegging som vi peker på i forslaget vårt.

Borghild Tenden (V) [12:49:33]: Nå er representantforslaget fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre presentert ganske grundig, og jeg skal ikke gjenta det. Men Venstre har både da vi satt i regjering og nå i opposisjon, vært veldig tydelig på at transportsektoren må ta en forholdsmessig stor andel av utslippsreduksjonen.

Derfor har Venstre hele tiden vært en pådriver for å styrke kollektivtrafikken, med bl.a. å innføre belønningsordningen. Vi mener også at staten må ta større ansvar for baneløsninger i byområdene våre, noe som dessverre regjeringspartiene har nedstemt i denne sal. Vi er for restriktive tiltak i byområdene. Vi har vært pådrivere for innfasing av biodrivstoff og innfasing av mer miljøvennlige biler gjennom bl.a. en kraftig vridning i bilavgiftene, slik at miljøvennlige biler blir billigere, og med avgiftsfritak på elbiler. Der var tidligere samferdselsminister Skogsholm en virkelig pådriver. Stadig flere velger å kjøre miljøvennlige biler, og bilprodusentene kappes nå om dette markedet. Da er det imidlertid viktig at vi politikere er forutsigbare, så vi slipper slike episoder som da avgiftsfritaket på biodiesel ble fjernet over natten, etter at man lovet noe helt annet i valgkampen.

Det som er viktig for Venstre, er at økte avgifter ikke bare skal ha som mål å skaffe penger til staten. Det som er viktig, er at man endrer adferd.

Jeg kom litt tilfeldig over en forskningsrapport fra Econ Pöyry, som er utarbeidet for Samferdselsdepartementet. Konklusjonen på rapporten er at dagens oljebaserte transportsektor vil bli dramatisk endret, og at et helt nytt system er i emning. Rapporten gir et bilde av de mange og krevende utfordringene som oppstår når produksjonen av fossil energi begynner å falle. Ifølge rapporten står oljen for 94 pst. av transportforbruket i verden, og analytikerne har utviklet en egen metode de kaller «paradigmefremsyn» for å lage et troverdig bilde av hvordan overgangen kan bli – fra det de kaller «Fossilparadigmet», til det de kaller «Smartparadigmet». Jeg skal avslutte der, men dette er veldig spennende lesning.

Avslutningsvis: Jeg er glad for at regjeringen varsler en gjennomgang av drivstoffavgiftene, og Venstre bidrar svært gjerne med innspill i den sammenheng.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:52:30]: Jeg synes dette både er og har vært en veldig god debatt. Jeg blir mer og mer overbevist om hvor viktig det er at vi nå får en helhetlig gjennomgang av drivstoffavgifter og bilavgifter. Som innlegget fra både representanten Hjemdal og representanten Astrup understreker, er dette ganske komplekst. Det er mange ulike deler av dette en må gå gjennom, og det er et ganske mangeartet og mangslungent terreng vi skal igjennom. I all beskjedenhet ga undertegnede som fi-

nansminister tidlig på 1990-tallet et viktig bidrag til klimautslipp i Norge ved å foreslå innføring av CO₂-avgift i 1992. Men det tilhører jo historien.

Vi har diskutert denne saken ved flere anledninger i Stortinget den siste tiden, og det er bra. Det som også er viktig nå i tiden framover til regjeringen skal legge fram sin vurdering, er at vi får et så godt og bredt grunnlag som mulig for den diskusjonen som Stortinget skal ha. I hvert fall akkurat nå – eller p.t., som det heter – har jeg også som ambisjon å prøve å legge fram et grunnlag som er så godt og såpass bredt forankret i ulike miljøer at det burde være mulig å kunne få en bred oppslutning i Stortinget om selve systemet for avgifter. Så blir det selvsagt i sin tid en diskusjon om nivå og de konkrete avgiftssatser. Så vi vil holde det vi lover, i forhold til det vi har varslet, om denne helhetlige gjennomgangen.

Det er også viktig, som flere har vært inne på, at de enkelte avgifter får en prinsipiell forankring, at de ulike aktører har et mest mulig forutsigbart system å forholde seg til, slik at en også kan se dette over et noe lengre tidsrom.

Så er det klart at det er mange vanskelige spørsmål en bør vurdere. Det ene er prinsippet om at uavhengig av hva slags drivstoff bilen går på, så er det på en måte bilens ytre egenskaper, bortsett fra drivstoffet, som bør legges til grunn for hvorvidt en skal betale en avgift som tilsvarer de kostnader som blir påført samfunnet i form av ulykker, kø, støy osv. Det taler jo for at alternative drivstoff som i dag er avgiftsfrie, bør ilegges veibruksavgifter. Men det er også et spørsmål som vil bli gitt en bred diskusjon i det opplegget vi kommer til Stortinget med.

Når det gjelder NO_x-utslipp, vil det inngå i denne helhetlige gjennomgangen, så det spørsmålet skal vi også prøve å ivareta så godt som mulig.

Vi vil også vurdere spørsmål f.eks. når det dreier seg om tyngre kjøretøy, der en vil se på de tekniske og praktiske sidene ved en mer avansert veiavgift, og vil også i den sammenhengen skjele hen til utviklingen i andre land før vi tar stilling til om vi eventuelt skal gå videre med en konkret utredning. Det er noe som ligger lenger fram i tid. Ja, vi skal også hente inspirasjon og kunnskap fra andre land på dette området, for det er viktig å se utviklingen i en større internasjonal sammenheng. Det ideelle når det gjelder investeringer i produksjon av biodrivstoff, er at drivstoff i seg selv bør være konkurransedyktig uten at en får en avgiftsmessig særbehandling, bortsett fra det som dreier seg f.eks. om CO₂-komponenter.

Så til slutt: Det er slik at regjeringen legger stor vekt på at ulike interesser skal få mulighet til å bli hørt nå fram til vi skal legge fram saken for Stortinget. Det var et møte i Finansdepartementet med politisk ledelse den 27. januar i år, der tolv ulike organisasjoner med særlig interesse for bilavgifter fikk anledning til å framlegge sine synspunkter både på avgift på biler og drivstoff. En del av dem har også bidratt med skriftlige innlegg. Som sagt er det viktig i den fasen vi nå er i, med en bredest mulig kontakt og å gå bredest mulig ut for å få gode innspill til den jobben som regjeringen skal gjøre, før saken blir lagt fram for Stortinget.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Nikolai Astrup (H) [12:57:52]: Det er jo mye man kan ta tak i, bl.a. farskapet til CO₂-avgiften på begynnelsen av 1990-tallet. Men jeg skal ikke gå inn i den diskusjonen.

Finansministeren nevner her at det må betales veibruksavgift for alle typer drivstoff. Det er jo et prinsipp som vi sikkert etter hvert klarer å bli enige om. Men er han også enig i at det er helt nødvendig for de drivstofftyper som i dag ikke er kommersielt lønnsomme, at man har en solid innfasingstid, og at de produsentene som satser på dette, også har tid til å videreutvikle teknologien, slik at man klarer å få kostnadene ned og da blir konkurransedyktige uten særbehandling?

Vil han også være med på at det å sette veibruksavgiften ikke er noen eksakt vitenskap, at man kanskje i Sverige har funnet en noe annen måte å gjøre dette på enn i Norge, og kanskje at vi også kan lære av det man gjør i Sverige?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:58:59]: Det som må være det litt mer langsiktige siktemålet, er at veibruksavgiften skal være lik uavhengig av drivstofftype hvis kjøretøyet ellers er likt. Det må på en måte være den langsiktige horisonten. Så vil det jo i en periode være slik at det er ulike veibruksavgifter, noen vil være unntatt, og andre kan ha en viss veibruksavgift. Dette vil ikke skje over natta. Det bør være mulighet for en viss innfasingstid, men målet må være at vi skal dit, og så får vi diskutere når det skal skje.

Så er det slik at dette har en side til, i hvert fall hvis en har veldig lave veibruksavgifter på alternativt drivstoff, og så er det CO₂-komponenten som skal bestemme avgiften på CO₂-utslipp. Hvis det da blir en veldig stor overgang til CO₂-frie drivstoff, vil jo det ha store provenyvirkinger. Så det er også en provenyside som en også må ha med i denne totalvurderingen.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [13:00:11]: Jeg er glad for de signalene som finansministeren kommer med når det gjelder at vi må ha et mest mulig forutsigbart system. Jeg tror det er viktig for dem som skal satse innenfor denne bransjen, men det også er viktig for oss som forbrukere.

Jeg er også enig med finansministeren i at drivstoff i seg selv bør være konkurransedyktig. Jeg er enig i det prinsippet, men det er jo slik at vi ikke lever i en ideell verden. Vi ønsker å komme dit, men da er det på en måte for å komme dit. Da trenger vi nok en overgangsfase for å få til et drivstoff som er konkurransedyktig i seg selv. Vil regjeringen legge opp til det i sin helhetlige gjennomgang – at det er noe på sikt at vi kommer til den ideelle verden?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [13:01:10]: Som jeg sa som svar på den forrige replikken, vil jeg vurdere tidsaspektet her, for allerede i dag er det ulik behandling av ulike typer drivstoff. Så det er et naturlig spørsmål, som vi vil ha med i vurderingen – både hvis man skal gjennomføre prinsippet, når det skal skje, og at det også er en forutsigbar overgang til det. Men det er ulike andre hensyn en også må ta med, f.eks. proveny, som jeg nevnte i stad.

Så er det også en annen vurdering som er viktig, og det er om en skal bruke avgiftssystemet for å stimulere til produksjon eller frambringelse av spesielle typer drivstoff, om en skal bruke direkte bevilgninger over statsbudsjettet, eller om en skal ha en kombinasjon av de to tingene. Det er også spørsmål som vil bli vurdert i denne sammenhengen. Mitt siktemål er at Stortinget skal få et ganske bredt grunnlag å diskutere på. Så håper jeg at vi kan bli enige om noen langsiktige prinsipper, som flest mulig i Stortinget kan slutte opp om. Det vil være bra for utviklingen av drivstoffsystemer, og det vil være bra for forutsigbarheten for forbrukerne.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:02:36]: I en rekke debatter i valgkamper og andre ganger framhever de rød-grønne partiene hvor viktig det er å være miljøvennlige i sin atferd. Så vektlegger finansministeren provenyeffekten når han f.eks. sier at man ikke kan differensiere med CO₂-avgift på biodrivstoff fordi det kan bety at staten taper for mye inntekter hvis for mange bruker det.

Nå er det en stor bølge med planer om å bruke elbiler i Norge. En elbil vil sannsynligvis bruke 5 kr i strøm der en bensinbil bruker 25 kr i bensin. Det betyr at staten på strøm får 2 kr i inntekt der de på bensin får 12 kr i inntekter, altså en avgiftsreduksjon på fem sjettedeler. Betyr det, med de signalene finansministeren nå gir, at hvis folk faktisk begynner å bruke elbiler av miljøhensyn, må en øke elavgiften på andre ting for å sikre at staten får det samme provenyet, selv om en egentlig har oppnådd det en hevder en vil, nemlig å være miljøvennlig?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [13:03:39]: Nå skal ikke jeg forskuttere det som vil komme i den saken vi skal legge fram for Stortinget – den brede gjennomgangen – men det er i hvert fall minst fire hensyn som vi må prøve å veie opp mot hverandre. Det ene er klima- og miljøhensyn, som er det overgripende. Det andre er atferd, altså hva slags kjøretøy eller hva slags måte folk vil bruke for å komme seg fram. Et tredje hensyn er forutsigbarhet, som vi jo har vært inne på og diskutert, og det fjerde er selvsagt hensynet til fellesskapets inntekter. Det å finne den riktige balansen mellom de fire hensynene her er vanskelig, men det vil også være slik at forbrukerne må belage seg på å bli stilt overfor klare valg, slik at de også kan gjøre de beste miljøvennlige valgene. Jeg vil ikke forskuttere noen konklusjoner nå, men de skal komme i god tid og i god orden.

Nikolai Astrup (H) [13:04:52]: Statsråden balanserer mellom ulike hensyn, og det har jeg forståelse for at kan være en krevende øvelse. Samtidig må det være mulighet for å spørre, for å følge opp representanten Solvik-OlSENS spørsmål: Er det hensynet til provenyeffekten som vil veie tyngst, eller er det hensynet til miljø som vil veie tyngst i en sann vurdering, og aksepterer man i Finansdepartementet at en miljøavgift, dersom den virker, faktisk vil utspille sin rolle over tid?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [13:05:33]: Det siste som representanten Astrup var inne på, er på en måte avgifts-

systemets gyldne knute, nemlig at i mange tilfeller, ikke bare på miljøsidene, har en innført avgifter for noe, som skal påvirke atferden. Når man da oppnår bestemte ting på atferdssiden, vil provenyet gå ned, og det kan ha andre positive virkninger.

Så det er ikke slik at Finansdepartementet har noe religiøst forhold til provenyer fra den enkelte avgiften, men det Finansdepartementet og de fleste av oss kanskje er opp-tatt av, er at totalprovenyet som skal gå til fellesskapets alle gode formål, må være intakt. Det kan bety at provenyer fra noen enkeltavgifter går ned mens andre kan gå opp. Så det er en totalbalanse. Det er ikke slik at vi har et religiøst forhold til hver enkelt avgift.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:06:44]: Det er interessant å høre hvordan en i denne sammenheng vektlegger provenyet når en i alle andre, eksterne sammenhenger, spesielt i møte med miljøbevegelsen, alltid får høre miljøargumentene. En annen vinkling på den diskusjonen er en bils lasteevne. Etter dagens avgiftssystem, hvis du har en varebil og har bare to seter, kommer den billigere ut enn hvis du har syv seter i den, til tross for at lasteevnen – fleksibiliteten i bilen – reduseres. Det betyr at den kan bære færre personer, og det vil kreve at man enten har flere biler i husholdningen eller kjører flere biler for å frakte samme antall personer.

Vil det perspektivet også bli tatt med når regjeringen skal endre sin politikk, slik at man ikke bare favoriserer små, lette, gjerne toseters, sportsbiler, mens en familie som ønsker å ha plass til syv, kommer svært dårlig og dyrt ut, og gjerne kjøper biler som ikke er tilpasset det behovet de egentlig har?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [13:07:47]: Jeg svarte ikke på første delen av representanten Astrups spørsmål, men det er slik at klima- og miljøhensyn er det overgripende, og så må vi jo innrette avgiftssystemet slik at vi både oppnår det og at vi også kan ta hensyn til fellesskapets inntekter.

Det som representanten Solvik-Olsen nå tar opp, er jo noe av det som vi også vil vurdere – forholdet mellom kjøpsavgifter, bruksavgifter – så den gjennomgangen vi nå skal ha, kommer ikke bare til å handle om drivstoffavgifter. Det vil være en bredere gjennomgang av det som kan benevnes «kjøretøyavgifter». Den problemstillingen vil også bli vurdert, spesielt da forholdet mellom kjøps- og bruksavgifter, som et eksempel.

Presidenten: Replikkordskiftet er slutt.
Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5.
(Votering, se side 2716)

Sak nr. 6 [13:08:48]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Elisabeth Røbekk Nørve, Frank Bakke-Jensen, Øyvind Halleraker, Siri A.

Meling og Nikolai Astrup om en stortingsmelding om en helhetlig energipolitikk (Innst. 220 S (2010–2011), jf. Dokument 8:26 S (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Espen Granberg Johnsen (A) [13:09:42] (ordfører for saka): Denne saka er opphavleg eit forslag frå Høgre om ei stortingsmelding om ein heilskapleg energipolitikk. I løpet av behandlinga i komiteen er det like mykje blitt eit forslag om fordeling av nettkostnader, slik det går fram av innstillinga.

Eg føler meg trygg på at representantar frå dei andre partia kjem til å leggje fram sine syn i debatten, og eg brukar derfor ikkje veldig lang tid på det no.

Så føler eg meg trygg på at det er ei felles oppfatning av for det første at energipolitikken er svært viktig for samfunnsutviklinga i Noreg, at energi er ein viktig føresetnad for næringsverksemd og industri, og at energi ikkje minst er viktig for folk og hushald.

Eg opplever at ein viktig bakgrunn for forslaget frå Høgre er behovet for å ha ei langsiktig planlegging i energipolitikken og å balansere ulike omsyn. Arbeidarpartiet deler den oppfatninga at langsiktighet, føreseielegheit og heilheitstenking er viktig. Derfor har Arbeidarpartiet og regjeringa lagt nettopp desse omsyna til grunn i energipolitikken. Det ligg til grunn for regjeringserklæringa som vi styrer etter, og det ligg i botnen for dei tiltaka som vi har sett i verk, og dei som står for tur. Vi har lagt sentrale brikker på plass for framtidens energisystem i Noreg, og nye kjem.

Vi har blitt einige med svenskane om eit opplegg for grøne sertifikat. Vi har vedteke havenergilova, vi har auka sakshandsamingskapasiteten i NVE, vi har auka betyddeleg talet på tillatingane til fornybar energiproduksjon. Statnett har lagt fram ambisiøse planar for opprusting av sentralnettet i Noreg, og vi har auka støtta til fornybar energi og energiomlegging gjennom ENOVA. Det er altså snakk om både kortsiktige og langsiktige tiltak innanfor energipolitikken.

Så skal vi lyfte blikket ytterlegare og sjå på dei lange linene i energipolitikken. Det har regjeringa gjort. Regjeringa vil setje ned eit utval som skal sjå på utviklinga av energisektoren i Noreg. Basert på det arbeidet dette utvalet skal gjere, vil regjeringa leggje fram ei energimelding for Stortinget. Utvalet skal gjere ein omfattande jobb. Vi skal få utgreidd og vurdert energi- og kraftbalansen for Noreg fram mot 2030 og 2050. Produksjonen av kraft, storleiken på kraftutvekslinga med utlandet og forbruket i

ulike sektorar er eksempel på sentrale storleikar i energi- og kraftbalansen. Energibalansen skal omfatte petroleumsverksemd og energiforbruk i transportsektoren. Regionale energi- og kraftbalansar skal vurderast for å kunne bedømme det langsiktige behovet for utbygging av nettkapasitet. Og ein skal ta effektforbruk og effekttilgang inn i vurderingane der det er naturleg.

Vurderingane av energi- og kraftbalansen skal ta utgangspunkt i ulike framskrivingar av energiotviklinga og ressursgrunnlaget. Utvalet skal kartleggje viktige forhold som vil påverke energi- og kraftbalansen i Noreg, medrekna konsekvensane av klimaendringar. Det er eit stort og omfattande arbeid som regjeringa har teke fatt i.

Noreg er ei energistormakt. Vi eksporterer mykje energi i form av olje og gass, og vi produserer mykje fornybar energi. Statkraft er no Europas leiande produsent av fornybar energi.

Arbeidarpartiet ønskjer å samle Noreg til eitt energiri-ke gjennom å få ein så lik pris på elektrisitet som mogleg over heile landet. Vi vil nå våre klimaforpliktingar, og vi vil bidra til å utvikle energisektoren i Noreg og Noregs rolle som energistormakt.

I delar av landet har vi no ein pressa situasjon i kraftsystemet. Vi har for lite kraft, fordi det er for lite vatn i magasina og fordi det har vore ein kald vinter – både denne vinteren og førre vinteren. Det tek vi på største alvor.

I statsråden sitt brev til komiteen i forbindelse med denne saka går det fram at Statnett har sett i gang ei rekkje tiltak for å sikre straumforsyninga i utsette område inntil auka overføringskapasitet er på plass. Det er tiltak som auka bruk av energiopsjonar i forbruk, innvendingar mot tilknytning av nytt forbruk i utsette område og auka beredskap for å utbetre feil i overføringsnettet.

I tillegg vil NordPool no innføre nye reglar. Det inneber at produsentar og netteigarar må gje betre informasjon om forventa varigheit for kapasitet som er ute av drift, og dette kan ha betydning for magasindisponeringa.

Statnett vurderer òg å søkje om å kunne nytte reservkraftverk permanent ved omfattande feil og vanskelege driftssituasjonar. Eg er sikker på at statsråden vil kunne gjere nærare greie for det, om det skulle bli aktuelt.

Til slutt tek eg opp det som er forslaget frå regjeringspartia i innstillinga om at dette forslaget blir lagt ved protokollen.

Presidenten: Representanten Espen Granberg Johnsen har tatt opp det forslaget han viste til.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:14:41]: Dette handler om helhetlig energipolitikk. Det er et tema som har vært en gjenganger i denne sal. Fremskrittspartiet etterlyste det fra den rød-grønne regjeringen allerede i november 2005. Det ble avvist og latterliggjort, sågar skrev energiministeren en kronikk i valgkampen 2009, som en finner på Senterpartiets webside, der han omtalte det å ha en energimelding som «papirarbeid» og «byråkrati». I dag vet vi at regjeringen har snudd i denne saken, og det er veldig bra. Nå har han lovet at det skal komme en energimelding, men den kommer sannsynligvis ikke før i 2013, kjenner jeg regje-

ringen rett, slik at det kan bli et valgkampdokument uten å måtte bevise noe i forkant. Det er viktig med den utredningen som er lovet, men la meg håpe at ikke det som nå skjer, er at mange store beslutninger settes på vent. Alle utfordringer besvares med at energimeldingen skal berøre dette, og så sitter vi to år i et politisk vakuum.

Men det vi også ser, er at denne regjeringen har drevet politikk på energiområdet etter innfallsmetoden. Mye av det opposisjonen i lang tid har etterlyst, har en avvist, og så plutselig og ganske overraskende kommer en med forslagene selv. Det gjelder slikt som bostøtte, som Stortinget behandlet for et par dager siden, det gjelder holdningene til Enova og husholdningsstøtten der, det gjelder kraftlinjepolitikken, og det gjelder grønne sertifikater – for å nevne noe. Det er ikke en heldig tilnærming for en så kapitaltung og langsiktig bransje som energibransjen er.

Vi har som energinasjon store utfordringer foran oss. Vi er en av de største energinasjonene i Europa. Det skal vi være stolte av. Men det er mange som fortsatt lurer på hvordan Norge skal forholde seg til EUs fornybardirektiv. Dette er ingen ny sak. Det er noe regjeringen har holdt på med lenge, men en har ikke involvert Stortinget og har heller ikke klart å si hva en vil – hvordan en skal utvikle kraftforedlende industri, hva man skal gjøre med elektrifisering av bilparken, utvikling av infrastruktur for transport av strøm, hva en egentlig vil med gasskraftverk og rensing når alt kommer til alt. Det er mange av disse investeringene som er avhengig av hverandre.

Vi kan ha store målsettinger med grønne sertifikater, men hvis ikke infrastrukturen er på plass slik at kraften kommer til kunder som er villig til å betale, vil ingen realisere prosjektene sine. Statkraft vil ikke bygge ut sine prosjekter hvis en bare ender opp med å presse prisene i et marked og taper på den porteføljen en allerede har.

Vi har kastet bort fem og et halvt år med intern krangling under den rød-grønne regjeringen. Saksordføreren forsøkte seg på en skryteliste, men det han nevnte, er noe alle i Stortinget er enige om. Problemstillingen er alt det regjeringen ikke har gjort. Der er det nok å vise til de mobile gasskraftverkene som ble nevnt, der regjeringen har valgt å bruke 2,5 mrd. kr til å bygge to mobile gasskraftverk som en ikke ønsker å bruke. Men når Industrikraft Møre kommer og sier at de kan bygge gasskraftverk med fullskala rensing, og det renseanlegget sannsynligvis koster mindre enn 2,5 mrd. kr, sitter regjeringen taus og vil ikke engang ha dialog med Siemens og Industrikraft Møre. Det vitner om en politikk der samfunnets ressurser ikke brukes på en fornuftig måte, der problemene ikke løses på en optimal måte, men der en nærmest fra time etter time, måned etter måned prøver å få interne konflikter unna, men ikke klarer å løse dem på en langsiktig måte.

Fremskrittspartiet vil utvikle energinasjonen Norge. Vi har store ressurser. De må realiseres. En energimelding må derfor grundig diskutere vannkraftens rolle. Der har vi et stort potensial ikke bare i forhold til opprusting og utvidelse av eksisterende vannkraft, i forhold til å tilrettelegge for flere småkraftverk, men også i forhold til stor vannkraft, eller det som gjerne er politisk korrekt med dagens regjering: mellomstor vannkraft, for den store vann-

kraftens tid jo er forbi – så kan vi selv definere hva som er mellomstor vannkraft, slik energiministeren gjør i sine innlegg. Vi må våge å ta en diskusjon om hva som skal skje i våre vernede vassdrag når ny teknologi og nye holdninger i kraftbransjen trår til, og vi må diskutere hvordan vi skal møte ideene om å være Europas batteri, der det vil bety en større effektkjøring på eksisterende vannkraft, en tilnærming som ikke var til stede da vannkraftverkene ble bygd. Vi må ha en nøysom satsing på vindkraft. Da må vi ha realistiske mål og ikke slik som regjeringen: ha store mål som en ikke innfrir.

Stimulans gjennom grønne sertifikater er en god tilnærming. Der er jeg glad for at regjeringen snudde i sin politikk, nå får vi en bred teknologinøytral satsing istedenfor en satsing som skulle ekskludere vannkraft, men som endte opp med å utsette hele ordningen i fem år.

Vi må ha en diskusjon om hvordan vi skal bruke gassen i Norge. Vi er stolte over å utvikle den. Det har vi sett i Dagens Næringsliv i dag fra regjeringens rød-grønne talsperson i Stortinget, men når det kommer til å bruke gassen i Norge, blir en handlingslammet. Hvordan skal en få industrien til å utvikle seg med norsk gass? Alcoa Aluminium er et eksempel på at regjeringen ikke takler den diskusjonen.

Vi må få en god diskusjon om energisparing og hvilke virkemidler som faktisk fungerer. Skattestimulans er sannsynligvis bedre enn Enova, hvis bare regjeringen våger å diskutere det.

Siri A. Meling (H) [13:20:07]: Høyre er opptatt av og har lenge vært utålmodig etter å få til en debatt om en helhetlig energipolitikk i Norge. I disse tider er energipolitikk høyt oppe på agendaen i mange land, ikke minst innenfor EU, som i disse dager arbeider frem det som skal være unionens energipolitikk for de neste tiårene, mens vi i Norge ikke har hatt anledning til å diskutere en helhetlig energipolitikk på mange år. Fra Høyres ståsted mener vi at dette er kritikkverdige og en undervurdering både av betydningen energi har for våre energiprodusenter, vår industri og den enkelte husholdning, og også det at Norge som en energistormakt har et ansvar for å bidra til å sikre stabilitet i forsyning til våre naboland.

Det er bra at regjeringen nå har varslet nettopp det vi etterlyser, nemlig en bred gjennomgang av kraft- og energibalansen frem mot 2030 og 2050, og at det skal nedsettes et utvalg som skal arbeide med disse spørsmålene på et faglig grunnlag. Utvalget skal etter de signalene som har kommet fra olje- og energiministeren, også ta for seg sammenhengen mellom energiutvikling, muligheter for verdiskaping, sysselsetting, kompetanse- og teknologiutvikling. Videre skal forholdet mellom energipolitikk, klimapolitikk og konsekvenser av klimaendringer også være en del av det mandatet som skal kulminere i en stortingsmelding om energipolitikken. Det er bra, og Høyre har fått gjennomslag for sitt ønske om intensjonene ved dette representantforslaget, nemlig å få en helhetlig stortingsmelding om energipolitikken hvor energiforsyning, klimautfordring og næringsutvikling ses i en sammenheng.

Vi beklager imidlertid at en slik stortingsmelding kom-

mer sent. Arbeidet i Energiutvalget skal være ferdig vintren 2012, og det betyr sannsynligvis at Stortinget tidligst vil få en energimelding høsten 2012.

Det er imidlertid en side ved energipolitikken som det etter Høyres mening haster med å få debattert, og det gjelder nettpolitikken. Vi kjenner til at Statnett har store investeringsplaner i årene fremover, og flere prosjekter har vært heftig debattert. Dette gjelder spørsmål omkring nødvendigheten av nye overføringslinjer, trasé- og teknologivalg, men også kostnadsfordeling av disse investeringene.

I dag er kostnadsfordelingen på innenlands overføringer ca. 25 pst. på energiprodusentene, tilsvarende andel på storforbrukere innenfor industrien, mens ca. halvparten dekkes av husholdningene. Det har i kjølvannet av bl.a. elektrifiseringsprosjekter på sokkelen og store innenlandske industriprosjekter blitt stilt spørsmål ved om disse aktørene og energiprodusentene i større grad bør bidra i finansieringen av nett.

Selv om vi på grunn av lite nedbør og to kalde vintre har lav magasinfylling og høy import, vil vi sannsynligvis de neste årene bevege oss i en retning med ytterligere overskudd på strøm og økt behov for eksport. Etableringen av et felles marked for grønne sertifikater med Sverige fra 2012 og ambisjonen om til sammen 26,4 TWh ny fornybar kraftproduksjon vil bidra i denne retningen. I tillegg kjenner vi ennå ikke til hva som blir resultatet av forhandlingene med EU om fornybardirektivet, men vi må forvente at dette også vil stille krav til økt produksjon i Norge. Dermed vil behovet for utenlandsforbindelser også øke, fordi den økte produksjonen fordrer et marked. For å få denne strømmen til våre naboland trenger vi i tillegg til utenlandsforbindelsene, å oppgradere en del infrastruktur innenlands. Spørsmålet blir om det er rimelig at norske husholdninger og norsk kraftforedlende industri skal bidra til å finansiere denne delen av nettinvesteringene, eller om energiprodusentene bør ta en større del av denne regningen.

Høyre har ikke tatt stilling til hva som er en optimal kostnadsfordeling. Økt kapasitet til utlandet betyr også økte importmuligheter når prisnivå og energibehovet innenlands ligger til rette for det. Dermed er det lett å se argumenter om at muligheten for rimelig import i perioder på døgnet hvor f.eks. Europas vindproduksjon produserer mer enn det forbrukes, gir muligheter for billigere strøm til både norsk industri og norske husholdninger. Videre vil en slik situasjon også bidra til at vi styrker vår forsyningsikkerhet, noe som er viktig i et land som Norge med en så høy vannkraftproduksjon og avhengighet av nedbør. Dette kommer også norske strømkunder til gode. Vi ønsker imidlertid en diskusjon omkring kostnadsfordelingen og har derfor – sammen med de andre opposisjonspartiene – fremmet et forslag om at regjeringen må legge frem en sak for Stortinget om dette i løpet av 2011.

Knut Magnus Olsen (Sp) [13:25:15]: Regjeringserklæringens helhetlige energipolitikk ligger fast. Norge skal være en miljøvennlig og verdensledende energinasjon. Vi skal utvikle teknologi som bidrar til å få ned verdens ut-

slipp, og vi skal sørge for at kraften kommer fram dit den trengs.

Derfor er produksjon av fornybar energi helt sentralt i Senterpartiets politikk. Verden har et sterkt behov for fornybar energi allerede nå, og Norge må bruke sine fantastiske naturressurser til å produsere ren kraft. Samtidig bygger vi et fundament som er solid nok til at Norge fortsatt kan være en energistormakt når oljen og gassen tar slutt.

Senterpartiet vil legge til rette for framtidens grønne arbeidsplasser. Vi vil muliggjøre en framtidsrettet omstilling av norsk næringsliv, og vi vil at industrien skal ha tilgang til rikelig, ren kraft. Når verden får en bindende klimaavtale, vil tilgangen på utslippsfri energi i seg selv være et konkurransefortrinn.

Senterpartiet vil arbeide for at vår fornybare energiproduksjon utvikles. Havenergiloven var en sentral milepæl. Fornybar kraftproduksjon til havs representerer en nærmest uavgrenset kraftreserve. I tillegg til eget bruk kan det også ligge til rette for å eksportere ren havenergi til Europa. Avtalen med Sverige om grønne sertifikater er også et viktig skritt i riktig retning. Avtalen vil generere ren kraft tilsvarende åtte gasskraftverk.

Kraftsituasjonen i Midt-Norge og bergensområdet belyser godt hvorfor Senterpartiet vil styrke overføringsnettet betraktelig. Kraften må komme fram dit den trengs. Fornybar kraftproduksjon må kunne kobles på nettet. Derfor arbeider regjeringen med å vurdere regelverket knyttet til nettregulering, tariffing og anleggsbidrag. Av hensyn til bl.a. forsyningssikkerhet og mulighet for å integrere en større andel fornybar energi i nettet, har regjeringen også styrket overføringsforbindelsene til utlandet. I tillegg er det satt i gang en rekke tiltak for å sikre strømforsyningen i utsatte områder i Norge, og det er lagt et løp for krafttilførsel som bedrer situasjonen både i bergensområdet og i Midt-Norge.

Vi må også i framtiden bruke strømmen mer effektivt. Derfor er regjeringens massive satsing på energieffektivisering veldig viktig. Regjeringen har med andre ord arbeidet jevnt, trutt og godt med problemstillingene som tas opp i representantforslaget, med basis i regjeringserklæringen, som gjelder til 2013. Regjeringen har, som flere har nevnt, varslet at den vil fremme en stortingsmelding om energipolitikk, der man skal se videre framover, og utrede og vurdere energi- og kraftbalansen for Norge fram mot 2030 og 2050. Dette er et viktig arbeid for Senterpartiet.

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:28:39]: Jeg vil innledningsvis vise til mitt svar til Stortinget om denne saken, og diskusjonen i Stortinget om en stortingsmelding om rikets energitilstand 16. desember 2010. Som jeg gjorde rede for i mitt innlegg da, vil regjeringa fremme en stortingsmelding om energipolitikken. Jeg viser i denne forbindelse også til pressemelding fra mitt departement av 13. desember i fjor.

Jeg vil i den forbindelse understreke at regjeringa gjennom sin politiske plattform for perioden 2009–2013 har trukket opp en helhetlig politikk for denne stortingsperioden. Denne politikken ligger fast. For regjeringa vil derfor det naturlige tidsperspektivet for en energimelding være

utformingen av energipolitikken for årene videre framover etter denne stortingsperioden.

For å ha et best mulig grunnlag for en slik energimelding er vi i disse dager i ferd med å nedsette et bredt sammensatt energiutvalg. Utvalget skal utrede og vurdere den langsiktige energi- og kraftbalansen for Norge fram til 2030 og 2050. Utvalget skal utrede sentrale faktorer som påvirker energi- og kraftbalansen. Det gjelder bl.a. produksjon, forbruk, nettutbygging, kraftutveksling med utlandet og konsekvensene av klimaendringer. Med et langsiktig tidsperspektiv vil det også være naturlig at utvalget ser på utviklingsperspektiver der energipolitikken ikke er bundet av dagens rammevilkår. Utvalget skal videre vurdere sammenhengen mellom energiutviklingen og mulighetene for verdiskaping, sysselsetting og kompetanse- og teknologiutvikling i ulike sektorer.

Arbeidet i utvalget skal være ferdig vinteren 2012. Jeg regner med at utvalgets rapport vil være et viktig grunnlag for det videre arbeidet med energimeldingen.

Et hovedformål med denne meldingen vil være å legge grunnlaget for en ny, framtidsrettet og bred energipolitisk plattform. Dette vil gjøre oss i stand til å møte utfordringene i energisektoren i tiårene som kommer. En slik melding vil gi Stortinget anledning til å drøfte vår framtidige energipolitikk, hvor bl.a. energiforsyning, klimautfordringer og næringsutvikling kan ses i sammenheng.

Øyvind Korsberg hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:30:57]: En kan si mye rart når regjeringen sier at deres politikk ligger fast, for regjeringen har jo siden den politikken ble lagt ned, gjort store endringer i den. For eksempel har vindkraftmålene som en har stått bak, blitt skrinlagt, en har endret politikken på Kårstø, en har endret politikken på Mongstad, og en har endret politikken på grønne sertifikater, etc. Jeg skal ikke nødvendigvis vri kniven mer i det såret, men bare påpeke at det er tom retorikk å komme med slike ting.

Men det er en konkret problemstilling som jeg gjerne skulle fått regjeringens vurdering av. Industrien ønsker å investere i Norge, Alcoa Aluminium f.eks., som krever betydelige mengder energi, og dagens regjering har sagt at det var en feil at Hydro fikk investere i Midt-Norge, at Ormen Lange ble bygd i Midt-Norge uten å sikre kraftforsyningen. Hvordan kan Alcoa med dagens politikk selv sikre sin egen kraftforsyning hvis de bygger et aluminiumsverk i Finnmark? Er det mulig uten å bygge vindkraft, som ikke er veldig optimalt for et aluminiumsverk?

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:32:01]: Til det siste: Jeg tror ikke jeg skal gå inn og konsesjonsbehandle eventuelle søknader som kommer innenfor energiproduksjon, og industri, som i tillegg også til dels ligger utenfor mitt departement – det gjelder selve produksjonen. Men jeg skal gjerne gi en kommentar til det representanten Solvik-Olsen startet med å si, om at mål blir forlatt og po-

litikk endret, og hvor da vindkraft blir trukket fram som det første eksemplet. Jeg synes det er interessant at det blir gjort, for det som er realiteten, er: Ja, en satte ambisiøse mål på vind. Hva var det vi så i løpet av perioden? Jo, det var at kostnadsutviklingen gikk til himmels, at det var ekstrem kostnadsutvikling på vind. Hva ble da gjort? Jo, en gikk inn i prosjektene og så på mulighetene for kostnadsreduksjoner, så på mulighetene for å få, jeg vil si en sunnere vindkraftbransje i Norge framover. Det må være en riktig tilnærming, og ikke bare la være å forholde seg til det som en så etter hvert som prosessen gikk sin gang.

Siri A. Meling (H) [13:33:19]: I forbindelse med komiteens behandling av denne saken fikk vi et svarbrev fra statsråden 8. desember, hvor statsråden skriver:

«En egen stortingsmelding om en helhetlig energipolitikk er derfor ikke aktuelt nå.»

Kun fem dager senere, 13. desember, mottar vi en pressemelding fra samme statsråd om at det nå settes ned et utvalg, og at en helhetlig energimelding er på vei.

Mitt spørsmål til statsråden er da: Hva er det som har skjedd i løpet av disse fem dagene, som på en så fundamental måte har endret statsrådets oppfatning av behovet for en helhetlig energimelding?

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:34:06]: Det er ikke noe annet ved det enn at gjeldende politikk gjelder inntil en ny politikk er utformet, på plass, og det var også det som var situasjonen her. I det øyeblikk som rammene for og prosessen rundt en energimelding og også et energiutvalg var på plass, ble det orientert om det.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [13:34:47]: Det må ha skjedd mye i den helgen, da, fra denne onsdagen til denne mandagen – men la nå det ligge. Vi fikk beskjed den 13. desember om at det skulle settes ned et energiutvalg. Statsråden sa at «i disse dager» er man i ferd med å sette ned dette utvalget. Saksordføreren for denne saken sa at man «vil setje ned eit utval». Vi vet noe om bredden i forhold til dette utvalget, for det står i pressemeldingen, men spørsmålet er når utvalget blir nedsatt, slik at det kommer i gang og Stortinget kan få den saken som ble varslet i 2010.

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:35:32]: Jeg kan forsikre representanten Hjemdal om at dette utvalget skal være på plass i løpet av noen dager.

Henning Skumsvoll (FrP) [13:35:55]: Senterparti-representanten Knut Magnus Olsen var inne på at fornybar energi var veldig viktig, og det synet deler jeg fullt ut. Men det som ikke ble nevnt, så vidt jeg hørte, var vannkraft. Det må jo være den beste og den rimeligste fornybardelen, og vi har mye igjen i landet ennå som kan bygges ut. Olsen nevnte spesielt vindmøller til havs, han trodde at det kunne være en god giver av energi. Jeg deler statsrådets partifelles mening om havvindmøller. Kan man anta at vi vil få energi til konkurransemessig pris til dette landet f.eks. i løpet av 20 år?

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:36:42]: Jeg oppfattet ikke noe i representanten Olsens innlegg som jeg ikke var enig i eller delte synet på. Men for bare å bekrefte eller understreke min tenkning rundt det som ble tatt opp her: Jeg er for det første opptatt av å realisere gode vannkraftprosjekter kontinuerlig, og nettopp derfor har vi gjort alt det som andre har nevnt tidligere her i dag, enten det gjelder konsesjonsbehandling eller det gjelder fokus på linjebygging – i det hele tatt det å ha rammene for vannkraftutbygging i Norge på plass. Grønne sertifikater er et veldig godt eksempel også på det.

Når det gjelder vindkraft til havs, har også jeg gitt uttrykk for min holdning til det tidligere fra denne talerstolen. Jeg mener potensialet, som også representanten Olsen var inne på, er fantastisk stort. Kostnadene er per i dag for høye og teknologien er for umoden, så vi har en lang, lang vei å gå. Men ett sted starter denne prosessen, og det er det vi nå har gjort. Og jeg tror at vi om noe tid kommer til å se en betydelig energiproduksjon fra vindmøller til havs utenfor Norge.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:37:58]: Jeg synes denne runden egentlig bare reflekterer hvordan regjeringen mer driver propaganda enn reelt politikkinnhold. For i sin første replikkordveksling snakket statsråden om at det er riktig å endre politikk når en forutsetning endrer seg, og det er jeg helt enig i. Poenget var bare at statsråden først sa at politikken lå fast, for deretter å innrømme at den har endret seg betydelig. Det er det man kaller et bredt fokus på sannheten og ikke et smalt.

Grønne sertifikater var altså et dårlig virkemiddel for vannkraft til å begynne med, men så endret regjeringen politikk og har gjort slik som Fremskrittspartiet og opposisjonen ønsker, nemlig sagt at vannkraft skal få være en del av grønne sertifikater.

Men vedrørende industrien: Jeg ba ikke statsråden om å konsesjonsbehandle en søknad fra industrien om å få kraftforsyning til sin nye produksjon, jeg bare ba ham skisere om det er muligheter for at industrien kan få bygge ut egen kraft. For vi vet at vannkraft får en ikke lov til å bygge ut lenger, etter regjeringens endring av hjemfallsloven, og heller ikke gasskraft, med mindre en har rensing, og der er det ikke kommersiell teknologi på plass i dag (presidenten klubber), og staten vil heller ikke bidra til å hjelpe Industrikraft Møre.

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:39:07]: Det er ikke noe mer å tilføye til det enn det representanten Solvik-Olsen nettopp sa. Hva som er gjeldende politikk, tror jeg er ganske klart og tydelig. Det betyr at hvis det kommer opp ulike typer forslag i forbindelse med konsesjonssøknader om industrietablering i Norge, så vil jo det bli vurdert. Men hva som er rammene for kraftproduksjon i Norge i dag, mener jeg, for å si det forsiktig, er relativt godt klarlagt og tydeliggjort gjennom ulike konsesjonssøknader og ulike dokumenter.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Neste taler er Henning Skumsvoll, som har en taletid på inntil 3 minutter.

Henning Skumsvoll (FrP) [13:40:08]: Norge er en energistormakt. Ved å utnytte vannkraften til å fremstille elektrisk kraft ble vi en storprodusent av metaller og andre produkter. Innenfor flere av disse områdene er vi verdensledende, og vi har uten tvil verdens mest miljøvennlige prosessindustri.

Vårt land er i den heldige situasjonen at vi har store energikilder. Vannkraft, olje og gass er modne energiformer som har gitt landet store inntekter og resultert i høy levestandard.

Vindkraft, jordvarme, solenergi, bioenergi samt bølger og tidevann mfl. er alle energikilder som kan utvikles over tid. Olje og gass er de eneste energibærerne som ikke er fornybare. Miljømessig er olje og gass å foretrekke fremfor kull, selv om alle tre slipper ut CO₂ ved forbrenning.

Det internasjonale energibyrå, IEA, peker likevel på at Norges beste bidrag til reduksjon av CO₂-utslipp de neste 20 år er å produsere så mye gass og olje som mulig. Særlig vil gass redusere bruken av kullfyrte kraftverk i Europa, og dermed redusere CO₂-utslippene med opptil 70 pst.

Klimaforliket fra 2008, som alle politiske partier på Stortinget, unntatt Fremskrittspartiet, var med på, krever en reduksjon i CO₂-utslipp på opptil 17 mill. tonn innen 2020. Så store utslippsreduksjoner betyr at vi ikke kan benytte gass til kraftforsyning før renseteknikker foreligger. Det setter en stopper for industriutvikling av Alcoas aluminiumsverk i Finnmark og Ironmans pelletsverk i Møre og Romsdal.

Fremskrittspartiet er bekymret for utviklingen av ny kraftforedlende industri. Så lenge vi opprettholder kravet om CO₂-rensing fra dag én, vil bedrifter flytte ut fra Norge, og vi får hva EU beskriver som karbonlekkasje og tapte arbeidsplasser. Hydros verk i Qatar er et godt eksempel på dette.

I dag brukes bare 1–2 pst. av den norske gassen i Norge. Mens EU vurderer gasskraftverk som lite forurensende, betrakter regjeringen denne type kraftverk som uønsket. En energimelding må også innbefatte forskning, utvikling og bruk av gassen i Norge.

Fremskrittspartiet har flere ganger etterspurt en helhetlig energiplan fra regjeringen, slik at vi kan se sammenhengen mellom energi, industri og miljø. Svarene har vært at regjeringen ønsker å ta tak i problemene på energisektoren i stedet for å lage byråkratiske planer. Det var derfor gledelig da olje- og energiministeren 13. desember 2010 varslet en bred gjennomgang av kraft- og energibalansen i en egen energimelding. Et bredt utvalg skal se på dette.

Det er for øvrig nødvendig med en annen tilnærming enn dagens fra regjeringen i energimeldingen. Hvis ikke vil store deler av den kraftforedlende industrien flytte ut av landet.

Presidenten: Neste taler er Aud Herbjørg Kvalvik. Kvalvik har en taletid på inntil 5 minutter i og med at SV ikke har hatt ordet tidligere i debatten.

Aud Herbjørg Kvalvik (SV) [13:43:30]: Vi har hørt at regjeringen har satt ned et energiutvalg med bred deltagelse, bl.a. fra fagbevegelsen, energibransjen og miljøbevegelsen, som vi håper skal gi oss et godt kunnskapsgrunnlag for den langsiktige energi- og kraftbalansen og faktorer som påvirker den. Så skal det lages en stortingsmelding som skal se på energiproduksjon, energinett, energiforbruk, klima, miljø og næringsutvikling i sammenheng. Det er veldig positivt. Den nye NOU-en blir da den første faglige og helhetlige energigjennomgangen på ti år.

Samtidig vil vi understreke at det er utfordringer på sektoren, særlig knyttet til forsyningssikkerhet og ubalanse når det gjelder kraft. Det er saker som vi kommer tilbake til i dag. Jeg vil for øvrig si at det er stort slektskap mellom alle saker som blir debattert i denne runden.

Vi skal se på energi i et bredere perspektiv enn strøm. Vi kan ikke bare tenke kraft og kraftforsyning, men må se på energibruken totalt sett. Det sies at den mest miljøvennlige kilowattimen er den som ikke blir produsert, og at det største utbygde kraftverket er mer miljøeffektivt energibruk. Det tror jeg er ganske riktig. Derfor skal vi ikke glemme at det viktigste er å få redusert forbruket av fossil energi, f.eks. ved å kutte ut oljefyring i offentlige og private bygg.

Det er også viktig å få redusert den store sløsing av energi og ta ut de gevinstene som ligger i energieffektivisering. Som vi har hørt fra flere her i dag, har denne regjeringen gjort mye for å få opp fornybarproduksjonen, bl.a. gjennom å flerdoble bevilgningen til Enova. Statkraft har fått mer penger, og de skal jobbe med tunge investeringer i fornybar energi. Det er veldig positivt.

I desember ble avtalen med Sverige om elsertifikatmarkedet signert. Det er en bra sak. Vi forventer iverksettelse fra 2012, og da kan en vel regne med noe sånt som effekten av ti Mongstad-kraftverk. Det har vi kanskje god bruk for, og jeg ser fram til å få det på skinner.

For å få tilstrekkelig energiforsyning må vi altså bygge ut kraftnettet. Det har vært et forsømt område siden den nye kraftloven kom i 1991. Det er en rekke forsyningslinjer som nå skal oppgraderes og forsterkes. Det er også viktig for å få tatt i bruk det store potensialet for fornybar energi rundt om i landet. Den nettsituasjonen vi har i dag, er krevende i forhold til å få opp fornybar energi. Det er faktisk ikke mulig å ta i bruk denne nye kraften. Den blir liksom låst inn og kommer ikke ut der den trengs mest.

Til slutt vil jeg nevne en ting jeg synes er litt viktig, og det er at når det planlegges nye linjer, må vi få til gode prosesser, med bred involvering, for å sikre de optimale løsningene.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Oskar J. Grimstad (FrP) [13:47:09]: Energilandet Norge er ein av dei største leverandørane av energi, og vi veit alle at behovet i verda aukar år for år. Vi er store på fossil energi, og nærmast sjølvforsynte med fornybar energi gjennom vasskraftutbygging, som i monaleg grad har vore med på å bygge den velferda vi i dag kjenner.

Men vi ser i dag òg store svakheiter i infrastrukturen, spesielt innan kraftfordeling, der mange mindre produsentar enkelte stader no står på vent med å kunne levere produksjonen sin. Dette er spesielt ille, for fleire av desse kunne nettopp vere leverandørar i den delen av landet der mangelen er størst. Eg er blitt kontakta av ei rekkje lokale utbyggjarar, som med stor frustrasjon fortel at dei ikkje kjem i gang med kraftverka sine på grunn av manglande kapasitet på nettet. Og alle desse er lokaliserte i Midt-Noreg.

Eg er glad for den varsla energimeldinga. Men ho kjem altfor seint, og vi står i dag midt oppe i ein situasjon som kunne vore unngått dersom ein tidlegare hadde gått inn og sett behovet for ei heilskapleg, langsiktig energimelding.

Så blir det sagt her frå talarstolen frå Sosialistisk Venstreparti at den mest miljøvennlige kilowattimen er den som ikkje er produsert. Samtidig veit vi at for å lyfte verdas fattige ut av fattigdommen er det nettopp energi som må til. Og Sosialistisk Venstreparti sitt svar er altså at denne kilowattimen skal ikkje produserast.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, se side 2716)

Sak nr. 7 [13:48:59]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll og Oskar J. Grimstad om å endre konsesjonspolitikken for gasskraftverk (Innst. 221 S (2010–2011), jf. Dokument 8:31 S (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talarlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Første taler er Aud Herbjørg Kvalvik, på vegne av sakens ordfører, Snorre Serigstad Valen.

Aud Herbjørg Kvalvik (SV) [13:50:08]: Det er riktig at det er Serigstad Valen som har vært sakens ordfører fram til nå.

Den ubalansen vi nå ser i Midt-Norge, har en åpenbar sammenheng med etableringen av Hydro i Sunndal og deretter Ormen Lange i Nyhavna. Dette kommer jeg til å bruke en del av innlegget mitt på. Men først må jeg si at det ser ut til at komiteen har arbeidet godt, og til slutt har fått til et forslag som jeg vil anbefale Stortinget å slutte seg til.

Det partiet som advarte kraftig mot etablering av

Ormen Lange – det partiet jeg representerer – hadde i sin tid, i Innst. S nr. 159 for 2003–2004, merknader, der det sto:

«Det er også grunn til å peike på at utbygging av Ormen Lange vil auke kraftforbruket med omtrent 2–2,6 TWh – i eit område som allereie har stor underdekking av kraft, og der det frå før av er ein monaleg trussel om rasjonering i tørrår.(...) Det kan verke som om kraftnettet i området vert dimensjonert for ei framtidig bygging av gasskraftverk, utan at dette vert omtala i proposisjonen.

Desse medlemene meiner store følgjeinvesteringar må belastast utbyggjaren og ikkje samfunnet elles. Kostnader ved nettutbygging skal i prinsippet først på den som utløyser kostnaden gjennom anleggsbidrag.»

Vi kan vel uten videre slutte oss til at SV var forholdsviss treffsikker i sine merknader i saken.

Gjennom klimaforliket er alle parti, unntatt Fremskrittspartiet, enige om å kutte 15–17 mill. tonn CO₂ innen 2020, inkludert skog. Åpner vi for flere gasskraftverk uten rensing fra første dag, vil det gi nye store punktutslipp. Skal energisektoren øke sine utslipp med flere millioner tonn, må andre sektorer kutte tilsvarende for at vi skal nå utslippsmålene.

Så vil jeg si at jeg er litt forundret over partiet Høyre. Jeg har notert meg at Høyre ytrer sin misnøye med regjeringens tempo i nasjonale utslippsreduksjoner, samtidig som de sier at økte utslipp i Norge ikke er så farlig. De løser jo det hele ved å vise til at vi vil være underlagt det felles europeiske kvotesystemet og kan kjøpe oss EØS-områdekvoter, tilsvarende utslippene fra nye norske gasskraftverk.

I likhet med Fremskrittspartiet har Høyre foreslått å oppheve kravet om rensing fra første dag. Det kan vi ikke være med på.

Vi er opptatt av å få fart på gasskraftverk med CO₂-håndtering. Bare i 2011 er det satt inn 2,7 mrd. kr til et spennende og viktig teknologiserer på Mongstad. Prosjektet på Mongstad er et globalt pionerarbeid som vi ikke har tenkt å gi oss på. Tvert imot, vi vil at det skal lykkes. Men det skal ikke være til hinder for å være med på å bidra til realisering av andre gasskraftverk, med rensing, andre steder i landet. Det skjer heldigvis en omfattende utvikling innen teknologi, samtidig som det er håp om at prisene går ned.

Nettopp ved å holde fast ved kravet om rensing fra dag én får vi den nødvendige innsatsen på forskning og utvikling som skal gi oss bærekraftige løsninger for fangst og rensing av CO₂.

Som jeg sa: Flertallet i komiteen rår Stortinget til å støtte innstillingens forslag til vedtak.

Eirin Sund (A) [13:54:49]: Konesjonspolitikken for gasskraftverk ligger fast. Alle partiene på Stortinget, unntatt Fremskrittspartiet, står bak klimaforliket som stiller store krav til oss alle i å tenke klimapolitikk i sammenheng med energipolitikk samt på andre samfunnsområder.

I dag ser vi at klimapolitikk og energipolitikk veves stadig mer sammen. Skal vi ha muligheten til å nå våre

klimamål, må vi stille krav om rensing av gasskraftverk.

Regjeringens konsesjonspolitik for gass ligger i Soria Moria-erklæringen og hviler på klimaforliket. Det er ikke aktuelt å fravike denne politikken. Det er viktig å understreke at Arbeiderpartiet og regjeringen tar situasjonen i kraftsektoren på det største alvor. Kraft og situasjonen i kraftmarkedet er en viktig rammebetingelse for all næringsvirksomhet og industri i landet og for husholdningene.

Vi har i dag for lite vann i magasinene. Da de seneste magasinutfyllingstallene ble publisert på onsdag, kunne vi notere en fyllingsgrad på 29,9 pst. Dette er svært lavt.

Vi ser på dette som en alvorlig situasjon. For oss er løsningen på de problemene vi nå står overfor, tredelt:

- Vi må produsere mer strøm.
- Vi må redusere forbruket av strøm gjennom ENØK.
- Vi må bygge ut og ruste opp kraftlinjenettet i Norge.

Jeg er glad for at regjeringen viser handlekraft og gjennomfører tiltak på alle disse tre områdene. Vi har mange-doblet innsatsen for fornybar energiproduksjon, vi har økt støtten til Enova betraktelig de senere årene, og Statnett har en meget ambisøs plan for utvikling av nettet i Norge.

Det er viktig at vi får en rask løsning på de kraftoverførings sakene som diskuteres nå – Sima-Samnanger og Ørskog-Sogndal.

Avtalen med Sverige om grønne sertifikater er en historisk avtale. Den legger grunnlaget for 26,3 TWh med fornybar kraft. Dette er meget imponerende. De 13 TWh som kommer i Norge, blir et stort og godt bidrag til kraftsituasjonen i Norge. Dette er kraft som ikke går på bekostning av klima, og som bidrar til at vi når våre målsettinger om økt produksjon av fornybar energi.

Når det gjelder gasskraftverk, blir forslag om gasskraftverk uten rensing fremmet med jevne mellomrom her i salen. Gasskraftverk selv uten rensing er vanskelige økonomiske prosjekter i Norge i normalår. Arbeiderpartiets politikk når det gjelder gasskraftverk, er klar – det skal være rensing.

Jeg opplever diskusjonen om gasskraftverk i Norge som en avsporing av debatten. Vi trenger mer kraftproduksjon i Norge – ja, det gjør vi. Men vi må klare å gjøre det innenfor rammen av klimapolitikken. Nye energiformer representerer en mulighet for en ny vekstnæring i Norge.

Alle partiene på Stortinget, unntatt Fremskrittspartiet, er med i klimaforliket. Det vil være ekstremt vanskelig å nå målene i klimaforliket om vi skal bygge ut urensset gasskraft utover det som allerede finnes.

Vi har sett en viss glideflukt fra Høyre i denne saken. Er det slik det skal være når Høyre og Fremskrittspartiet skal skrive seg sammen? Er det slik at Høyre fortsatt står for klimaforliket, eller skal det ofres for samarbeid med Fremskrittspartiet?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:58:11]: Jeg tar herved opp forslaget som Fremskrittspartiet fremmer.

Så reagerer jeg litt på innlegget fra forrige taler, for hvis regjeringen og de rød-grønne partiene hadde tatt kraftsi-

tuasjonen på alvor, hadde ikke representanten Sund holdt det innlegget hun holdt.

Gasskraftpolitikken ligger fast, sier hun. Vel, det gir jo stor optimisme hos oss, for vi ser at veldig mye av det andre som også har ligget fast, har blitt endret når realitetene til slutt siger inn over regjeringen. La oss bare håpe at det ikke tar for lang tid.

Vi må kunne løse kraftsituasjonen uten gass, sa representanten Sund. Ja, det er godt mulig. Hvis en sier nei til de gode industriprosjektene som kommer til Norge, kan en i hvert fall bidra til å løse kraftsituasjonen. Men for meg og for Fremskrittspartiet er det langt viktigere å videreutvikle norsk industri. Når det krever bruk av gass, skal vi som en stor og stolt gassnasjon være positive til det, og ikke prøve å skjule det ved å sende den industrien ut av landet. Det er fullstendig meningsløs politikk å si at Alcoa kan få kjøpe Snøhvit-gass, men de må komprimere den til LNG og sende den til et annet land for å brenne den, framfor å kunne brenne den i Norge. Det har ingen globale miljøkonsekvenser om du brenner gass i Norge framfor i utlandet, men det har store påvirkninger på norsk industri-politikk og legitimiteten til norsk gassproduksjon om du heller får brukt den i Norge. Så der har regjeringen et forklaringsbehov, og det berører ikke representanten Sund i det hele tatt.

Vi eksporterer altså gass tilsvarende 200 gasskraftverk til kontinentet, og vi er stolte av det. Så later representanten Sund i en del debatter som om vi eksporterer gass for å erstatte kull og ikke importerer gasskraft tilbake til Norge. Jo, vi gjør faktisk det. Representanten Sund burde vite at vi importerer strøm fra flere land enn Sverige.

Gasskraftpolitikken viser dessverre at gass er uønsket. Det bør vi endre, og derfor fremmer Fremskrittspartiet dette forslaget. Dette går ut over egen kraftforsyning og ut over egen industriutvikling. Det er meningsløst når regjeringen har en politikk der du skal elektrifisere mer av norsk sokkel for å kunne sende mer gass til kontinentet, for så å importere mer strøm tilbake igjen som skal ut til de samme plattformene.

Har man ikke lært av de feilene vi gjorde på Ormen Lange og på Hydro Sunndal da man tillot å bygge ut mer industri uten å tillate dem å bygge ut kraftproduksjonen? SV har rett i sitt standpunkt, men SV kommer langt ifra med hele sannheten. Fremskrittspartiet advarte også mot situasjonen. Men i motsetning til SV ønsket ikke vi å skrinlegge Ormen Lange. Vi ønsket å realisere Ormen Lange, men også å realisere kraftproduksjonen. Der er det ikke bare å skylde på Bondevik-regjeringen for at det ble som det ble. Der har Arbeiderpartiet og Senterpartiet et tilsvarende ansvar, for Senterpartiet fremmet ingen alternative forslag til det Bondevik-regjeringen hadde.

Så det kollektive ansvaret ligger i denne salen. Dette er ikke noe som bare går tilbake til 2005 og regjeringsskiftet. Det går lenger tilbake enn som så. Men det stortingsflertallet som sitter i dag, hadde akkurat de samme løsningene da – som skapte problemet.

Alcoa Aluminium er et utmerket eksempel på det paradokset som finnes i norsk gasskraftpolitikk. Dagens stats-

råd var til stede da Hydro fikk åpne i Qatar, men han nektet altså Alcoa å bygge tilsvarende.

I forrige debatt, om energimeldingen, bekrefter statsråden at skal du komme med industri til Norge, har du ingen annen måte å sikre energien din på enn å gå ut i kraftmarkedet.

Så snakkes det om at en skal bygge CO₂-renseanlegg. Et enstemmig storting har støttet testsenteret på Mongstad. Vi håper at det lykkes, for vi bruker mye penger der. Men når det kommer andre aktører som sier at de kan bygge fullskala rensing bedre, raskere og billigere enn på Mongstad, snur denne regjeringen ryggen til. Da er ikke månelanding så viktig. Når et selskap som Siemens sier at de faktisk tror de har funnet fullskalaløsningen – som faktisk kunne blitt brukt på Alcoa, for en plass må du bygge det ut på først, du bygger det ikke på mange plasser parallelt – kom ikke regjeringen til unnsetning med en krone eller løftet en eneste finger for å hjelpe dem. Det var ingen støtte fra regjeringen, og i dag har Industrikraft Møre klaget denne saken inn for ESA. Det sier litt om hvordan regjeringen er en propp – ikke bare for gasskraft uten rensing, men også for gasskraftverk med rensing – framfor en tilrettelegger.

Det er egentlig oppsiktsvekkende at regjeringspartiene avviser dette forslaget, for det vi foreslår, er i realiteten det regjeringen har gjort på Mongstad. Det er å bygge gasskraftverk med den teknologien som finnes i dag, og tilrettelegge for rensing når den teknologien er klar. Det har regjeringen gjort på Mongstad, og SV lot seg lure til det. Det er jeg egentlig veldig glad for. Men når andre deler av Norge trenger slike løsninger, setter regjeringen seg på sin symbolske hest og lar ingenting skje. Det er trist.

Presidenten: Representanten Ketil Solvik-Olsen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Siri A. Meling (H) [14:03:47]: Debatten om gasskraftverk i Norge er på mange måter en diskusjon full av det mange vil oppfatte som dobbeltmoralske holdninger. Norge, som en stor energileverandør av gass til bl.a. Europa, arbeider for at landene i større grad skal ta i bruk naturgass fremfor kull ut fra et miljøperspektiv. Gass har under halvparten så store klimautslipp som kull, og det er til og med hevdet fra enkelte hold at EU kunne oppfylt sine klimaforpliktelser bare ved å legge om fra kull til gass i sin elektrisitetsforsyning.

Samtidig som gass markedsføres som miljøvennlig i andre land, har vi en noe underlig debatt i Norge om etablering av gasskraftverk. Ut fra et forsyningssikkerhetsperspektiv er det fornuftig å etablere andre former for energiproduksjon enn vannkraft, noe som vil gjøre oss mindre sårbare for endringer i nedbørmengden. Gasskraft er et slikt alternativ.

I en global klimautslippssammenheng betyr det ingenting om gassen brennes i Norge eller om det skjer i et annet land. I tillegg må man ved gass som brennes i Norge, kjøpe kvoter i et felles europeisk marked.

Det er i dag ingen formelle krav til CO₂-rensing av gasskraftverk i Norge som er hjemlet i konsesjonsre-

gelverket etter energiloven, eller når det gjelder utslipps-tillatelse etter forurensningsloven. Imidlertid er det, som forslagsstillerne påpeker, politisk bestemt av den sittende regjering at alle nye gasskraftverk skal ha CO₂-rensing og deponering fra oppstart. Dette kravet gjør det ytterst vanskelig, sannsynligvis umulig, å etablere nye gasskraftverk i Norge. Et eksempel fikk vi denne uken da Industrikraft Møre la sine planer om gasskraftverk på Elnesvågen på is inntil videre fordi det ikke er kommersielt mulig å innfri myndighetenes krav om rensing fra første dag uten at staten er med og tar et økonomisk ansvar for merkostnadene ved rensing samt ansvar for infrastruktur for deponering.

Høyre ønsker at nye gasskraftverk skal tilrettelegges for rensing, men vi vil ikke gi pålegg om rensing ved oppstart før denne teknologien er kommersielt tilgjengelig. Eventuelle krav om rensing før denne tid vil måtte medføre at staten tar en andel av disse merkostnadene. Dette er også en naturlig konsekvens av klimaforliket. Selv om etablering av gasskraftverk i Norge ikke vil ha noen betydning for de globale utslipp av klimagasser, vil det gjøre det mer utfordrende å nå målene i vårt nasjonale klimaforlik. Ved å tillate større utslippspunkter vil vi måtte bidra ytterligere i andre sektorer for å nå våre klimaforpliktelser frem mot 2020. Da er det etter vår mening naturlig at staten tar et ansvar for merkostnadene ved rensing samt tilrettelegger for transport og deponering av CO₂. Siden regjeringens månelandingsprosjekt på Mongstad både er utsatt og forventes å ha en høy kostnadsramme, har Høyre tatt til orde for å flytte renseprosjektet ut av Mongstad og heller støtte rensing ved etablering av gasskraftverk andre steder i landet. Det kan f.eks. være prosjektet som Industrikraft Møre nå har måttet legge på is, siden de fikk avslag på sin anmodning om statlig deltagelse i dette prosjektet.

Høyre mener at det ikke skal stilles strengere utslippskrav for klimagasser enn det som er vanlig for gassprodusenter i andre EØS-land. Gasskraftverk i Norge vil være underlagt det felles europeiske kvotesystemet. Utslipp av CO₂ fra gasskraftverk i Norge vil derfor ikke påvirke de samlede utslipp av CO₂ fra EØS-området.

Grunnen til at vi ikke slutter oss til Fremskrittspartiets forslag, er at det i dag ikke er noe i lovverket som tilsier at gasskraftverk ikke kan bygges uten CO₂-rensing fra oppstart. Dette er som sagt signaler som er gitt i Stoltenberg II-regjeringens politiske plattform.

Jeg vil til slutt på vegne av Høyre fremme vårt forslag om at representantforslaget vedlegges protokollen.

Presidenten: Representanten Siri A. Meling har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Knut Magnus Olsen (Sp) [14:08:09]: Senterpartiets politikk står fast. Vi vil stille krav om CO₂-rensing på alle nye kraftverk. Forslagsstillerne hevder at regjeringens konsesjonskrav for gasskraftverk er urimelig strenge. Det er jeg uenig i.

Norge er på den grønne gren rent energimessig. Rundt 60 pst. av vårt totale energiforbruk kommer fra utslippsfri kraft. Vi har nærmest utømmelige havenergiressurser, og våre naturgitte fortrinn gir oss store mengder energi fra

vannkraftverk. I tillegg har vi utnyttede bioenergiressurser. Vi har med andre ord en tilgang til fornybar energi som ligger langt over hva andre land har. Derfor står vi fast på at det ikke skal bygges gasskraft uten rensing i Norge. Prinsippet om at forurenser betaler skal ligge til grunn.

I tillegg kan det i noen land være slik at gasskraft trenger mer forurensende kullkraft, som også har vært nevnt her i dag. For Norges del kan et slikt valg vanskelig forsvares. Her har vi alle muligheter til å prioritere produksjon av fornybar energi. Gasskraft uten rensing er, hvordan man snur og vender på det, et stort skritt tilbake for klimaet.

Vi velger likevel å legge inn betydelige midler for å utvikle teknologi for fangst og lagring av CO₂ fra Mongstad, nettopp fordi vi vil bidra til å utvikle denne høyst nødvendige teknologien. Det er viktig for de gasskraftverkene vi allerede har, men ikke minst fordi teknologien i seg selv er viktig for å få ned verdens utslipp. Vi kommer ikke utenom fangst og lagring av klimagasser, skal vi nå klimamålene.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [14:10:04]: I global sammenheng innebærer økt bruk av gass til kraftproduksjon reduserte utslipp av klimagasser. Forutsetningen for dette regnestykket er at gassen kommer til erstatning for kull eller olje som energikilde. Det faktum at gass er et mer miljøvennlig alternativ enn kull og olje, er det bred enighet om. Dette er også et viktig argument for at Norge fortsatt bør satse sterkt på å beholde sin posisjon som en stor og stabil leverandør av gass til Europa.

Økt bruk av gass til energiproduksjon i Norge vil imidlertid ha stikk motsatt effekt. Det vil føre til en økning av de nasjonale klimagassutslippene, som i tilfelle måtte kompenseres med reduserte utslipp et annet sted i verden. Vi vet hva sluttsammen skal være i 2020. Det er en reduksjon av CO₂ på mellom 15–17 mill. tonn CO₂-ekvivalenter.

Norge er i et normalår selvforsynt med elektrisitet fra rene, fornybare energikilder, hovedsakelig vannkraft. Potensialet for økt energiproduksjon fra fornybare kilder som småkraft, vindkraft, vannkraft, bølge- og tidevannskraft er veldig stort i Norge, noe som taler for at Norge ikke burde ha behov for å tillate bygging av flere urensede gasskraftverk. Dagens anstrengte kraftsituasjon skyldes langvarig handlingslammelse i energipolitikken, både når det gjelder nett og produksjon. Løsningen på dette er, slik Kristelig Folkeparti ser det, ikke å lage oss et nytt Mongstad eller Kårstø – gasskraftverk som foreløpig står uten rensing.

Et bredt flertall i Stortinget har i klimaforliket vedtatt å redusere de nasjonale utslippene av klimagasser med 15–17 mill. tonn CO₂ innen 2020. Denne målsetningen kan ikke innfris dersom Norge tillater betydelig økning av klimagasser gjennom bygging av nye, urensede gasskraftverk. Skal vi greie å nå målsetningen i klimaforliket, er utfordringen snarere å få på plass rensing av de gasskraftverkene som allerede er i drift i dag – Mongstad, Kårstø og Snøhvit.

Kristelig Folkeparti er ikke imponert over regjeringens arbeid med CO₂-håndteringen så langt. Den varslede må-

nelandingen har støtt på betydelige utfordringer. Mongstad-historien kommer til å prege regjeringens ettermæle, slik Kristelig Folkeparti ser det. Kristelig Folkeparti mener problemene som vi har på Mongstad, åpner for at månelandingen bør flyttes til andre steder i landet. Særlig hvis Mongstad-prosjektet ser ut til å bli skjøvet ut i tid, kanskje utover 2020, bør regjeringen åpne for å ta regningen for CO₂-rensing et annet sted i landet gjennom et nytt gasskraftverk med CO₂-rensing.

Vi vet allerede her svaret på dette ønsket etter den behandlingen som Industrikraft Møre har fått i samband med spørsmålet om å få økonomisk støtte til å bære kostnadene for rensing av det gasskraftverket. Kristelig Folkeparti synes det er leit at regjeringen på det nåværende tidspunkt ikke var villig til å stille opp med de økonomiske midlene som det anlegget trengte. Selv om vi ønsker at en eventuell månelanding skal flyttes til et annet sted i landet, er det viktig for Kristelig Folkeparti å understreke at vi vil ha rensing både på Kårstø og på Mongstad. Det må ligge fast, slik at vi klarer å få et viktig regnestykke til å gå opp, nemlig en reduksjon på 15–17 mill. tonn CO₂-ekvivalenter innen 2020.

Borghild Tenden (V) [14:14:40]: Energiproduksjonen i verden er dominert av fossile energikilder, og dersom utslippene fra disse brenslene fortsetter, vil det ha dramatiske virkninger. Konsekvensene vil bl.a. være nedsmelting av is og økt havnivå, oversvømmelser og mer uvær, reduksjon av plante- og dyrearter og tropisk skog, og negativ effekt for vann- og matforsyningen. Selv EU og Norges målsetting om å begrense den gjennomsnittlige temperaturøkningen globalt med to grader vil få betydelige konsekvenser for økosystemer og regioner på jorden, og en betydelig høyere temperaturøkning i f.eks. Arktis.

Til tross for at karbonintensiteten i verdens energiforbruk har sunket med om lag 35 pst. de siste 120 årene, har de samlede CO₂-utslippene økt dramatisk. Verdens samlede CO₂-utslipp er nå på over 30 000 mill. tonn årlig og øker med ca. 2,5 pst. hvert år. Denne utviklingen forventes å fortsette, mens dramatiske kutt er påkrevd.

Satt i perspektiv har Norge f.eks. på Sleipner-feltet i Nordsjøen siden 1996 deponert 1 mill. tonn årlig. Bare for å holde veksten i verdens utslipp nede trengs 750 nye lagringsprosjekter av denne størrelsen årlig. Dette vil altså bare kunne stabilisere utslippene, mens de må reduseres med 80 pst.

Klimautfordringen fremstår som nærmest uoverstige- lig, men et lite påaktet forhold i alle prognoser er at en stadig økende andel av fremtidens utslippskilder ikke er skapt ennå. Man har altså et valg, og dersom man bygger alle nye anlegg rene, vil utslippene sakte men sikkert synke. I tillegg kan man rense eksisterende utslippskilder. CO₂-rensing, og et konsekvent valg av rene energi- og transportløsninger fremfor forurensende, er ikke lenger et alternativ, men en forpliktelse dersom man skal unngå de verste utslagene av klimaendringene.

Derfor vil jeg fra denne talerstolen rose regjeringen for at alle nye gasskraftverk i Norge skal ha rensing fra dag én. Det er kun gjennom en slik klimapolitikk man kan få

bukt med klimaendringene, og det er gjennom en slik politikk man kan bli en ledende klimanasjon. Med en slik politikk kan vi konsentrere oss om å få ned utslippene fra allerede eksisterende utslippskilder, og man håper – selv om man kanskje ikke tror – at de vil bli behørig adressert, med tilstrekkelige virkemidler, i den kommende klimameldingen. Prosessene på Kårstø og Mongstad er vel gode nok eksempler på vår ikke overdrevne positivisme.

Siden det med stor sannsynlighet vil være høyt fossilt energiforbruk også i årene som kommer, er det viktig å gjøre mest mulig av den fossile energibruken utslippsfri. Det er i dette perspektivet teknologien for fangst og lagring av CO₂ er avgjørende for om vi klarer å kutte utslippene av klimagasser nok til å unngå de mest dramatiske konsekvensene av klimaendringene. På grunn av tidsperspektivet for en utfasing av fossile energikilder slik utviklingen er i dag, trengs både CO₂-fangst, fornybar energi og energieffektivisering for å løse klimaproblematikken.

Avslutningsvis: Dette innlegget kunne også vært holdt i sak nr. 8, om energisituasjonen i Midt-Norge, og i sak nr. 9, om oppstart av de mobile gasskraftverkene. Derfor varsler jeg at dette innlegget også gjelder for disse sakene.

Når vi likevel vil stemme sammen med forslagsstillerne i sak nr. 8, er det ikke for å få på plass sterkt forurensende gasskraftverk, men for å få muligheten til å løfte Venstres fornybare innslag i debatten om energisituasjonen i Midt-Norge.

Presidenten: Da har representanten Borghild Tenden holdt innlegg i sakene nr. 7, 8 og 9, så vidt presidenten skjønnte. Effektivitet kalles det for.

Statsråd Terje Riis-Johansen [14:19:07]: Jeg har tenkt å komme tilbake også i de neste sakene, men jeg vil vise til at i debatten om representantforslag 8:32, vil jeg kommentere noen av de spørsmålene som ligger i grenseland mellom disse sakene. Jeg vil også vise til det svaret jeg ga Stortinget i forbindelse med komiteens behandling av denne saken.

Representantene viser til at dagens rammebetingelser er spesielt uheldige i forhold til aktuelle prosjekter i nettopp Midt-Norge. Når det gjelder gasskraftverk i Midt-Norge, vil jeg peke på at Industrikraft Midt-Norge siden 2001 har hatt alle nødvendige tillatelser til å starte bygging av gasskraftverket på Skogn – og det uten krav til den diskuterte CO₂-håndteringen i dagens debatt. Det er en realitet at utbygger så langt ikke har funnet lønnsomhet i å realisere disse prosjektene og denne planen.

Når det gjelder Industrikraft Møre, ble det gitt en energikonsesjon gjennom stadfesting av NVEs vedtak av Olje- og energidepartementet. Energikonsesjonen inneholder ingen krav til CO₂-utslipp fra anlegget. Utslippstillatelsen og spørsmålet om fastsettelse og eventuelle endringer i CO₂-reguleringer i slike saker, ligger under Miljøverndepartementets og miljøvernministerens ansvarsområde.

I tråd med regjeringas politiske plattform for perioden 2009–2013 vil regjeringa bidra til å utvikle framtidsrettede og effektive teknologier, slik at CO₂-håndtering realiseres nasjonalt og internasjonalt. Hovedstrategien for å

oppnå dette er å opparbeide kunnskap og erfaring fra etablering av prosjekter i Norge, samt å satse på forskning og utvikling.

For nye gasskraftverk i Norge følger det av regjeringas politiske plattform at regjeringa vil gi konsesjoner basert på CO₂-håndtering fra oppstart. Norsk klimapolitikk er tuftet på grunnprinsippet om at forurenser betaler. Når regjeringa likevel bruker betydelige ressurser på utvikling av CO₂-håndteringsteknologi på Mongstad, innebærer dette en erkjennelse av at myndighetene må bidra i utviklingen av ny teknologi i en tidlig fase.

Det pågår et omfattende arbeid med å utvikle og legge til rette for løsninger for fangst, transport og lagring av CO₂ i Norge. Som Stortinget er vel kjent med, er det i statsbudsjettet for 2011 bevilget nesten 2,7 mrd. kr til CO₂-håndtering. Det omfatter arbeidet med prosjektene på Mongstad, forskning og teknologiutvikling, internasjonalt arbeid med CO₂-håndtering, Gassnova SFs arbeid og ekstern bistand knyttet til kvalitetssikring og juridiske problemstillinger.

Teknologier for CO₂-fangst fra kraftproduksjon er fortsatt uprøvd i større skala, også på verdensbasis. Realisering av slike prosjekter er teknisk komplekst og kostnadskrevene. Sjøl om byggearbeidet er i full gang på teknologisenteret og planlegging av fullskala fangst pågår på Mongstad, er den konkrete satsinga fremdeles i en innledende fase. Det er således viktig å kunne dra nytte av de konkrete erfaringene fra den eksisterende satsinga på Mongstad. I tillegg til arbeidet her vil kunnskap og erfaring fra transport- og lagringsarbeidet, og fra CLIMITs satsing på forskning og utvikling av fangstteknologi, utgjøre basisen for det videre arbeidet med CO₂-håndtering i Norge.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Oskar J. Grimstad (FrP) [14:22:56]: Det er tydeleg at det er mange som no held nøye auge med vassmagasin-graden i Midt-Noreg, og ein av representantane beskreib det som 29,9. No har ein begynt å leggje vekt på det som er bak komma òg. Det seier veldig mykje om knappleiken i vassfyllingsgraden. Beredskapssjef Svein Rødal seier at når ein kjem ned på 6–7 pst., begynner ein å kome ned på eit kritisk nivå. Det er med andre ord å rekne som tomt. Med forbruket vi hadde i fjor, vil ein vere tom i dei kritiske vekene 15–18.

Er det vêrgudane som skal berge kraftforsyninga i Midt-Noreg?

Statsråd Terje Riis-Johansen [14:23:48]: Jeg kommer tungt tilbake til spørsmålet om tiltak og virkemidler i Midt-Norge i en av de neste sakene, men jeg sier gjerne litt om det her også.

Det er ikke tvil om at i et land som Norge, hvor vi har vannkraft som den bærende kraftforsyningsbiten, har været en innvirkning. Jeg er nesten litt overrasket hvis representanten – nær sagt – harselerer med eller latterliggjør at været er viktig for oppfylling av magasiner i Norge. Det er en realitet. Og nettopp derfor er det å ha flere ben å stå på

ved å kunne eksportere når været gjør at vi har fulle eller overfylte magasiner, viktig i det nordiske kraftmarkedet. Det samme er det å kunne importere, som vi har gjort så langt i år, og også mye i fjor.

Så svaret er at været er viktig, men energipolitikken krever mye mer enn det.

Siri A. Meling (H) [14:25:04]: Statsråden var i sitt innlegg inne på Industrikraft Midt-Norge på Skogn, som har konsesjon uten rensing, men som så langt, iallfall, har valgt ikke å realisere sitt prosjekt. Det er imidlertid slik at det er et godt prosjekt, sett fra Høyres ståsted, som Industrikraft Møre og Siemens har stått sammen om. De ønsker å bygge et fullskala gasskraftverk med rensing til ca. 5 mrd. kr.

Mitt spørsmål til statsråden er om dette egentlig ikke måtte kunne ses på som en gavepakke til regjeringen, når Mongstad-prosjektet sannsynligvis vil ende opp med en regning som kanskje er opp mot fem ganger dyrere, og vil trekke ut i tid. Hvorfor valgte ikke regjeringen å se på den muligheten som Industrikraft Møre og Siemens sammen kunne presentere for regjeringen i spørsmålet om rensing?

Statsråd Terje Riis-Johansen [14:26:08]: Som jeg sa i mitt innlegg, tror jeg vi skal erkjenne at teknologiutviklingen på området CO₂-håndtering er i en tidlig fase. Det betyr også at det vi har sett så langt når det gjelder kostnader, har det vist seg at man i beste fall kunne bruke ordet «dynamisk» om. Vi har sett det på teknologisenteret på Mongstad, og vi har sett det i planleggingen av fullskalaanlegg på Mongstad, at det er mye læring underveis. En ser også at kostnadene har økt underveis i prosjektet. Jeg tror vi må ha den erkjennelsen med oss også i omtalen av andre prosjekter som er kommet mye kortere, at vi nok vil se en viss dynamikk, også på kostnadssiden, etter hvert som prosjektene blir mer utviklet.

Når det er sagt, er jeg opptatt av at vi skal ha gode prosjekter på fangst og lagring i Norge. Jo flere, jo bedre, hvis det kan håndteres økonomisk. I den stortingsmeldingen som jeg nå jobber med knyttet til dette, vil dette bli tatt opp.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [14:27:30]: Jeg opplevde statsrådets innlegg som et forsøk på å snevre inn debatten. Han nevner Industrikraft Midt-Norge, og at det ikke har blitt realisert, uten å nevne at Naturkraft har realisert sitt gasskraftverk på Kårstø. Det er altså ikke slik at det ikke er lønnsomt å drive gasskraftverk i Norge, men plassering og infrastruktur rundt har veldig mye med dette å gjøre. Regjeringen har ikke løftet en finger for å hjelpe til med infrastrukturen i Industrikraft Midt-Norge. Statsråden bør således se seg selv i speilet før han sier at gasskraftverk ikke har noe poeng.

Når det gjelder Mongstad, minner jeg om at denne regjeringen selv har utsatt renseteknologien der. Da er det urimelig å kreve at andre bedrifter skal kunne komme fram med en renseteknologi, når regjeringen selv innrømmer at dette utsettes. Jeg vil derfor følge opp representanten Melings tilnærming: Hvordan tror statsråden at Industri-

kraft Møre skal kunne innfri sine forpliktelser, når statsråden selv mener det ikke er mulig med den teknologien på Mongstad på – i hvert fall – åtte år?

Statsråd Terje Riis-Johansen [14:28:33]: Representanten Solvik-Olsen snur problemstillingen trill rundt. Utgangspunktet her er at denne salen har gjort et vedtak om å redusere CO₂-utslippene i Norge med 15–17 mill. tonn. Det kan representanten Solvik-Olsen være enig eller uenig i – det siste er vel helst realiteten. Men det er det regjeringa jobber etter, å redusere norske CO₂-utslipp. Et av svarene på det er dels å bidra til at renseteknologi kommer på plass for å kunne rense utslipp fra gasskraftanlegg i Norge og helst også i andre land. Det andre er å sørge for at ikke nye forurensende prosjekter blir iverksatt i en tid hvor utslippene skal ned med 15–17 mill. tonn CO₂.

Siri A. Meling (H) [14:29:28]: Jeg merket meg statsrådets svar på min tidligere replikk om hvorfor regjeringen ikke så prosjektet mellom Siemens og Industrikraft Møre som en gavepakke i forhold til å få iverksatt et renseprosjekt; han snakker mye om teknologi i en tidlig fase og kostnadsutfordringen.

Mellom linjene leser jeg at statsråden synes å ha lav tillit til kalkylene til et stort, verdensomspennende konsern som Siemens er. Kan statsråden bekrefte at tilliten er lav til dette selskapet når det gjelder teknologi og kostnader?

I tillegg er vi også nysgjerrige på når statsråden har tenkt å komme til Stortinget med en redegjørelse om eller gjennomgang av det som faktisk er status og videre planer på Mongstad når det gjelder rensing.

Statsråd Terje Riis-Johansen [14:30:22]: Svaret på det siste er at jeg ønsker å komme raskt til Stortinget med det. Jeg skal få det fram til Stortinget, i tråd med det som er sagt i tidligere dokumenter, relativt tidlig i det nye året, som det ble sagt på slutten av det forrige. Det vil bli gjort. Stortinget skal få all mulighet til å diskutere dette på brei basis, og det mener jeg er viktig, for for meg er dette store spørsmål som handler dels om energi, dels om klima. Summen av utfordringene innenfor disse områdene er helt på toppen av lista globalt over hva som må håndteres framover.

Når det gjelder det første spørsmålet, er svaret nei, jeg har ikke lav tillit til disse selskapene. Det jeg gjorde, var kun å vise til den erfaringa vi har fra de prosjektene som er utviklet. Vi ser at det er mye teknologiutvikling som foregår underveis i prosessen.

Henning Skumsvoll (FrP) [14:31:19]: Senterpartiets representant Knut Magnus Olsen sa bl.a. at gasskraft uten rensing er et stort tilbakeskritt for miljøet. Hvis statsråden deler Olsens syn og sier at svaret er ja, det er riktig, må jeg spørre: Hva akter statsråden å gjøre umiddelbart for at norske gasskraftverk skal stoppe å ødelegge miljøet? Det verste man kan gjøre, er å ha gasskraftverk. Det ødelegger miljøet. Kan vi gjøre noe med dagens tre–fire norske verk, så ikke miljøet blir skadelidende av dette?

Statsråd Terje Riis-Johansen [14:32:05]: Ja, vi bruker i 2011 2,7 mrd. kr på å gjøre noe med det. Norge er verdensledende når det gjelder å få på plass teknologi for å rense utslipp fra gasskraftverk.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

De talerne som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Oskar J. Grimstad (FrP) [14:32:39]: Industrikraft Møre har fått energikonsesjon av NVE, basert på regjeringa si politiske plattform, som legg opp til at gasskraftkonsesjonar skal basere seg på reinsing og deponering av CO₂ ved oppstart. Dette er i utgangspunktet vel og bra, men det er òg slik at her bør ein gå inn og sjå på kva som gir dei rette incitamenta til eit framtidig mål om at slike prosjekt skal nå målet om å vere fri for forureining gjennom reinsing og deponering.

Så er det også slik i dag at det er ikkje nokon formelle krav verken i konsesjonsregelverket eller i energilova når det gjeld utsleppsløve etter forureiningslova om at gasskraftverk skal byggjast med CO₂-reinsing. Men i Soria Moria-erklæringa legg regjeringspartane til grunn at det skal reinsast og deponerast CO₂ frå dag éin, og Miljøverndepartementet gir ikkje utsleppsløve som ein konsekvens av dette.

Dersom ein legg til grunn Stortinget sitt vedtak, på bakgrunn av Innst. S. nr. 122 for 1999–2000, om at det ikkje skal stillast strengare utsleppskrav for klimagassar enn det som er vanleg for gasskraftprodusentar i andre EØS-land, slik Framstegspartiet legg opp til, vil gasskraftverk i Noreg vere underlagde det felles europeiske kvotesystemet for utslepp av klimagassar, ETS, og må kjøpe kvotar i dette tilsvarende sine utslepp. Utslepp av CO₂ frå gasskraftverk i Noreg vil derfor ikkje påverke det samla utsleppet av CO₂ frå EØS-området.

Vidare er det òg einigheit om at auka bruk av gass til kraftproduksjon i global samanheng fører til reduserte utslepp av klimagassar. Vi er ein del av den straummarknaden som importerer straum frå den europeiske og den russiske marknaden, og basis for dette er ofte brunkol eller gass.

Basert på klimaforliket og realitetane beskriv Framstegspartiet i dette representantforslaget ein framgangsmåte som bl.a. vil kunne veljast i samband med Industrikraft Møre sine planar om eit gasskraftverk i Elnesvågen i Fræna. Ein slik framgangsmåte vil sikre at det kan etablerast nye gasskraftverk i Noreg, samtidig som det ikkje svekkjer moglegheita for å nå utsleppsmålet i klimaforliket og staten bidreg til utvikling av fangstteknologi for CO₂. Teknologi for fangst av CO₂ frå gasskraftverk er framleis ein umoden teknologi, som mange har vore inne på, og ein må kunne vente at dei første fangstanlegga vil ha kostnader som langt vil overstige kvoteprisen i den europeiske kvotemarknaden.

Harald T. Nesvik (FrP) [14:35:39]: Både denne og neste debatt er vi nødt til å se i en sammenheng. Det skal også bli spennende å høre hva som er stats-

rådens svar når vi skal begynne å diskutere i neste sak.

Norge hadde i fjor en nettoimport av strøm for å kunne klare seg – i overkant av 7,5 TWh, muligens mer. Når man fra norske myndigheters side reiser rundt i verden, og særlig Europa, og reklamerer for norsk gass, ja, til og med når man åpner norskeide gasskraftverk i Tyskland, skryter man nettopp av at det er miljøvennlig norsk gass som man skal bruke, og som skal komme til erstatning bl.a. for kull. Ja, det vil den faktisk også være i Norge – den vil være til erstatning for annen kraftproduksjon, gjerne fra kull og andre kilder, hvis vi i Norge tillater gasskraftverk uten rensing fra første dag. Så lenge vi har en kraftimport, en nettoimport, til Norge, vil disse bl.a. kunne komme til erstatning for denne importen.

Videre, hvis vi henviser til Industrikraft Møres ønske om å starte et anlegg i Møre og Romsdal, er det der flere ting man kunne sett på. En av dem er muligens å kunne erstatte en del av den produksjonen som skjer ute på plattformene, der det spys rett ut til en lavere tilvirkningsgrad enn en ville kunne fått ved et landanlegg. Man kunne også fått et anlegg der man kunne videreutviklet renseteknologi underveis i prosessen, men på grunn av de rigide konsesjonsvilkårene som stilles fra norske myndigheters side, er nå dette prosjektet foreløpig lagt på is.

Det prosjektet som er lagt på is, er faktisk et av de prosjektene en rekke miljøer i Norge har sagt bør være en prototype på den type anlegg som vi bør prøve å få i gang i Norge. Det er også helt åpenbart at det er et samsvar mellom det at vi sier nei til denne type kraftproduksjon, og det at vi faktisk ser at vannmagasinene blir svært redusert, nettopp fordi man ikke får en alternativ produksjon som gjør at man kan holde igjen fra vannmagasinene for å få den tryggheten. Det er jo det store batteriet vi snakker om, som vi kanskje skal være for Europa. Når vi faktisk har muligheten til å være det i vårt eget land, stiller vi så strenge krav til rensing av anleggene fra første dag at hele det prinsippet faller i fisk.

Jeg synes det er trist det man har sett de siste dagene, at Industrikraft Møre har lagt prosjektet sitt på is. For dette burde vært realisert, slik at også næringslivet i Møre og Romsdal og i dette området hadde hatt trygghet for strøm og energi når de har behov for det.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7.

(Votering, se side 2717)

Sak nr. 8 [14:38:54]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Oskar J. Grimstad, Henning Skumsvoll, Per Sandberg, Siri A. Meling, Elisabeth Røbekk Nørve, Linda C. Hofstad Helleland og Lars Myraune om kraftsituasjonen i Trøndelag og Møre og Romsdal (Innst. 222 S (2010–2011), jf. Dokument 8:32 S (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på takerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Tor-Arne Strøm (A) [14:40:05] (ordfører for saken): I vinter, som i fjor, har det vært mye diskusjon om kraftsituasjonen. Vi har en anstrengt situasjon i kraftmarkedet med lav magasinbefylling og lave temperaturer. I begynnelsen av vinteren har vi fått meget høye priser. I store deler av vinteren har Midt-Norge så langt hatt høyere kraftpriser enn resten av landet. I deler av Norge, særlig Midt-Norge, er det mangel på kraft. Dette er en situasjon som vi i Arbeiderpartiet og regjeringen tar meget alvorlig. Slik samfunnet er i dag, er kraft en nødvendig forutsetning for nesten all virksomhet, både for industrien og hjemme hos folk.

Arbeiderpartiets og regjeringens politikk for å få stabile og like priser på kraft i Norge er tredelt. For det første må vi produsere mer kraft. For det andre må vi bygge flere overføringsledninger for å skape en jevn kraftflyt over hele landet og unngå flaskehals i nettet. For det tredje må vi satse på enøktiltak, både i industrien og ikke minst også i husholdningene. For Arbeiderpartiet og de rød-grønne er det viktig at vi løser disse utfordringene innenfor rammene av klimaforliket, slik at vi ivaretar behovet som folk og industri har til kraft.

Med denne regjeringen er det gjennom Enova-støtte og nye vannkraftkonsesjoner lagt grunnlag for utbygginger og energitiltak på nesten 12 TWh. Det er ganske mye. Det tilsvarer ca. 18 Alta-kraftverk eller strøm nok til over en halv million husstander. Etter at den rød-grønne regjeringen kom inn i regjeringskontorene, har vi fått til bl.a. følgende:

- en dobling av størrelsen på konsesjoner til vindkraft og vannkraft
- en dobling av vannkraften satt i produksjon
- en firedobling i fjernvarmeinnsatsen
- en tredobling av energieffektivisering i industrien

Jeg er også veldig fornøyd med at vi nå har fått på plass en avtale med Sverige om grønne sertifikater. Avtalen med Sverige om grønne sertifikater vil gi til sammen over 26 TWh ny fornybar kraft i Norge og Sverige – 13 TWh i Norge. Dette er store tall. Avtalen legger grunnlaget for en stortilt satsing på framtidens energikilder. Dette vil også komme Midt-Norge til gode.

Denne regjeringen tar viktige grep for å bedre kraftsituasjonen i Norge. Regjeringen har i tillegg til innsatsen på støttesiden for ny produksjon doblet saksbehandlingskapasiteten i NVE, slik at flere kraftutbygginger kan realiseres så raskt som mulig. Det er viktig å legge til rette for ny kraftproduksjon. For at denne kraften skal komme forbru-

kerne til gode, må vi bygge ut og styrke kraftnettet i Norge. Det er regjeringen i full gang med. Jeg viser til brevet fra statsråden til energi- og miljøkomiteen, 15. desember 2010. Her slår statsråden bl.a. fast:

«Det er i regi av Statnett gjennomført omfattende investeringer for å bedre situasjonen. Statnett har idriftsatt en rekke nettanlegg som skal bidra til å holde spenningen i kraftnettet innenfor akseptable grenser (...).

Det viktigste tiltaket i det siste året er idriftsettelsen av overføringsforbindelsen Nea – Järpstrømmen. (...) Dette tiltaket for å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge (...).

Statnett har videre i tillegg til nettinvesteringer satt i verk tiltak for å sikre strømforsyningen i utsatte områder før nye ledninger er på plass, ut fra en risiko for nye kalde og tørre vintre. Blant tiltakene er økt bruk av energiopsjoner i forbruk, innsigelser mot tilknytning av nytt forbruk i utsatte områder og økt beredskap for å utbedre feil i overføringsnettet. I tillegg vil Nord-Pool nå innføre nye regler som innebærer at produsenter og netteiere må gi bedre informasjon om forventet varighet for kapasitet som er ute av drift.»

Jeg vil understreke viktigheten av at vi får på plass linjen fra Ørskog til Sogndal. Dette vil også bedre situasjonen betraktelig i Midt-Norge. Hendelsen i Nord-Norge i forrige uke viser klart at det er behov for å styrke kraftnettet i Norge i tråd med Statnetts nettutviklingsplan og den vedtatte kabelstrategien.

Jeg har merket meg at det er enkelte i denne salen som ønsker å innføre den tilstanden vi nå har i Trøndelagsområdet, i Bergensområdet. Gjennom å legge opp til å bruke mer tid på Hardanger-saken sier man samtidig at man vil akseptere prisområdet i BKK-området med periodevis svært høye priser, sammenlignet med andre deler av landet og lav forsyningssikkerhet.

Arbeiderpartiet tar kraftsituasjonen i Midt-Norge veldig alvorlig. Vi jobber kontinuerlig med å få på plass mer kraftproduksjon, et bedre kraftnett og en styrking av enøkarbeidet. Vi ønsker en så lik pris på strøm som mulig i hele Norge.

Til slutt vil jeg ta opp forslaget fra regjeringspartiene om at forslaget vedlegges protokollen.

Presidenten: Representanten Tor-Arne Strøm har da tatt opp det forslag han refererte til.

Henning Skumsvoll (FrP) [14:45:38]: Kalde vintre og lite vann i magasinene har resultert i at kraftsituasjonen særlig i Midt-Norge er stram. Regionen lider av et kraftunderskudd. Strømkrisen har medført at prisen i Midt-Norge til tider har vært vesentlig høyere enn i resten av landet.

I tillegg har det vært problemer med det nordiske strømmarkedet. Svensk kjernekraft som normalt er en sikker leverandør av elektrisk kraft, har også hatt problemer i år.

Den anstrengte kraftsituasjonen i Midt-Norge er ikke ny. Regjeringen har hele tiden siden 2005 vært klar over at kraftsituasjonen i Midt-Norge lett kan bli prekær når vin-

trene er kalde og lange. Halvfulle vannmagasiner og kalde vintre kan ikke regjeringen lastes for. Det regjeringen derimot kan lastes og kritiseres for, er at den ikke satte i gang med tiltak allerede i 2005.

Da Stortinget behandlet saken om utbyggingen av Ormen Lange i 2004, pekte Fremskrittspartiet på det store kraftbehovet til utbyggingen. Kraftbehovet til Ormen Lange skulle dekkes av det ordinære forsyningsnettet, selv om det allerede da var mangel på effekt i regionen. Daværende olje- og energiminister i 2006 lovet at kraftforbindelsen Ørskog–Fardal skulle være på plass i 2011. I dag sier regjeringen i 2015.

Regjeringen lovet også i 2006 at en handlingsplan for kraftforsyningen skulle være klar høsten 2006. Fire og et halvt år senere er denne planen ikke presentert, og det er en sterkt medvirkende årsak til at dette representantforslaget ble fremmet.

Fremskrittspartiet har ved flere anledninger bedt om en helhetlig energiplan, som også ville dekke kraftsituasjonen i Midt-Norge. Olje- og energiministeren har tidligere avvist slike planer som tidkrevende og byråkratiske. I stedet griper regjeringen fatt i viktige prosjekter.

Når det gjelder kraftsituasjonen i Midt-Norge, er det vanskelig å se at regjeringen virkelig har tatt grep her. Uten en dekkende plan med tiltak og tidsfrister for forbedring av kraftsituasjonen er det vanskelig å se at problemene kan løses innen rimelig tid.

På flere landsdekkende områder, som bl.a. energi, industri og kommunikasjon, vegrer regjeringen seg for å lage planer. Regjeringen har avvist plankravene med at alt er under kontroll, og at planer er det allerede nok av.

I brev av 15. desember 2010 skriver olje- og energiministeren at hovedelementene i regjeringens politikk for å bedre strømforsyningen i Midt-Norge har vært tiltak i regi av Statnett og satsingen på fornybar energi og energiomlegging.

Sett i lys av den kraftsituasjonen som Midt-Norge har opplevd i 2011, er det klart at regjeringens tiltak ikke har vært gode nok. Alle de tiltakene som saksordføreren nevnte, er bra tiltak, men det er tydelig at de ennå ikke har fått noen virkning. Det må en håpe de får snart.

Den nye kraftledningen Ørskog–Fardal vil ikke være på plass før i 2015. Småkraftutbygging har lidd under de rød-grønnes løftebrudd om tilskudd fra 2004 og fram til september 2009. De fleste venter vel til 1. januar 2012 for å se om de grønne sertifikatene blir gjennomført som lovt. Likeens har flere nevnt at saksbehandlingen hos NVE har vært en flaskehals i andre saker.

Fremskrittspartiet har sammen med andre opposisjonspartier pekt på at Industrikraft Møre måtte få statlig hjelp til å bygge et integrert CO₂-rensaneanlegg sammen med det planlagte gasskraftverket. Det er også nevnt av flere. Leverandøren, Siemens, hevder at et integrert anlegg kan bygges for 3 mrd. kr. For regjeringen er alt annet enn gasskraftverk på Mongstad uaktuelt, selv om et planlagt gasskraftverk i Elnesvågen vil avhjelpe den kritiske kraftsituasjonen i Midt-Norge. Som et strakstiltak burde også de to mobile gasskraftverkene kunne vært oppstartet i vinter.

Regjeringen er bedre til å snakke om tiltak for å forbedre kraftsituasjonen i Midt-Norge enn det som vises i virkeligheten. Representantforslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet er komiteens tilråding til Stortinget. Dette blir dessverre nedstemt av Stortingets flertall.

Bjørn Lødemel (H) [14:50:49]: Kraftsituasjonen i Trøndelag og Møre og Romsdal har vore eit brennheitt politisk tema heilt tilbake til 2005–2006 då Høgre fremja ei sak om ein handlingsplan for kraftsituasjonen i Midt-Noreg.

Hadde dåverande olje- og energiminister, Odd Roger Enoksen, halde lovnadene om å kome med ei sak til Stortinget om ein slik handlingsplan, er det svært truleg at vi ikkje hadde hatt den kaotiske situasjonen vi ser i dag. Det er svært beklageleg at det framleis ikkje er lagt fram ei slik sak for Stortinget.

I Midt-Noreg er det i dag stort behov for å styrkje overføringssambandet både frå andre delar av landet og frå Sverige. Det er også eit stort behov for å styrkje den regionale kraftproduksjonen både frå gasskraftverk og frå fornybare energikjelder.

Det er ei kjend sak at det planlagde sambandet mellom Ørskog og Fardal har vorte forseinka på grunn av sterk lokal motstand mot den nye linja og lang saksbehandlings- tid i regjeringa. Hadde regjeringa følgd råda frå Høgre og andre parti om ein betre nettpolitikk, med større vilje til å bruke kabling som avbøtande tiltak, kunne det vore spart mykje tid.

I 2006 lova dåverande olje- og energiminister, Odd Roger Enoksen, at det nye sambandet skulle vere på plass innan 2011. No seier regjeringa at det tidlegast vil vere på plass i 2015. Det betyr at befolkninga i Midt-Noreg må belage seg på endå fleire vintrar med skyhøge stramprisar.

Ein viktig faktor for å sikre tilgangen på kraft i Trøndelag og Møre og Romsdal er større regional kraftproduksjon. Industrikraft Møre i Elnesvågen er eit godt eksempel på korleis kortreist straum kunne avhjelpe situasjonen med stort kraftunderskot i regionen.

Det er ufatteleg å ha vore vitne til korleis denne regjeringa slår beina under ei slik spennande og framtidsretta satsing på energiproduksjon i eit underskotsområde som Midt-Noreg. Regjeringa har sagt nei til nye gasskraftverk i Midt-Noreg utan CO₂-reinsing, på same tid som ein ikkje vil finansiere kostnadene som ei slik reinsing medfører. Det er eit godt eksempel på at den raud-grøne regjeringa gjev med den eine handa og tek med den andre.

Høgre meiner at det første fullskala anlegget i Noreg for CO₂-reinsing, finansiert av staten, bør flyttast frå Mongstad til ein betre eigna stad, og har peikt på Midt-Noreg som eit naturleg område. Høgre meiner at regjeringa altfor lenge har låst seg til prosjektet på Mongstad, og at det har bidrege til å svekkje kraftforsyninga andre stader i landet. Dersom fullskala reinsing av gasskraftverk i Noreg skal realiserast i løpet av dei neste åra, må det skje ein annan stad enn på Mongstad.

Lågutseleppsutvalet, ved professor Jørgen Randers, har også lansert tanken om å flytte prosjektet for fullskala

fangst og lagring av CO₂ fra gasskraftverket på Mongstad til eit nytt prosjekt. Dei peiker også på at eit aktuelt alternativ vil vere Industrikraft Møre sine planar for eit gasskraftverk i Elnesvågen.

Industrikraft Møre søkte 1. desember 2006 om anleggskonsesjon etter reglane i energilova. Søknaden vart avslått av NVE 5. mars 2008. NVE innrømmer i avslaget at kraftverket vil kunne betre den regionale og nasjonale forsyningstryggleiken.

Den 8. april 2008 klaga Industrikraft Møre NVE sitt avslag inn for Olje- og energidepartementet. OED gav den 20. august 2009 Industrikraft Møre medhald i klaga på NVE sitt vedtak om avslag på energikonsesjon. Konsesjonen føreset CO₂-handtering frå dag éin.

I desember 2010 la Industrikraft Møre i samarbeid med Siemens fram ei løysing for OED for gasskraftverk med integrert CO₂-fangst. Tilbodet frå Siemens er på ca. 5 mrd. kr. Kostnadene for reinseanlegget er anslått til 2 mrd. kr.

Det er verd å merke seg at regjeringa anslår dei samla investeringskostnadene for fullskala fangst og lagring av CO₂ frå kraftvarmeverket på Mongstad til om lag 20–25 mrd. kr. Det er stor forskjell på ein pris på 25 mrd. kr og 5 mrd. kr.

I ei pressemelding frå Industrikraft Møre frå 22. februar i år blir det kunngjort:

«På bakgrunn av negative tilbakemeldinger fra myndighetene, har styret i Industrikraft Møre besluttet å legge videre arbeide for et gasskraftverk med produksjon av *Kortreist kraft* i Fræna på is.»

Eg skulle ønskje at vi kunne leggje denne regjeringa på is, slik at vi kunne få løyst både utfordringane med Kortreist kraft i Trøndelag og Møre og Romsdal, og på same tid få prøvd ut det første fullskala anlegget for CO₂-reinsing i Noreg. Det ville også vere det raskaste bidraget for å løyse utfordringane med kraftunderskot i regionen.

Så vil eg tilrå innstillinga frå fleirtalet i komiteen.

Aud Herbjørg Kvalvik (SV) [14:56:03]: Først vil jeg bare gi uttrykk for at jeg har ganske stor sans for den effektiviteten som representanten Tenden la til grunn i stad, å holde tre innlegg på samme tid, jf. forrige sak. Det hadde vært fristende for flere.

Så vil jeg bruke dette innlegget til å snakke om Trondheim SmartCity. Trondheim SmartCity er et samarbeidsprosjekt mellom Trondheim kommune, Siemens og Bellona som skal bidra til at Trondheim blir en smartere by når det gjelder energibruk, og det er jo et perspektiv man kan ha med seg når man snakker om kraftsituasjonen og forholdene i Midt-Norge.

Jeg tillater meg å referere fra en rapport som er laget, Energieffektivisering, og som ser slik ut. Der står det i en oppsummering:

«Norge oppnår ikke sine klimaforpliktelser uten ny teknologi. I Energieffektiviseringsrapporten fra 2007, utarbeidet av Bellona og Siemens, ble det påvist at Norge kan frigjøre energi tilsvarende 20 prosent av strømforbruket, men likevel skjer det svært lite. Kanskje mangler bare det gode eksempelet på at det er

mulig å ta ut effektiviseringspotensialet. Derfor har Trondheim kommune bestemt seg for å statuere et.

Ved å ta i bruk energieffektiv teknologi kan Trondheim redusere det stasjonære energiforbruket med 22 prosent. Store mengder energi kan dermed frigjøres ved å ta i bruk moderne teknologi som er tilgjengelig allerede i dag, og energieffektiviseringen kan gjennomføres uten at det går utover innbyggernes levestandard eller komfort.»

Det er altså konklusjonen i denne rapporten, og det forundrer meg at ikke mange har satt i gang med tilsvarende prosjekt allerede.

Det høres nesten for godt ut til å være sant, men denne energieffektiviseringen kan altså oppnås uten redusert levestandard, og man kan faktisk i dag gå ut og handle løsnin-ger i butikken hvis man har et kraftselskap som kan lese timemålinger når det gjelder forbruket.

Så er det sånn at det er laget en plan fra regjeringa om automatisk strømmåling, som vil være til stor hjelp i dette. 80 pst. av forbrukerne i regionen skal altså ha denne strømmålinga innen utgangen av 2013. For resten av landet skal det framskyndes, sånn at AMS-måling blir flyttet fra 2018 til 2016.

Jeg syns dette er noe å tenke på, jf. de problemene som regionen har, og det vil gi oss bedre tid til andre viktige saker som har med energiforsyning å gjøre.

Knut Magnus Olsen (Sp) [14:59:14]: Norge opplever for andre vinter på rad høye og ustabile kraftpriser. Dette er en stor utfordring for både næringsliv og enkelthusholdninger.

Kraftsituasjonen ble kraftig forverret på 2000-tallet som følge av en sterk vekst i etterspørselen etter kraft. Særlig var dette knyttet til utvidelsen av aluminiumsfabrikken på Sunndalsøra og idriftsettelsen av Ormen Lange. Siden regjeringen tiltrådte i 2005, har vi iverksatt en rekke omfattende tiltak for å bedre situasjonen.

Klimautfordringene og de nasjonale forpliktelsene for reduserte utslipp må ligge i bunnen for videreutvikling av energipolitikken. Den må bygge på økt foredling av fornybare ressurser og økt enøkinnnsats. Samtidig er bedret overføringskapasitet helt sentralt for å komme i mål.

Senterpartiets mål er tilstrekkelig kraftproduksjon, forsyningssikkerhet og like kraftpriser i hele landet.

Kraftsituasjonen i Midt-Norge er en kompleks utfordring. Den henger sammen med vær og nedbør, kraftproduksjon og kraftflyt fra Sverige, økonomisk vekst, energipriser, utvikling i næringsstruktur og energieffektivisering. Derfor trengs det en rekke forskjellige tiltak for å møte den.

Regjeringen har de siste årene tatt flere viktige grep for økt forsyningssikkerhet og energiproduksjon. I tillegg fokuserer vi på avbøtende tiltak for dem som rammes hardest. Derfor er bostøtten økt, og derfor mener vi at avbøtende tiltak, som betalingsutsettelse ved høy strømpris, bør fortsette. Men samtidig må målet være at vi ikke lenger har behov for avbøtende tiltak. Derfor må vi vektlegge utbygging av fornybar energi og økt forsyningssikkerhet. Vi vil gjennomgå rammevilkårene for nedtapping av

kraftmagasinene. Vi vil at regjeringen i den nye avtalen med Enova vurderer å endre formålet til også å gi mulighet til styrking av forsyningsbalansen i områder med en anstrengt kraftsituasjon. Og hvis olje- og gassnæringen skal utvide produksjonen i underskuddsår, skal de bidra med finansiering av utbyggingskostnader samt mer produksjon inn på nettet.

Det er gjennomført store investeringer i regi av Statnett, og enda mer er planlagt. Importkapasiteten er bedret. I tillegg er det iverksatt tiltak for å bedre situasjonen i utsatte områder før nye strømledninger er på plass.

Et av de viktigste tiltakene for å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge er realiseringen av en ny overføringsforbindelse mellom Sogn og Møre. Derfor legger Senterpartiet vekt på at vi kommer i gang med byggingen på de strekningene som det er knyttet lite konflikt til. Linjen må på plass uten unødvendige forsinkelser.

Satsingen på energiomlegging og fornybar energi-produksjon er også kraftig styrket. Avtalen med Sverige om grønne sertifikater vil sette ytterligere fart i dette. I tillegg er innføring av automatisk strømmåling framskyndet i Midt-Norge, og sammen med en fortsatt stor satsing på Enova vil det føre oss et godt stykke på veien.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [15:02:53]: Midt-Norge er en region som har et kraftunderskudd på nærmere 8 TWh. Underskuddet har økt betydelig de senere årene som følge av stor vekst innenfor industri- og petroleumsvirksomhet uten særlig økning i kraftproduksjonen. Det økte underskuddet kombinert med begrenset overføringskapasitet inn til området har ført til stor bekymring omkring forsyningsikkerheten i regionen. Midt-Norge er skilt ut som et eget prisområde for strøm og har i perioder også opplevd dobbelt så høye strømpriser som i Sør-Norge.

Ved inngangen til 2011 har vi opplevd en kraftsituasjon i Norge som er mer alvorlig enn på lang tid. Den kalde vinteren vi er inne i, kan gi Norge en enda mer utfordrende kraftsituasjon enn det vi har opplevd så langt. Lite nedbør, høyt strømforbruk og vannmagasiner som aldri fikk hentet seg inn igjen etter forrige vinter, er ifølge Statnett hovedårsaken til dagens anstrengte kraftsituasjon. Med normale nedbørmengder framover og normale temperaturer kan det ta to år før vannmagasinnivåene er normalisert igjen.

Kristelig Folkeparti mener at årsaken til dagens kraftkrise er politisk forsømmelse og handlingslammelse i energipolitikken over mange år, men først og fremst skyldes det det rød-grønne flertallets politikk de siste fem årene. Flere av de viktigste langsiktige tiltakene som har blitt diskutert, har enten blitt kraftig utsatt eller blitt liggende i mange år. Grønne sertifikater kjenner vi historien til. De skulle vært på plass 1. januar 2006, men vil først være på plass 1. januar 2012.

To påfølgende vintersesonger med anstrengt kraftsituasjon og høye strømpriser påkaller politisk handlekraft. Kristelig Folkeparti mener at det er de langsiktige tiltakene som vil løse den situasjonen vi står oppe i. Først og fremst må det bygges ut mer fornybar kraftproduksjon.

Det må bygges nye kraftlinjer som tar ut de flaskehalsene som vi har i overføringsnettet. Og det må satses sterkere på energieffektivisering i bygg.

Kristelig Folkeparti mener også at regjeringen i lys av alle utsettelsene på Mongstad bør åpne for å ta regningen for CO₂-rensing av et nytt gasskraftverk i Midt-Norge, forutsatt at kravet om rensing fra dag én står fast. Et nytt gasskraftverk med full rensing i Midt-Norge vil bidra til ny kraftproduksjon i en region som sårt trenger det.

Man kan lese på NRK Møre og Romsdals nettsider at Arbeiderpartiets gruppeleder i fylkestinget mener den manglende støtten fra myndighetene gjør at Industrikraft Møres planer om gasskraftverk i Elnesvågen nå blir lagt på is. Han sier:

«Dette er først og fremst en fallitterklæring på vår selvpålagte dobbeltmoral når det gjelder bruk av gass.»
Videre:

«Jeg tror ikke en skjønner hvor stort dette tilbakeslaget er. Ormen Lange går nå inn i en fase der en trenger mye mer elektrisk energi enn det en har i dag. Den energien finnes ikke i dag. Her hadde vi en mulighet. Å stable på beina den energien vi trenger på en alternativ måte blir ikke enkelt, sier Aasen.»

I denne debatten – og jeg tror vi har hatt den de siste seks årene – har vi hele tiden vist til at oppstart av Ormen Lange Fase 1 kanskje er årsaken til noe av den utfordringen vi står overfor i dag. Da er det viktig at vi lærer noe av den historien som skjedde tidlig på 2000-tallet – at vi tar lærdom, og at vi også legger til rette for nok energi i denne regionen, slik at Ormen Lange Fase 2 eventuelt kan starte opp, og at også andre industriprosjekter kan starte opp i dette området, men at det skjer gjennom en fornybar energikilde eller rensing av CO₂-en.

Statsråd Terje Riis-Johansen [15:07:54]: Jeg viser til mitt brev til Stortinget med min vurdering av denne saken.

Jeg vil innlede med å minne kort om sakens forhistorie. Kraftsituasjonen i Midt-Norge ble kraftig forverret først på 2000-tallet som en følge av sterk vekst i etterspørselen etter kraft i regionen. Dette var særlig knyttet til utvidelsene av aluminiumsfabrikken på Sunndalsøra og idriftsettelsen av Ormen Lange. Den daværende regjeringa gjennomførte i liten grad tiltak som kunne motvirke konsekvensene for situasjonen i kraftmarkedet av denne sterke forbruksøkningen.

Representantene mener at denne regjeringa har vært passiv når det gjelder å møte den utfordrende kraftsituasjonen i Midt-Norge. Jeg mener det ikke stemmer. Jeg mener regjeringa helt fra den tiltrådte, har tatt kraftsituasjonen i Midt-Norge på alvor, og at vi har gjennomført omfattende tiltak. I tillegg jobber vi med ytterligere tiltak.

I denne perioden har vi jobbet etter en strategi med to hovedelementer. Det ene er tiltak i regi av Statnett, det andre er satsing på fornybare energi og energiomlegging. Tiltak i regi av Statnett er det viktigste for å bedre kraftsituasjonen i regionen. Statnett har bl.a. gjennomført omfattende tiltak for å bedre nettkapasiteten inn i og innen regionen. Gjennom regjeringas store satsing på energiomleggingstiltak har også innsatsen i Midt-Norge økt sterkt.

I perioden 2006–2009 ga vi konsesjon til tre ganger så mye vannkraft og konsesjon til to og en halv ganger så mye vindkraft som i perioden 2002–2005. Varmesatsingen gjennom Enova ble økt sterkt. Bare i 2008 og i 2009 fikk 36 varme prosjekter i regionen støtte. Vi har holdt fullt trøkk også i det året som nå ligger bak oss, 2010.

For å ta noen av de viktigste tiltakene i 2010: Overføringsforbindelsen til Sverige via Nea–Järpstrømmen ble åpnet. Denne forbindelse har økt overføringskapasiteten inn til området betydelig. Vi snakker om oppimot 400 MW. Bare i 2010 ble det gitt endelig konsesjon til ti vannkraftverk. I tillegg har NVE gitt konsesjon til fire vindkraftverk. Minst åtte vannkraftverk ble satt i drift i regionen i denne tida. Vindkraftprosjektet i Ytre Vikna fikk om lag 230 mill. kr. Biogassanlegget på Skogn fikk om lag 120 mill. kr i støtte. Et stort energieffektiviseringsprosjekt ved Norske Skog på samme sted ble ferdigstilt. Regjeringa la også fram en plan for hvordan vi skal holde oppe framdriften for realisering av overføringsforbindelsen Ørskog–Sogndal.

Vi skal fortsatt holde trøkk på å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge. Statnett planlegger å investere for rundt 9 mrd. kr i regionen de neste ti åra. Det jobbes videre med Ørskog–Sogndal. En realisering av dette prosjektet vil bedre kraftsituasjonen vesentlig. En fortsatt satsing på Enova, og da en stor satsing, og etablering av et felles norsk-svensk sertifikatmarked legger i tillegg til rette for omfattende resultater på området.

Så vil jeg også vise til at jeg i januar ba NVE legge fram forslag om å framskynde innføring av automatisk strømmåling, AMS, i Midt-Norge. Forslaget innebærer utvidet funksjonskrav til AMS og krav til nettselskapene om å legge til rette for at kunden og tjenesteleverandører kan ta i bruk dette virkemiddelet på en effektiv måte. I Midt-Norge skal nettselskapene ha installert AMS i minst 80 pst. av målepunktene innen 1. januar 2014.

Regjeringa vil utover dette jobbe videre med aktuelle tiltak for nettopp å styrke forsyningssikkerheten i regionen ytterligere framover.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Henning Skumsvoll (FrP) [15:12:04]: Hovedelementene i regjeringens politikk for å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge har vært, som statsråden sa, tiltak i regi av Statnett og satsing på fornybar energi. Statsråden nevnte svært mange tiltak i sitt innlegg. Men det han ikke sa noe om, er det som det egentlig er vanskelig å kontrollere opp mot, nemlig: Hva var behovet? Det vet vi ingenting om. Det er gjort noe, men det er tydelig at med den situasjonen som vi har hatt i år, og som vi hadde i fjor, har behovene ikke vært dekket. Så en må jo håpe at det går riktig vei, og at det blir tidsfrister for det som skal gjøres.

Da vil jeg spørre statsråden: Når tenker han seg at problemene med kraftsituasjonen i Midt-Norge vil være løst, og at prisnivået nærmer seg landet for øvrig også for dette området? Når vil det være?

Statsråd Terje Riis-Johansen [15:12:59]: Når det gjelder det siste, har situasjonen så langt i 2011 vært den som representanten etterspør. Vi har hatt et prisnivå i Midt-Norge de to første månedene i 2011 som må kunne sies å være om lag på nivået med landet for øvrig. Det er betydelig bedre enn hva det har vært tidligere. Jeg vil allikevel ikke si at problemet knyttet til det som ikke er gjort i Midt-Norge over mange, mange år, med det er løst. Vi har fortsatt mye arbeid foran oss. Det var også det jeg berørte i mitt innlegg.

Så er jeg glad for at representanten også refererte til det jeg sjøl sa i mitt innlegg, at det er gjort mange ulike ting, det er mange tiltak som er satt i verk. Det er og blir kombinasjonen av tiltak på nettsiden, hvor altså Statnett er den viktigste aktøren, og produksjon/energieffektivisering på forbrukssiden som må til for å løse denne situasjonen permanent.

Oskar J. Grimstad (FrP) [15:14:11]: Statsråden var inne på dette med intelligente strømmålarar og innføringa av dei. Det er no gitt eit pålegg til Midt-Noreg om at det skal innførast tre–fire år tidlegare enn det som opphavleg var tenkt. Desse såkalla intelligente strømmålarane skal jo ta opp forbrukssvingingane på ein slik måte at ein får ein hensiktsmessig bruk og derav eit lågare forbruk totalt. Så intensjonane i det er for så vidt gode.

Men når det samtidig blir gitt ein dispensasjon i forhold til å innføre og leggje inn denne teknologien, handlar det på mange måtar mykje om, som eg beskreiv i eit spørsmål, at ein prakkar på forbrukarane eit produkt som ikkje er tidsmessig, og der teknologien ikkje er ferdig. Er det det dette representerer?

Statsråd Terje Riis-Johansen [15:15:09]: Det er interessant, etter å ha fått en del spørsmål i Stortinget om hvorfor ikke AMS kan innføres tidligere, nå å få spørsmål om dette betyr å innføre denne ordningen for tidlig, jf. dette spørsmålet. Det som har vært historien rundt denne saken, har vært at jeg i tildelingsbrevet til NVE ba dem se på mulighetene for å finne ett område i Norge, primært et område med en utfordrende forsyningssituasjon, hvor vi innenfor de målene vi har for intelligente strømmålere, kunne sette i gang prosjektet tidligere enn i landet for øvrig. Det har jeg fått faglig gode tilbakemeldinger på er mulig å gjennomføre i Midt-Norge, og at vi får fordelene som AMS innebærer, sjøl om vi går noe raskere fram. Vi får også muligheten til å høste erfaringer fra Midt-Norge som vi kan ta med i landet for øvrig. For meg handler AMS om mye mer enn bare å kunne avlese strømmen fra nettselskapet. Vi er nødt til å få til en toveis kommunikasjon som har nettopp det intelligente ved seg.

Bjørn Lødemel (H) [15:16:29]: Eg vil tilbake igjen til den pressemeldinga som kom frå Industrikraft Møre den 22. februar 2011, og viser til den gåvepakka som dette prosjektet er for regjeringa. I pressemeldinga heiter det:

«Vi er åpne for å sette prosjektet på skinnene igjen dersom det kommer nye signaler fra myndighetene.»

Dette seier styreleiaren i Industrikraft Møre, Sverre Devold.

Det må vere pinleg for regjeringa å sjå at vi faktisk må ha ei ny regjering for å få fram eit så spennande og godt prosjekt.

Mitt spørsmål til statsråden er: Ser statsråden at det kan kome nye signal som fører til at vi kan få ei ny handsaming av denne saka før vi får ei ny regjering i 2013?

Statsråd Terje Riis-Johansen [15:17:12]: Jeg tror kommunikasjonen mellom regjering og de involverte aktører i dette prosjektet har vært veldig tydelig, klar og skikkelig hele veien, så ingen kan være overrasket over noe knyttet til dette. Det har vært klare premisser knyttet til den konsesjonen som ble gitt, og det har ligget der hele tida. Så her har det vært en åpen linje, en åpen holdning, rundt hva som har vært innholdet i konsesjonen, og det har ikke vært noen overraskelser underveis.

Men når representanten Lødemel tar opp dette med ulike regjeringer, kan jeg ikke dy meg, for det var fantastisk å høre representanten Lødemel i sitt innlegg for noen minutter siden framheve at Høyre hadde fremmet krav om en handlingsplan i 2005–2006. I det øyeblikk Høyre går ut av regjeringskontorene, kommer altså kravet om en handlingsplan.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [15:18:07]: Både saksordfører Strøm, representanten Knut Magnus Olsen og statsråden har i sine innlegg en opplisting av antall konsesjoner som er gitt i denne regjeringsperioden. Det er slik at antallet konsesjoner egentlig ikke forteller så veldig mye, for det er antallet iverksettelse av energiproduserende tiltak som er det som er avgjørende for den situasjonen vi står oppe i nå. Derfor ønsker jeg å utfordre statsråden på hvor mye økt produksjon det har vært innenfor vann, vind, gass og fjernvarme – jeg tror det var disse fire konsesjonsområdene som statsråden ramset opp – i Midt-Norge fra 2005 og fram til i dag, i 2011.

Statsråd Terje Riis-Johansen [15:19:08]: Det siste skal jeg sørge for at representanten Hjemdal får et presist og godt svar på. Det kan vi gå gjennom tallene på. Jeg skal komme tilbake til det.

Når det gjelder det med å prate ned viktigheten av å gi konsesjoner, er jeg litt overrasket. Nå har jeg i diverse runder i denne salen opp gjennom flere år fått høre at det som har skjedd de siste åra, har skyldtes konsesjoner som har blitt gitt fra regjeringer som har sittet før den rødgrønne regjeringa, underforstått: De viktige beslutningene ble tatt tidligere. Det vi nå har gjort, har bare vært å høste av konsesjoner som andre har gitt. Hvis det nå plutselig er slik at det ikke er viktig at det blir lagt til rette for at det kan bygges ut energiprojekter videre framover, må det bety at i hvert fall deler av opposisjonen har snudd helt rundt i forhold til om det faktisk er det å legge til rette for eller om det er det å se prosjektene bli gjennomført som er det politiske håndverket. Jeg mener sjølsagt at det er en kombinasjon av dette. Hvis vi nå ikke hadde fått økt konsesjonskapasiteten i forhold til hva det var tid-

ligere, hadde vi ikke hatt sjanse til å nå de målene vi har innenfor fornybar energi.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8. (Votering, se side 2717)

Sak nr. 9 [15:20:30]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll, Oskar J. Grimstad, Harald T. Nesvik og Tord Lien om oppstart av mobile gasskraftverk i perioder med kraftunderskudd og/eller høye strømpriser (Innst. 224 S (2010–2011), jf. Dokument 8:44 S (2010–2011))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Marianne Marthinsen (A) [15:21:39] (ordfører for saken): Nå har vi etter hvert hatt veldig mange debatter i denne salen som har kretset rundt dette temaet, så dette får i og for seg ikke blitt så mye annet enn en øvelse i å gjenta de samme argumentene.

Jeg registrerer at Høyre og Fremskrittspartiet mener at mobile gasskraftverk, som utgjør 300 MW, vil være et effektivt virkemiddel i forhold til å jevne ut pris. Vi mener ikke det. Bakgrunnen for det er selvfølgelig at Midt-Norge er en del av et felles nordisk marked, og dessuten er disse mobile gasskraftverkene rigget slik at produksjonskostnadene er svært høye. Det har selvfølgelig sammenheng med gasskontraktene. Det er rett og slett ikke rigget som et prisregulerende tiltak.

Det vi er enige med Fremskrittspartiet om, er at oppstart kan påvirke produksjonsprofilen, og spesielt dersom man innretter seg sånn at gasskraftverkene får konsesjon til å gå inn når man når et gitt prisnivå. Det kan gi tilpasninger som faktisk gjør situasjonen verre, ikke bedre. De mobile gasskraftverkene er reservekraft i ordets rette forstand. Det er når ledningen er nede, når det er teknisk feil, når det er fare for at det går i svart, at disse er livbøyen vår.

Jeg er opptatt av hva som vil skje hvis denne reservekraften allerede er tatt i bruk når situasjonen blir skikkelig kritisk. Da snakker vi ikke kritisk i forhold til pris, men i forhold til at man rent faktisk ikke har tilgang på elektrisitet. Og det er jo grunnen til at vi mener at denne kraften må holdes utenfor det ordinære markedet.

Det å bruke reservekraftverkene som prisregulerende virkemiddel når alt fungerer, når Midt-Norge er en del av det felles nordiske markedet, er og vil være symbolpolitikk, men det som gjør det enda verre, er jo at det vil være en symbolpolitikk som kan gjøre vondt verre.

Det som er blitt gjort, og som forslagsstillerne selvfølgelig er godt kjent med, er at man har gitt midlertidig dispensasjon ved feil og vanskelige driftssituasjoner, og det kan bidra til at man hindrer tvangsmessig utkobling. Allikevel vil jo kraften fortsatt holdes utenom det ordinære markedet. Det mener vi er viktig for at dette skal fungere sånn som det er ment. Det skal være en sikkerhet dersom vi står i fare for at det rent faktisk skal gå i svart.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [15:24:31]: Det er noe halv-hjertet over forsøket fra regjeringen på å avvise dette forslaget. Regjeringen har bestemt at de mobile gasskraftverkene til 2,5 mrd. kr skulle være et siste virkemiddel. Det er altså bedre for denne regjeringen og representanten Marthinsen å stenge industri enn å øke kraftproduksjonen. Og det er ingenting som henger sammen i representanten Marthinsens argumentasjon – det er vel derfor hun forlot salen også nå. Hun hevder at å bruke de mobile gasskraftverkene svekker forsyningssikkerheten, men det var jo ingen forsøk på å gi en logisk sammenheng. Men det skal jeg prøve å gi:

Hvis du øker produksjonen i et marked med 300 MW med gass, bruker du ikke mer vann. Og problemet i Midt-Norge er at det er for lite vann i magasinene, ikke for mye. Det betyr at i beste fall produserer du gasskraft inn i markedet, og du sparer tilsvarende 300 MW med vann. Det betyr at hvis situasjonen forverrer seg senere, har du mer vann i magasinene enn du ellers ville hatt. Du har ikke mindre.

De mobile gasskraftverkene er ikke stearinlys. Det betyr at de brenner ikke opp, selv om du starter dem. En brenner opp gassen, men ikke turbinene. Det betyr at disse turbinene vil også være tilgjengelige om en linje faller ned. Det er ikke sånn at du dermed har 300 MW mindre om du har tatt dem i bruk tidligere. Du har fortsatt de 300 MW mer enn om de mobile gasskraftverkene ikke hadde blitt bygd. Men du har sannsynligvis mer vann i magasinene i tillegg, som du kan stappe inn i systemet om en linje faller ned. Det betyr altså at du har både 300 MW med mobile gasskraftverk og mer vann i magasinene som du kan pøse inn i systemet. Det er altså ingen logikk, som representanten Marthinsen forsøkte å late som, i at dette skal svekke forsyningssikkerheten.

Gir det dyr strøm? Ja, i en debatt som Arbeiderpartiets finanspolitiske talsmann, Torgeir Micaelsen, var med i, hevdet han at han hadde sett beregninger som viste at dette var svært kostbart. Nå har riktignok energiministeren skrevet i brev til Fremskrittspartiet at disse beregningene er hemmelige. Og hvorfor en finanspolitisk talsmann i Arbeiderpartiet får se beregninger som resten av Stortinget ikke får se, det får de rød-grønne selv svare for, men det handler jo litt om at informasjonspolicyen som vi har sett fra regjeringen tidligere, har vært svært svak, f.eks. i Mongstad-saken.

Men et enkelt regnestykke er jo bare å se på hva gass koster i dag, og hvilken virkningsgrad en har på dette. En ser at da vil dagens pris på strøm fra de mobile gasskraftverkene ligge rett i overkant av 50 øre/kWt. Det er ikke svært kostbart sammenlignet med det som veldig ofte har vært prisene i den regionen.

Enkelte hevder at det å starte de mobile gasskraftverkene basert på pris er et inngrep i markedet som staten ikke skal gjøre. Ja, i så fall må en også si at Statnett ikke skal gå inn på forbrukssiden i markedet og be folk om å slutte å bruke strøm. Det er like mye et inngrep i markedet om en tukler med forbrukssiden som om en tukler med tilbudssiden. Men ved å si at Statnett på gitte kriterier skal kunne ta prissignal som en del av advarslene og sette i gang de mobile gasskraftverkene, har du en forutsigbarhet som må være åpen. Hvis en sier at hvis strømprisen f.eks. – dette er bare et eksempel, men det illustrerer poenget – er mer enn 150 pst. over normalen i et tidsrom, skal de mobile gasskraftverkene startes, vet alle i markedet at det er kriteriet for at de startes, og at de da vil være i drift en gitt periode før de stenges ned. Det er lett for et marked å forholde seg til. Det er derimot verre å forholde seg til hemmelige kontrakter som Statnett inngår med enkelte selskap om å stenge ned når Statnett selv finner det for godt. Så Statnett gjør allerede store inngrep i markedet, og de mobile gasskraftverkene vil ikke være noe nytt i så måte.

Så vi har altså vist at de mobile gasskraftverkene ikke øker strømprisen, de endrer ikke markedsatferden, de brukes ikke opp, og de svekker ikke forsyningssikkerheten, sånn som regjeringspartiene hadde ønsket seg. De er et gode i en situasjon som er vanskelig.

Fremskrittspartiet så aldri på dette som en primærløsning. Ingen må forstå meg dit hen. Men når regjeringen, når dagens regjering, mente det var fornuftig å bruke 2,5 mrd. kr på å bygge disse framfor å bruke 2,5 mrd. kr på å bygge fullskala gasskraftverk eller mer vannkraft eller mer vindkraft eller energisparing, eller en kombinasjon av det, bør også regjeringen være interessert i at den kapitalen som er investert, brukes på en fornuftig måte. Derfor bør en endre konsesjonsreglene for de mobile gasskraftverkene, sånn at når markedet varsler rødt gjennom høye priser, da skal Statnett også kunne agere på det.

Presidenten: Presidenten er usikker på om representanten Solvik-Olsen har tatt opp det forslaget fra Fremskrittspartiet som står i innstillingen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [15:29:38]: Det gjør jeg veldig gjerne nå.

Presidenten: Representanten Ketil Solvik-Olsen har tatt opp forslaget fra Fremskrittspartiet.

Siri A. Meling (H) [15:29:54]: Det er dessverre slik at ikke alle deler av landet har like god tilgang på elektrisitet, dels på grunn av lav egenproduksjon i forhold til forbruksnivå og dels på grunn av flaskehals i overføringsnettet. Denne situasjonen har i perioder medført en stor belast-

ning på deler av landet i form av høye strømpriser, og vi har fra Høyres ståsted beklaget denne uheldige situasjonen på vegne av både industrikunder og husholdninger. Vi har videre beklaget at regjeringen ikke synes å ha tatt denne situasjonen på tilstrekkelig alvor i form av handlingsplan og tiltak.

Høye strømpriser har fått mye oppmerksomhet både i media og blant industriaktører, i tillegg til at mange enkeltmennesker og familier er opptatt av denne problemstillingen. Dette er dårlig reklame for områder av landet med tanke på å tiltrekke seg både nye arbeidsplasser og økt bosetting. Siden det høye prisnivået skyldes manglende politiske grep når det gjelder både energiproduksjon og infrastruktur, er det beklagelig at ikke flere tiltak har vært satt inn på et tidligere tidspunkt for å unngå denne situasjonen. Vi er fra Høyres side opptatt av gode og forutsigbare rammebetingelser for næringslivet. Dette må også gjelde for Midt-Norge.

Heldigvis er det slik at svensk kjernekraftproduksjon har hatt en bedre regularitet og produksjonsevne denne vinteren og har bidratt til strømforsyningen, bl.a. til Midt-Norge.

Reservekraftverk i form av mobile gasskraftverk for å styrke forsyningssikkerheten inn til områder i Midt-Norge har vært nødvendig. Disse mobile gasskraftverkene har representert investeringer i milliardklassen. Spørsmålet mange har stilt seg i perioder med høye strømpriser, er om ikke de mobile gasskraftverkene kunne ha vært i drift og på den måten bidratt til å avhjelpe en krevende prissituasjon. Dette er også intensjonen i det representantforslaget som vi nå har til behandling.

De mobile gasskraftverkene har som kjent en høy forurensingsgrad og er i tillegg en kostbar kraftproduksjon. Høyre ser derfor frem til det tidspunktet da renseteknologi for gasskraftverk vil være kommersielt tilgjengelig. Vi venter derfor utålmodig på statsrådens redegjørelse om status og videre planer for månelandingsprosjektet på Mongstad, som olje- og energiministeren senest i dag ved behandlingen av en tidligere sak bekreftet skal komme til Stortinget relativt tidlig i dette året som vi nå er inne i.

Høyre ønsker at regjeringen skal gå gjennom kriteriene for oppstart av de mobile gasskraftverkene på Aukra og Tjeldbergodden, med tanke på å utvide disse til også å gjelde perioder med unormalt høye strømpriser og melde tilbake til Stortinget på egnet måte om dette.

Jeg tar på vegne av Høyre opp vårt forslag i denne saken. Samtidig vil jeg varsle at Høyre subsidiært vil støtte Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten: Representanten Siri A. Meling har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Knut Magnus Olsen (Sp) [15:32:58]: Tidligere i dag har vi behandlet to saker om samme tema: bruk av gasskraftverk uten rensing og kraftsituasjonen i Midt-Norge. Jeg kommer ikke til å gjenta Senterpartiets politikk på dette området, men Senterpartiet er enig i at det er helt nødvendig å gjøre noe med kraftunderskuddet. Med de til dels store prissvingningene som Midt-Norge har vært ut-

satt for, må det tas grep. Senterpartiet jobber for å ha en lik og forutsigbar strømpris i hele landet.

Men oppstart av gasskraftverk uten rensing er ikke svaret. Slik det er nå, tillates oppstart av reservekraftverkene når det er minst 50 pst. sannsynlighet for rasjonering. Da skal først alle andre aktuelle virkemidler være vurdert og prøvd.

Hvis reservekraftverkene startes med høy pris som grunnelse, kan det påvirke både produksjon og forbruk, og effekten kan derfor bli svært liten. Derfor er det nødvendig at reservekraftverkene kun er tilgjengelige i svært anstrengte kraftsituasjoner og utenfor det ordinære markedet. Vilårene i konsesjonene er imidlertid endret slik at de lettere kan igangsettes for å motvirke tvangsmessig utkobling av forbruk. Det mener Senterpartiet var et godt grep.

De gode løsningene på utfordringene som ligger der, og som jeg snakket om tidligere i dag, er produksjon av ny fornybar kraft, satsing på nettutbygging og energieffektivisering. Der har vi som nevnt fått gjennom en rekke viktige tiltak, og vi arbeider med enda flere. Igangsetting av forurensende gasskraftverk i andre situasjoner enn ved stor fare for rasjonering, har begrenset effekt og fører til store og unødvendige klimagassutslipp.

M a r i t N y b a k k hadde her overtatt presidentplassen.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [15:34:57]: Bare en kort merknad fra Kristelig Folkepartis side i denne saken.

Bondevik II-regjeringen la fram en prioritert liste over hvilke tiltak som skal iverksettes først og sist i en anstrengt kraftsituasjon ut fra forsyningssikkerhetshensyn.

Vi mener at den prioriterte listen som Bondevik II-regjeringen la fram, står seg fortsatt, og vi ser derfor ingen grunn til å endre denne prioriteringen, slik Fremskrittspartiets forslag legger opp til.

Statsråd Terje Riis-Johansen [15:35:43]: Det er naturlig at vi med en kraftforsyning der nær 100 pst. er basert på vannkraft, opplever at prisen på strøm varierer mellom sesonger og år. Vanligvis er prisen lav om sommeren og høyere om vinteren. Vannkraften gir oss en unik tilgang til ren fornybar energi, men temperatur, nedbør og tilslig kan variere svært mye fra år til år og dermed også vannkraftproduksjonen.

Jeg er enig med representanten i at kraftsituasjonen og de kraftprisene vi har sett i vinter, er utfordrende for husholdninger og næringsliv. Det er ingen tvil om at prisene i desember var uakseptabelt høye, med variasjoner landsdelene imellom. Mitt mål er å få til en lik og forutsigbar strømpris i hele landet. Derfor må målet om en stabil kraftforsyning være sentral i energipolitikken.

Statnetts reservekraftverk er en del av vår forsikring mot rasjonering av strøm. De utgjør energireserver til bruk i svært anstrengte kraftsituasjoner, hvor risikoen for rasjonering vurderes å være høy, dvs. minst 50 pst. De er således ikke et virkemiddel for å oppnå lavere strømpris. For å nå vårt mål om en varig forbedring av kraftsituasjo-

nen og en lik og forutsigbar strømpris i hele landet trenger vi mer langsiktige tiltak, som nettutbygging, mer fornybar kraftproduksjon og energieffektivisering.

Det framgår av anleggskonsesjonene til reservekraftverkene at det er en forutsetning for idriftsettelse at Statnett først benytter alle andre aktuelle virkemidler for å håndtere en eventuell SAKS-situasjon. Statnett vurderer bruk av reservekraftverkene fortløpende i lys av den aktuelle situasjonen, og de er klare til å starte verkene om situasjonen skulle tilsi det.

Også utslippstillatelsene til kraftverkene forutsetter at andre virkemidler benyttes først. Reservekraftverkene er forurensende, og det ligger til grunn for utslippstillatelsen at anlegget vil kunne bli tatt i bruk i om lag ett av 20 år. Å senke terskelen for igangsetting vil åpenbart gi økte utslipp!

Bakgrunnen for at vi ga dispensasjon fra dette i forhold til det som tidligere er gjort, er at Midt-Norge er i en stram kraftsituasjon, og at situasjonen kan forverres utover vinteren. Også driften av kraftsystemet vil da kunne bli vanskelig.

Statnett har også søkt om at samme dispensasjon innvilges for alle vintre fram til den planlagte kraftledningen mellom Ørskog og Sogndal idriftsettes. Søknad om dispensasjon for 2012 og fram til ledningen er idriftsatt er til behandling i departementet nå.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [15:38:41]: Jeg registrerer dessverre at en tar veldig lett på denne debatten, med så korte innlegg fra de fleste i regjeringspartiene.

Som jeg var inne på i mitt innlegg, og som statsråden var inne på i sitt innlegg, sier regjeringen at en skal ta i bruk alle andre virkemidler før en vurderer å starte opp de mobile gasskraftverkene. Det betyr at industrien skal stoppe før gasskraften settes i gang. Det betyr altså at lavere industrivirksomhet er greit framfor økte CO₂-utslipp, selv om de er marginalt økte.

Synes statsråden virkelig at dette er god industripolitikk på vegne av nasjonen Norge?

Statsråd Terje Riis-Johansen [15:39:18]: Også her velger representanten Solvik-Olsen å snu saken rundt. Problemstillingen er jo at det har vært inngått frivillige avtaler med industrivirksomheter som ut fra gitte økonomiske rammer ønsker å gå inn på avtaler for å sikre at kapasiteten og sikkerheten i nettet blir opprettholdt. Det er ikke snakk om en politikk for å stenge ned bedrifter som ikke sjøl har gått inn på avtaler.

Som jeg sa i mitt innlegg, er jo dette kraftverk som står klare til bruk for å unngå rasjonering og for å unngå en kritisk situasjon i nettet. Her må vi skille mellom hva som faktisk er avtalte rammer mellom bedrifter og Statnett, og det å komme i en reell rasjoneringssituasjon.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [15:40:09]: Statsråden må gjerne si at jeg snur situasjonen på hodet, men jeg refererer til fakta. Jeg er fullstendig klar over at de som blir bedt

om å stenge ned, tjener penger på det. Jeg hadde sannsynligvis også heller satt meg i sofaen, hvis noen betalte meg bedre for det enn å gå på jobb.

Det er ikke det jeg utfordrer regjeringen på. Jeg utfordrer den på om det er en fornuftig politikk på vegne av nasjonen at vi heller skal be industrien om å slutte å produsere varer og tjenester enn å ta i bruk en kraftproduksjon som faktisk gjør dem i stand til å videreføre sin normale drift. Vi som nasjon må jo anta at det er bedrifter som er lønnsomme, og som vi ønsker skal fungere. Men regjeringens skrekk for nasjonale CO₂-utslipp – altså CO₂-utslipp ved at en brenner norsk gass i Norge framfor å brenne den i England – er det som gjør at en heller vil legge ned industrivirksomhet midlertidig, enn å videreføre industrivirksomheten og slippe ut CO₂ i Norge. Er statsråden fornøyd med industripolitikken i dette?

Statsråd Terje Riis-Johansen [15:41:14]: Det å ha opsjoner på utkjøp av forbruk er jo noe som blir brukt i hele Norge, noe som er en del av Statnetts politikk. Det mener jeg er en del av en ansvarlig politikk for å sørge for styrt nedtaking av effektnivået hvis behovet er der, for å unngå at vi – som vi f.eks. nå så en time i Nord-Norge – må ta ut abonnenter som ikke er varslet om det på samme måte. At det er en del av tiltakslisten til Statnett, mener jeg er riktig. Jeg mener at det hadde vært uansvarlig å ikke ha det på listen over hva som kan gjøres. Og så har vi i tillegg sagt at situasjonen i Midt-Norge ut fra beredskaps- og forsyningstenking er så alvorlig at vi må ha ett trinn til – vi må altså ha et tiltak til å benytte oss av. Det er gjort ved at vi, om alle andre tiltak ikke virker, kan starte opp en tilleggsproduksjon basert på disse reservekraftverkene.

Oskar J. Grimstad (FrP) [15:42:24]: Spørsmålet mitt går litt i forlenging av det Ketil Solvik-Olsen innleia med.

Eg tenkjer då på Hydro Sunndal som står som ein betydeleg forbrukar av elektrisk straum i Møre og Romsdal. Vi veit i dag at Su3 – altså ein tredjedel av produksjonslinjene deira – står stille, trass i gode aluminiumsprisar. Det som på ein måte ligg i spørsmålet mitt, er prosessar som førde til mindreforbruket. Er også magasinfylling ein del av den vurderinga som blir gjort? Har det blitt gitt signal til leinga i Hydro Sunndal om at dei ikkje skal starte opp Su3, for dermed å forverre den tilstanden som magasinfyllinga i dag representerer ved det rekordlåge nivået?

Statsråd Terje Riis-Johansen [15:43:14]: Jeg kan ikke i detalj gå inn på samtaler som har vært mellom Statnett og Hydro på Sunndalsøra.

Det som er situasjonen, er jo at en har ulike, store forbruksenheter i Midt-Norge som gir mulighet for nettopp å sikre nettleveransen, ved at man gjennom avtaler tar ut den type produksjon. Det vi f.eks. ser på Vestlandet, er at en ikke har den type virksomhet, som da minsker fleksibiliteten. Og så er situasjonen sjølsagt den at jeg som energiminister ønsker å sørge for at vi har energi nok i Midt-Norge og i landet for øvrig som gjør at prisen er stabil og forutsigbar, og at også tilgangen på energi som sådan er til stede. At Midt-Norge er i en situasjon som vi ikke

er komfortable med, tror jeg ikke vi trenger dagens debatt for å konkludere med. Jeg tror alle i denne salen er enige om at situasjonen i Midt-Norge ikke er slik som vi skulle ønske den var.

Siri A. Meling (H) [15:44:24]: Jeg lyttet til forrige debatt. I replikkrunder om strømsituasjonen i Midt-Norge hadde statsråden en bemerkning til Bjørn Lødemel fra Høyre om at partiet la fram krav om en handlingsplan for Midt-Norge allerede i 2006. Nå er det slik at denne regjeringen har sittet med makten i over seks år. Spørsmålet jeg stiller, er om statsråden har stilt seg selv spørsmålet om det er ting denne regjeringen, som har sittet med makten i seks år, kunne ha gjort på et tidligere tidspunkt for å unngå at vi så mange år etter første priskrise i regionen er oppe i det samme på ny. Kunne noe ha vært gjort tidligere?

Statsråd Terje Riis-Johansen [15:45:16]: Ja, det er åpenbart at mye skulle ha vært gjort tidligere, og på min ønskeliste står jo linjekapasiteten inn til Midt-Norge som den store saken. Jeg konstaterer at Statnett opererer med ledetider på ti år på de prosjektene, og det er en realitet ikke minst knyttet til behovet for gode lokale prosesser når det gjelder disse spørsmålene. Jeg skulle virkelig ønske at vi hadde hatt på plass linjekapasiteten inn til Midt-Norge mye tidligere enn det som til dels har skjedd, og det som til dels er i ferd med å skje.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [15:46:05]: Når det gjelder foregående spørsmål, er det jo bare å minne statsråden på at denne regjeringen faktisk har styrt i fem og et halvt år. Med en ledetid på ti år kunne en ha vært halvveis hvis regjeringen hadde agert fra begynnelsen av, og ikke trenert også denne saken.

Men tilbake til industripolitikken i dette. Statsråden prøver å bortforklare dette ved å vise til Nord-Norge-situasjonen. Jeg tror alle i denne salen er enige om at når alternativet er at systemet kolliderer eller at noen industribedrifter stenger ned, så er det bedre at noen industribedrifter stenger ned. Ingen har hevdet det motsatte.

Midt-Norge er derimot i en annen situasjon, for der kan en velge mellom å stenge ned industri eller starte et kraftverk, og der velger likevel regjeringen å stenge ned industrien framfor å starte opp kraftverket. Da har en gjort et politisk valg, som en ikke har i Nord-Norge. Mener statsråden at dette er fornuftig industripolitikk? Det er det jeg prøver å spørre om når det gjelder Midt-Norge, ikke alt mulig annet som en kan bortforklare?

Statsråd Terje Riis-Johansen [15:47:07]: Det er ikke noen bortforklaring. Det som var mitt resonnement i stad – og det er det fortsatt – var at det som gjelder regimet Midt-Norge, er det nasjonale regimet som vi har å bruke knyttet til ulike tiltak som settes i verk når beredskapen tvinger det fram, og så har vi da et ekstratiltak i Midt-Norge. Vi har enda en skrue å skru på – vi har enda et tiltak å sette i verk.

Jeg mener at det er riktig. Slik som situasjonen i Midt-Norge har vært nå, er jeg glad for at vi har muligheten til

å gjøre enda mer der enn det vi gjør i landet for øvrig. Utover det mener jeg at den politikken vi har og den tiltakslista vi har, er en fornuftig framgangsmåte – en fornuftig prioritering å ta – ikke minst fordi vi har reservekraftverk i Midt-Norge som har en nødstrømsfunksjon som er der når alt annet har gått oss imot, når alt annet har sviktet, og vi har en beredskapssituasjon som er kritisk i området.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Oskar J. Grimstad (FrP) [15:48:30]: Forslaget om å endre konsesjonsreglane og derved gi muligheter for å starte opp dei mobile kraftverka kjem som grunnlag i fleire konkrete punkt når det gjeld straumsituasjonen i Midt-Noreg. Høg pris, dårleg nettkapasitet og låg magasin-fylling borgar alle for ekstraordinære tiltak på forsynings-sida.

Beredskapssjef Svein Rødal uttalte til media 4. februar i år:

«Aldri nokon gong tidlegare har det vore så lite vatn i kraftmagasina på denne årstida som no. (...) Om vi hadde fått ein lang-varig kuldeperiode i januar, kunne situasjonen lett ha vorte svært alvorleg.»

Vi balanserer altså på slakk line når det gjeld straum-forsyninga i Midt-Noreg. Det vi kan karakterisere som ordinært vintervær eller storm med nedising kunne med andre ord ha ført til mørklagde heimar og nedstengde arbeidsplassar i Midt-Noreg. Dette er for svakt. Når det er investert milliardsummar i gasskraftverk i same området, er det komplett umogleg for forbrukarane å forstå at desse skal stå ubrukte i ein slik situasjon. Så kan ein hevde, som det har blitt gjort av fleire, at desse to mobile kraftverka ikkje gjer nokon forskjell når det gjeld pris eller magasin-fylling, så ofte ein vil. Men det er positivt feil, og det blir ikkje rettare av at det blir gjenteke. Dersom desse kraftverka hadde blitt sette i gang tidlegare og erstatta eigenproduksjon i området, hadde dette spart betydelege mengder vatn, og sjølvforsyningsgraden hadde blitt betre.

I ein slik situasjon med låge magasin-fyllingar har vi sett eksempel på ekstremprisar, og Framstegspartiet er oppteke av effekten av reservekraftverka sin produksjonskapasitet, som vil kunne ha som effekt reduserte prisar. All tilgang på straum vil ha ein prisdempane verknad i ein marknad med mangel, uansett volum.

Men regjeringa overlèt altså straummarknaden til guda-ne, nærmare bestemt vërgudane, og vegrar seg for å nytte dei ressursane ein har, til å produsere straum, mens salet av same energibasen blir eksportert til England og kontinentet for straumproduksjon der. Dette er dobbeltmoralisk og uforståeleg for våre europeiske kundar, og etter kvart også for mange nordmenn og -kvinner.

Gruppeleiaren i Arbeidarpartiet i Møre og Romsdal, Jon Aasen, kallar det ein skandale og dobbeltmoral, og det kan ein godt forstå no når energiregionen Møre har lagt ned sine planar for gasskraftverk som ein konsekvens av regjeringa sin politikk.

Men det er også ein annan alvorleg sideeffekt av den

manglende straumtilgangen. I Møre og Romsdal har ein eit prosjekt som heiter Ormen Lange, som bidreg kraftig til fellesøkonomien vår og til statens inntekter. Der har ein eit kompresjonsprosjekt på gang som vil bli sterkt lidande dersom ein ikkje klarer å skaffe nødvendig energi for å få opp planlagt gass frå desse reservoara som ligg i Ormen Lange-feltet. Men dei er avhengige av at ein aukar trykket. Det skal dette kompresjonsprosjektet bidra til, og det er det ikkje straum til i dag.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 9. (Votering, se side 2717)

Sak nr. 10 [15:51:43]

Interpellasjon fra representanten Ketil Solvik-Olsen til nærings- og handelsministeren:

«På NRK 3. november i fjor etterlyser LO bedre rammebetingelser for kraftforedlende industri. Regjeringens industrikraftregime er for vagt til å berolige næringen. Bekymring for norske energikostnader og CO₂-regelverk ligger til grunn. Kraftforedlende bedrifter konkurrerer som regel på det globale marked, og trenger konkurransedyktige rammevilkår. Regjeringen fratrer derimot industrien eierskap til vannkraft. Industrien tvinges ut i kraftmarkedet for å kjøpe strøm med et ekstra CO₂-påslag i prisen. Regjeringen har skrytt av et særnorsk strengt CO₂-kvoteregime og i Stortinget motsatt seg kompensasjon for CO₂-påslag i strømprisen. Regjeringen har nektet industrien å bygge gasskraftverk i Norge tilsvarende det man gjør i utlandet. Likevel hevder statsråden overfor NRK 3. november at han imøtekommer industriens behov.

Betyr statsrådens medieuttalelser at regjeringen vil endre politikk?»

Presidenten: Første taler er interpellanten, som er Ketil Solvik-Olsen, som har en taletid på inntil 10 minutter, og deretter statsråd Trond Giske, skal det vel være. Det står statsråd Riis-Johansen på skjermen, men dette datasystemet varierer noe, og jeg tror det må være Trond Giske.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [15:53:20]: Jeg håper det er næringsministeren som svarer, for jeg har større forhåpninger til et godt svar fra ham enn til et fra energiministeren.

Dette handler altså om rammebetingelser for kraftforedlende industri. Jeg skal ikke bruke mange ord på å beskrive industrien. Vi er nok skjønt enige alle sammen om at det er en viktig næring, som foredler våre energiressurser på en god måte, som er viktig for sysselsetting og gir gode eksportinntekter.

Jeg har besøkt mange av disse bedriftene, fra Lista i sør til Finnfjord i nord. Det er to hovedbudskap som generelt kommer fra de besøkene. Det ene er tilgangen på kraft til konkurransedyktige priser. Det andre er rammebetingelsene rundt CO₂-utslipp. De to temaene er veldig

viktige. Selv om også lønnskostnader og andre ting betyr mye, så er det ting vi kan hente inn igjen gjennom god organisering – god effektivitet på bedriften. Men for å sikre konkurranseevnen for den kraftforedlende industrien, så er kraft, pris og CO₂-betingelser vesentlig. Det er noe en politisk kan gjøre noe med.

Kraftforedlende industri er primært eksportrettet. Man møter en global konkurranse. Man lever på margin for foredlet råstoff og selger videre. Særnorske kostnader klarer vi ikke å hente inn med dagens marked. Det er altså ikke et eget marked for aluminium med lave CO₂-utslipp kontra aluminium med høye CO₂-utslipp. Alt omsettes samme sted.

Når det gjelder kraft, har regjeringen ofte sagt som svar at de har levert et industrikraftregime. Det er vel og bra. Jeg utfordrer ikke det i det hele tatt, og jeg tror det har nærmest enstemmig støtte i Stortinget.

Problemet er bare at for det første er det industrikraftregimet ennå ikke fungerende og for det andre er det altfor smalt i forhold til behovene. Faktum er at industrien er mer eksponert i kraftmarkedet i dag enn den var da denne regjeringen overtok. Gjennom hjemfallssaken i Stortinget ble industrien fratatt muligheten til å eie vannkraft sånn som de gjorde før. Det å sikre kontroll med kraftprisene er ikke lenger mulig. Å kunne eie en tredjedel av et vannkraftverk må skje på helt kommersielle vilkår. Du kan ikke sikre deg at du leverer den strømmen inn til egen bedrift. Den må ut i markedet. Den linken som dermed tradisjonelt har vært mellom industri og energi, er brutt av dagens regjering. Med et arbeiderparti i spissen er det egentlig et paradoks.

I tillegg har denne regjeringen redusert utleieordningen. Tidligere var den mer eller mindre ubegrenset. Svartisen kraftverk, som var et samarbeid mellom Vattenfall og Nordland fylkeskommune, ville ikke vært mulig i dag. Det er et kraftverk som er bygd ut med Vattenfalls kapital primært, men som Nordland fylkeskommune vil ende opp som eiere av til slutt. Det er på grunn av utleieordningen, som før varte mye lenger enn i dag. Nå er den begrenset til 15 år.

Jeg er veldig klar over, og det er nok Arbeiderpartiet ennå mer klar over – at de skulle ønske at den var 30. Men det er en kamp som de ikke har villet ta, til tross for at de garantert har flertall for det i Stortinget. Men det betyr at på hjemfallssaken og på utleieordningen har industriens konkurranseevne blitt svekket som følge av regjeringens ideologiske tilnærming. Da hjelper det lite å ha et industrikraftregime som kan gi en liten øre i gevinst ved at du tar vekk risiko for selgere av kraft ved konkurser. Store bedrifter som Hydro har også sagt at industrikraftregimet ikke betyr noe for solide selskaper. Det står sågar i industrikraftregimets forutsetninger at ordningen ikke skal kunne gis til selskaper som sliter økonomisk. Ergo: Det er de solide bedriftene som i utgangspunktet heller ikke trenger veldig mye støtte, som den ordningen er laget for.

Dagens politikk gjør at industrien heller ikke trenger å bruke krefter på å se på nye vannkraftprosjekter, fordi de vet at de ikke får lov til å realisere dem. Dermed er vannkraft i stor grad spilt ut av hendene på industrien. Alter-

nativ som gass, som er det eneste andre som kan gi volum nok med energi som en kan kontrollere, er i utgangspunktet en god løsning. Vi er en stor gassnasjon. Vi eksporterer gass nok til 200 gasskraftverk. Men også her setter regjeringen dessverre foten ned. Næringsministeren har selv vært i Qatar og var svært positiv til at Hydro åpnet et stort aluminiumsverk med integrert gasskraft der nede. Han var svært stolt. Men når Alcoa kommer til Norge og vil bygge et nærmest identisk opplegg – med en investeringsramme på 15 mrd. kr, 500 arbeidsplasser direkte og gjerne 300 på leverandørsiden basert på gass fra Snøhvit – så sier igjen regjeringen nei. Dette er blitt avvist av både parlamentarisk nestleder i Arbeiderpartiet, Helga Pedersen, og de rødgrønnes fraksjonsleder i energi- og miljøkomiteen, Eirin Sund.

Det er altså greit for denne regjeringen om Alcoa bygger et aluminiumsverk f.eks. i Frankrike, kjøper LNG-gass fra Snøhvit og brenner det i Frankrike. Men det er fullstendig ugreit om Alcoa sender penger, arbeidsplasser, kapital til Norge, men også brenner gassen i Norge. Da ser en seg blind på det nasjonale CO₂-regnskapet framfor å se på de globale effektene.

Så har enkelte sagt at Alcoa bare må få til CO₂-rensing, så kan de bygge i Norge. Ja, men da er det nok å se på Industrikraft Møre, som har kommet med et prosjekt, har konsesjon, krav om rensing, får samarbeid med Siemens om å bygge et gasskraftverk med integrert rensing. Men da også snur regjeringen ryggen til. Prosjektet er skrinlagt, og Industrikraft Møre har i dag klaget saken inn for ESA fordi de mener det er forskjellsbehandling. Det sier litt om hvordan de aktørene som faktisk prøver å innfri regjeringens politikk, også blir møtt, og hvordan de ikke blir jublet inn, men tvert imot avvist. Regjeringen stiller ikke opp med noen bidrag tilsvarende som på Mongstad. Regjeringen bidrar heller ikke med noen form for infrastruktur til å transportere CO₂ fra et rensed gasskraftverk. Det er ingen som kan forvente at den enkelte industribedrift, verken stor eller liten, vil ha kapitalbase til å bære prosjekter som staten må ta på Mongstad. Og konsekvensene er skrinleggelse.

Det synes jeg er utfordringer som jeg håper næringsministeren vil gripe fatt i. Jeg forventer ikke at næringsministeren her og nå vil si at problemene er løst, men jeg håper at han kan erkjenne, i motsetning til miljøvernministeren og energiministerens, at dette er problemstillinger som man ser på som uheldige for industrien. For det er et poeng, når industrien ønsker å etablere seg i Norge, når industrien ønsker å utvide sin virksomhet, at det altså er politiske vedtak som gjør det umulig – det er ikke mangel på kapital, det er ikke mangel på interesse for å utvikle norsk råstoff, men det er den politiske aksepten for at det kan skje her hjemme. Har vi blitt så rike at vi ikke lenger bryr oss om de arbeidsplassene som ny industri kan gi oss?

En annen side av dette er også at de industrimiljøene, de ingeniørmiljøene, som skal være med på å videreutvikle bedre miljøløsninger, bedre produksjonsløsninger, som bruker mindre energi, som har mindre utslipp, og som er mer lønnsomme, svekkes ved at man ikke får investere

mer i Norge. Så det at regjeringen tror at de gjør miljøet en tjeneste med å si at man ikke skal få bygge industri med CO₂-utslipp i Norge, medfører bare at den kapitalen går andre steder, for det er etterspørselen etter aluminium som gjør at Alcoa vil investere i Norge. Den blir jo ikke lavere om staten sier nei til Alcoa i Norge. Det betyr bare at Alcoa realiserer produksjonskapasitet et annet sted for å dekke dagens behov. Det betyr at miljøene bygges opp et annet sted, det betyr at konkurransevnen og klyngene flyttes gradvis. Det ser vi også på Hydro på Karmøy, der regjeringen nå gir inntrykk av at gjennom å gi kapital til Hydro, skal Hydro investere på Karmøy, mens arbeiderne på Karmøy i dag er ute på NRK Rogaland og sier at det er aldri det de har spurt om. Det de har spurt etter, er rammebetingelser, og det er rammebetingelsene jeg nå har utfordret regjeringen på. Jeg håper statsråden tar det seriøst.

Det andre momentet som jeg nevnte innledningsvis, er kraftpris og CO₂-påslag. Mange land i Europa jobber for å få ordninger som kompenserer CO₂-kostnader i kraftprisen, fordi de ser at deres egen industri ikke vil være konkurransedyktig globalt når ikke alle land har CO₂-kostnadene inkludert i kraftprisen. Dette har dessverre blitt avvist av næringsministerens kolleger. Både miljøvernminister Solheim og energiminister Riis-Johansen har tidligere avvist at man skal kunne kompensere noe som helst, fordi det er viktig at CO₂ har en pris, og det å kompensere vil ødelegge poenget med klimapolitikken. Jeg mener det å flytte ut norsk industri, og dermed bare flytte utslippene, er en dårligere klimapolitikk. Jeg håper statsråden også vil gi et bidrag der.

Til slutt: Når det gjelder de direkte CO₂-kostnadene, er det et tema som jeg har brakt opp mange ganger tidligere. Jeg har oppfattet næringsministeren til å være ganske positiv til at man skal ha tildeling av CO₂-kvoter på linje med det man har i andre land. Derfor skal jeg ikke utfordre ham på det – jeg vil bare be ham bekrefte at det faktisk er regjeringens politikk. For det er ikke lenger enn ett år siden at SV i denne sal sa at denne regjeringen ikke ville tildele en eneste kvote gratis etter 2013. Jeg håper statsråden kan bekrefte at det er feil.

Statsråd Trond Giske [16:03:44]: La meg først knytte noen kommentarer til interpellasjonens adresse, fordi det av og til er litt uklart når slike interpellasjoner behandles, hvilken statsråd den egentlig er rettet til. Selv om det er en interpellasjon, må vi ha litt ryddighet i forhold til hvilken statsråd som er ansvarlig for hvilken del av forvaltningen. Nå er dette et tema som angår mange statsråder. Det angår meg som næringsminister, fordi dette med krafttilgang er en vesentlig faktor for en vellykket industri. Det angår selvsagt energiministerens som har ansvaret for energiforsyningen og kraftselskapene, og det angår også miljøvernministeren som har ansvaret for klimapolitikken. De mer detaljerte spørsmålene som knytter seg til de statsrådene som har ansvaret for andre områder, får man ta i spørretimer eller i andre interpellasjoner. Jeg skal ta meg av det som går på kraftkrevende industri i Norge.

Gode vilkår for denne industrien og øvrig konkurran-

seutsatt industri er noe som opptar både meg og regjeringen. Jeg tror at er det noe som kjennetegner i hvert fall mitt partis historie, er det jo nettopp dette at vi har bygd industri i Norge, vi har lagt til rette for noen spesielle satsingsområder, og den største endringen etter at vi overtok i 2005, var jo nettopp at man gikk bort fra den næringsnøytrale politikken som det borgerlige flertallet ønsket, og over på en satsingspolitikk som handler om å bygge opp om de områdene hvor Norge er best, hvor vi har spesielle fortrinn, og hvor vi har lang historie og god kompetanse.

Kraftkrevende industri er nettopp et slikt område. Den står for en betydelig del av våre eksportinntekter. Den er viktig for sysselsettingen i mange regioner. Vi har verdensledende kompetanse og teknologi, bl.a. innenfor aluminium og silisium, og vi har en miljøvennlig næring som går i spiss for å forene industri, klima og miljø, og ikke, som Fremskrittspartiet ofte tar til orde for, at man må velge det ene eller det andre. Tvert imot, nettopp fordi vi er så miljøledende, blir vi mer konkurransedyktige; vi blir ledende på den internasjonale arena, og vi møter internasjonalt regelverk og konkurranse på en offensiv måte i stedet for å halse etter.

Regjeringen har gjennomført en rekke tiltak for å redusere de negative konsekvensene av finansuroen. Det som er fantastisk i Norge, er jo at sysselsettingen i Norge nå er omtrent på det nivået den var på toppen før finanskrisen – helt annerledes enn i andre land. Industrisysselsettingen i Norge går oppover, og optimismen i industrien er større enn på lang tid. Det tyder på at vi lykkes både med vår økonomiske politikk, med vår næringspolitikk og med vårt internasjonale arbeid for å sørge for gode muligheter for eksporttrettet næring. Den seneste konjunkturrapporten fra norsk industri viser at industrien har klart seg godt, og norsk industri forventer en vekst blant sine medlemsbedrifter på 7 pst., og sysselsettingen forventes å øke.

Det bildet som Fremskrittspartiet ofte tegner av Norge, er ukjent for meg som jobber med næringspolitikk hver eneste dag, som reiser rundt, også på Vestlandet, og møter optimistiske framtidsrettede næringsledere, eller som reiser til Brasil med en delegasjon på 140 personer, også fra interpellantens hjemfylke, som ser lyst på framtiden, som har tro på norsk industri, og som synes Norge er et godt land å drive næringsvirksomhet i. Vi må på et eller annet tidspunkt slutte med svartmalingen om at det er så vanskelig å drive industri i Norge, for det er feil. Norge er et fantastisk land. Det går godt i Norge, og det finnes mye folk med tæl, optimisme og pågangsmot, helt i motsetning til det interpellanten beskriver. Det betyr ikke at det ikke er utfordringer, og at vi ikke skal jobbe med å gjøre vilkårene enda bedre, og det er viktige rammevilkår som skal til for at vi skal lykkes. Noe annet som vi derfor jobbet med også før valget i 2009, var å si at vi trenger ordninger som sørger for at den kraftkrevende industrien får gode vilkår.

Noe av det vi lanserte, var en stor garantiordning for den kraftkrevende industrien og kraftselskapene, slik at man kan bruke den når man inngår kraftkontrakter. Like før jul fikk vi høre at Norske Skog og Finnfjord har brukt de rammevilkårene vi nå har, til å inngå en kontrakt med

Statkraft. Det er den første langsiktige kraftkontrakten som er inngått på lang tid. Det viser at våre kraftselskaper kan tilby den kraftkrevende industrien kontrakter til konkurransedyktige vilkår.

Vi har også fått på plass en tilskuddsordning til industribedrifter som etablerer konsortier for felles innkjøp av kraft. Det er betydelig interesse for denne ordningen, og i alt ni bedrifter har fått utbetalt tilskudd. I tillegg har vi lagt inn 14 mrd. kr ekstra kapital i statselskapet Statkraft, som Fremskrittspartiet gang på gang har ønsket å privatisere. Det sørger nå for et investeringsprogram de neste fem årene på 80 mrd. kr. Mye av dette skal gå til å bygge ut norsk kraftkapasitet. Nylig fikk vi også presentert de grønne sertifikatene, som bidrar til nær 13 TWh mer kraft også i Norge.

Vi sa i eierskapsmeldingen – siden vi eier Statkraft, kan vi si slike ting:

«Statkraft skal innenfor EØS-regelverket arbeide for å møte industriens behov for stabil og langsiktig kraftforsyning.»

Slik ønsker vi også offentlig eierskap i andre kraftselskap, i strid med Fremskrittspartiets politikk.

Vi har satt i gang mange tiltak for å styrke kraftbalansen, for å bygge ut ny kraftproduksjon og for å bygge opp om denne næringen. Her er vi jo ved kjernen. Vi vil fortsette å bygge opp under denne industrien som en hjørnestein i norsk næringspolitikk. Det er stikk i strid med det som står i Fremskrittspartiets program:

«Bedrifter og næringsvirksomhet skal behandles likt og greie seg selv uten subsidier eller forskjellsbehandling.»

Det er jo nettopp forskjellsbehandling som ligger til grunn for at den kraftkrevende industrien omfattes av garantiordningen. Det er jo nettopp det som gjør at vi ønsker å legge til rette for den industrien, ikke med subsidier, men ved å bruke de mulighetene vi har innenfor et EØS-regelverk, innenfor en markedsøkonomi, til å legge til rette for de områdene der vi er best. Vi gjør det også gjennom teknologisatsing, vi gjør det gjennom forskningsinnsats, vi gjør det gjennom kapitaltilgang for å sørge for at vi bygger videre på det som Norge er best til. Det er jo det som kjennetegner Norge, at vi har noen sektorer hvor vi satser ekstra, hvor vi har bygd opp selskaper som Norsk Hydro og andre på basis av norske naturressurser. Det er riktig at kapitaltilgang alene ikke er nok for at Hydro på Karmøy skal investere, men det hjelper jo når regjeringen legger inn 5 mrd. kr for at Hydro kan kjøpe Alumina og gruvevirksomheten til Vale, slik at de er sikret råstoffer for 100 år – igjen en aktiv næringspolitikk, statlig deltakelse i næringslivet og forskjellsbehandling i den forstand at vi satser på et bestemt område, alle tre stikk i strid med interpellantens egen politikk. Så jeg står gjerne til rette i Stortinget for hva vi gjør for industrien, for det er faktisk en veldig god historie.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [16:11:36]: Jeg er egentlig veldig skuffet over svaret, for dette var en samling «rauaraddel», som vi ville sagt på Jæren. Det hadde veldig lite å gjøre med det som var problemstillingen, veldig mye ren

polemikk. Denne interpellasjonen er helt korrekt adressert til næringsministeren, som representant for regjeringen. Statsråden stiller tross alt opp når en skal legge fram industrikraftregimet. Da synes jeg det er naturlig, når vi utfordrer på industri og kraft, at den statsråden svarer. Statsråden må også stå ansvarlig for den helheten av politikk som regjeringen fører, og ikke bare selge de positive, isolerte sidene når helheten stopper viktige industriprosjekt.

Statsråden forholdt seg dessverre i liten grad til problemstillingen. Når en begynner å polemisere om næringsnøytral politikk, er det greit. Fremskrittspartiet har heller ikke vært en aktiv forkjemper for næringsnøytral politikk på den måten Høyre har vært. Men hvor er den aktive politikken fra regjeringen når det gjelder å sikre seg Alocas investering i Norge? Det utfordrer jeg statsråden til konkret å nevne. Jeg registrerte at statsråden ikke forholdt seg til sanne ting.

Det er vel og bra at en hjelper norsk næringsliv til å investere mer i utlandet. Energi- og miljøkomiteen har vært i Brasil og sett hvilken entusiasme det var blant norsk næringsliv for å etablere seg der. Jeg har selv jobbet i rederinæringen og vet hvordan det ser ut i verden for å få oppdrag, for å tjene penger. Det er det bra at Norge gjør. Men når investorer vil komme til Norge, bør vi også sikre at vi ønsker dem velkommen og ikke vise dem ryggen. Det en konkret problemstilling som polemikk fra statsråden ikke klarer å forhindre at eksisterer. Det er bra at industrisystemsettingen går opp, men det gjelder hovedsakelig oljeservicenæringen, paradoksalt nok. Det handler igjen om at man i oljeservicenæringen har blitt veldig flinke med hensyn til eksport og har fått mange vedlikeholds- og oppgraderingsoppdrag på norsk sokkel, ikke så mye nybygging som vi skulle ønske.

Optimistiske næringsfolk treffer vi hele veien. Mange av dem stemmer Høyre og Fremskrittspartiet. Men det endrer ikke på at de utfordringene som ble skissert, eksisterer.

Statkraft og egenkapital: Å late som om Fremskrittspartiet er imot det, er helt tulle. Fremskrittspartiet har flere ganger utfordret statsråden til å komme med svar til Statkraft, fordi han ikke evner det. Fremskrittspartiet hadde heller ingenting imot at Hydro fikk investeringer og egenkapital til å gjøre investeringene i Brasil. Men det endrer ikke det faktum, når det gjelder investeringer på Hydro på Karmøy, at det ikke er mangel på egenkapital som stopper dem, men det er svekket lønnsomhet som følge av regjeringens politikk.

Programmet til Fremskrittspartiet sier at vi ikke skal forskjellsbehandle industribedrifter innenfor en næring. Men programmet vårt sier samtidig mye om klyngesatsing. Det bør statsråden også få med seg, istedenfor å fordreie denne debatten. Vi satser på marine næringer, maritime næringer, energi, olje og gass og IKT. Men det hindrer ikke, når problemstillingen her handler om krafttilgang til industrien, at statsråden også må svare på det.

Presidenten: Presidenten er litt i tvil om ordet «tulle» er så veldig parlamentarisk.

Statsråd Trond Giske [16:14:53]: Som sagt – bare for å svare på spørsmålet – vil vi legge oss tett opptil det EU vedtar når det gjelder CO₂-kvoteordningen. Men det er en annen statsråd som håndterer det i Stortinget. EU er heller ikke ferdig med sitt regelverk. Det er også sånn at vi kommer til å holde oss til det klimaforliket som samtlige partier, bortsett fra Fremskrittspartiet, har inngått i dette hus. Det er også god næringspolitikk.

Den katastrofale næringspolitikken ville vært om vi hadde sagt – i motsetning til alle andre europeiske land – at vi ikke bryr oss om klimaendringene, vi tror ikke på det engang, og så legge opp en næringspolitikk etter det. Så kommer de internasjonale reglene og de internasjonale kravene – og så er norsk industri fullstendig «på hæla». I stedet skaper vi nå tusenvis, om ikke titusenvis, av arbeidsplasser på en miljøvennlig måte, er i forkant, vinner markedsandeler – f.eks. innenfor olje- og gassnæringen, etter ulykken i Mexicogolfen. Våre sikkerhetskrav og våre miljøkrav er bedre egnet til å legge grunnlag for at våre selskaper er klare når det kommer strengere krav andre steder.

Det at man på et eller annet tidspunkt må si litt ifra – tilbake til Fremskrittspartiet – er ikke bare fordi man har en interpellasjonsdebatt midt under en spennende sprintinnsjutt, men også fordi jeg ser at Solvik-Olsen, i Stavanger Aftenblad 14. februar, sier følgende:

«Ap forstår ikke hvilke betingelser industrien og offshore-næringen trenger for å kunne utvikles.»

Det er mange man skal belæres av, men ikke av Fremskrittspartiet.

Jeg mener at Fremskrittspartiet svikter Vestlandet. Man har sviktet Vestlandet – og man har gjort det hele tiden. Man sviktet den gangen man foreslo at SDØE skulle privatiseres, og man sviktet den gangen man mente at Statoil skulle selges. Det er feil det interpellanten sier – det står ikke at det ikke skal være forskjellsbehandling innenfor næringen. Det står: «Bedrifter og næringsvirksomhet skal behandles likt» – punktum, ikke «innenfor næringen». Man svikter de pilarene som hele Vestlandet står på – den marine næringen, olje- og gassnæringen, og den kraftkrevende industrien. Man må gjerne argumentere for privatisering og at industrien skal beholde hjemfall, men det kan like godt være utenlands industri. Hvis man privatiserte Statkraft, er det antagelig ikke kapitalmiljøer i Norge til å kjøpe det. Det betyr at man selger det ut av landet, og da svikter man igjen Vestlandet – og Norge.

Det er en aktiv næringspolitikk, en deltagende stat, statlig eierskap, satsing på Innovasjon Norge, satsing på SIVA, satsing på forskning og utdanning – arbeide sammen, offentlig og privat – som har bygd Norge, og det er det som har bygd den norske modellen. Den amerikanske, den liberalistiske og Thatcher-modellen har faktisk skapt dårligere næringsutvikling, og det tror jeg også at velgerne som er opptatt av industri, har sett i mange, mange tiår.

Presidenten: Presidenten setter pris på at det er reale debatter i Stortinget, men tror ikke at representanten Ketil Solvik-Olsen kan noe for at denne interpellasjonen går samtidig med sprinten.

Ingrid Heggø (A) [16:18:12]: Den kraftforedlende industrien er ei av Noregs største eksportnæringar og utgjør fleire tusen arbeidsplassar. Desse bedriftene ligg ofte langs kysten og er hjørnesteinsbedrifter i mange distriktskommunar.

Det aller viktigaste for denne industrien og all industri i Noreg er at vi har orden i økonomien – dette er noko interpellanten bør leggja seg på minne. Det ville vera fint lite industri att i Noreg, også kraftforedlende industri, viss vi slepper laus pengebruken og får press i økonomien.

Dei fleste bedriftene har fram til no hatt myndigheitsbestemde kraftkontraktar. Fleire kontraktar har gått ut eller går ut om forholdsvis få år. Derfor har det dei siste åra vore stort fokus på rammevilkåra for denne industrien.

Konjunkturrapporten frå Norsk Industri, som nett er framlagd, viser at industrien har greidd seg bra gjennom finanskrisa, og at norske bedrifter ser optimistisk på framtida. Det vert forventa vekst og auka sysselsetjing. Dette er bra, men det er sjølvsagt likevel viktig å jobba vidare med rammevilkåra, slik som ministeren sa.

Kraftvilkåra er viktige for den kraftforedlende industrien. Myndighetene har saman med industrien bygd opp eit nytt industrikraftregime for å sikra langsiktige, gode rammevilkår for industrien. Industrien er jamt over godt fornøgd med innhaldet og verkemidla i industrikraftregimet. Garantiordningar for kraftforedlende industri for kjøp av kraft, på 20 mrd. kr, er viktig for å sikra krafttilgangen, og likeins tilskottsordninga til industribedrifter for å etablere konsortium for felles innkjøp av kraft. Her har, som ministeren påpeika, ni bedrifter allereie fått utbetalt dette tilskottet.

Det vilkåret industrien ikkje er fornøgd med, er moglegheita for å leiga kraftverk i berre 15 år. Ønsket deira er 30 år, for å kunna planleggja på lang sikt med omsyn til drift og investeringar. 30 års leigetid er også i tråd med Arbeidarpartiet sitt landsmøtevedtak, men eg skal ikkje ta nokon omkamp om dette her.

Som sagt: Dei kritiske rammevilkåra for framleis å kunna ha kraftforedlende industri i Noreg er fleire, m.a. konkurransedyktig pris på elektrisk kraft. Land utanfor Europa kan tilby atskillig rimelegare straum enn det Noreg kan. Paradokset er at dette ofte er ureinsa gass- og kolkraft.

Noreg sin kraftforedlende industri er den reinaste i verda – tufta på rein norsk vasskraft. Fakta er at norsk industri er ein del av klimaløysinga i dag – og i framtida.

Statkraft skal ifølgje eigarmeldinga forhandla med industrien og tilby langsiktige og konkurransedyktige kraftavtaler i Noreg. Det er svært gledeleg at det kom på plass nye langsiktige kraftavtaler med Statkraft. Eg føreset at denne trenden med forhandlingsvilje hjå Statkraft held fram i endå sterkare grad i framtida.

Eit anna moment som er kome til etter at vi foreslo det nye kraftregimet, er CO₂-påslaget på kraftprisen, som utgjør ca. ein tredjedel av prisen. Noreg har hovudsakleg vasskraft som ikkje slepper ut klimagassar. I dei myndigheitsbestemde kraftkontraktane er det ikkje CO₂-påslag. Eg ser paradokset med CO₂-avgift på vasskraft og annan fornybar energi, men samtidig må vi erkjenne at vi er ein del av eit nordisk kraftregime, og per i

dag importerer vi kraft, og den krafta er ikkje utan CO₂-utslepp.

I det reviderte kvotedirektivet har EU-kommisjonen foreslått at industrisektorar som vert vurderte som å vera særleg utsette for karbonlekkasje, kan motta inntil hundre prosent gratiskvotar frå 2013 – gitt bruk av beste tilgjengelege teknologi inntil ein ny internasjonal klimaavtale er på plass.

EU har også opna for at medlemsstatane kan kompensera industri som er utsett for karbonlekkasje, for delar av auken i kraftprisen som følgje av kvotedirektivet. Det er òg bra at all tradisjonell norsk kraftforedlende metallindustri er inkludert på EUs liste over næringar som er utsette for karbonlekkasje.

I Soria Moria-erklæringa seier regjeringa at utslepp frå kraftintensiv industri skal regulerast innanfor EUs kvotesystem. Regjeringa arbeider no med å finna gode løysingar både for å forbetra miljøet og for å leggja til rette for at bl.a. aluminiumsindustrien skal halda fram og utvikla seg vidare i Noreg.

Eg veit at regjeringa er svært oppteken av dette, og at dialogen med dei bedrifter det gjeld, er god. Eg vil likevel påpeika at det er viktig at trykket på dette området vert halde oppe med full styrke.

Vi skal også ha med oss at dei norske strenge krava til utslepp har medført at våre norske bedrifter er heilt i verdseliten når det gjeld teknologisk utvikling. Dette har gjeve oss fortrinn og vil framleis gjeva oss fortrinn. Når olja ein gong tek slutt, vil vi framleis ha kompetansen.

Det er optimisme i industrien, og eg er trygg på at det beste for industrien er framleis raud-grøn regjering med sin heilskaplege aktive næringspolitikk og ein sterk statleg eigarskap.

Siri A. Meling (H) [16:23:18]: Jeg vil først rette en takk til interpellanten, Ketil Solvik-Olsen, for å reise en viktig debatt omkring rammebetingelsene for kraftforedlende industri i Norge. Denne industrien har som kjent lange tradisjoner i Norge, bygget opp rundt det komparative fortrinnet som vannkraften representerte. Mange lokalsamfunn er bygget opp som følge av denne industrien, og disse er til dels ganske ensidige industrisamfunn som har en høy grad av avhengighet til disse selskapene i forhold til jobb og inntekt. Dermed er det riktig å si at rammebetingelsene for kraftforedlende industri også har stor betydning for Distrikts-Norge. Den kraftforedlende industrien fremstår som teknologisk avansert og er verdensledende i forhold til å benytte seg av miljøvennlig teknologi.

Produkter som f.eks. aluminium er regnet for å kunne ha en stor etterspørsel fremover, og en produksjon basert på ren fornybar vannkraft er et viktig bidrag også ut fra verdens klimautfordringer. Taper vi produksjon i Norge, vil andre land overta denne produksjonen, land som sannsynligvis ikke har samme krav til klimautslipp og miljøvennlig produksjon som det vi har i Norge. Da taper vi på alle fronter: Vi taper industri, og folk mister jobbene sine. Miljøet vil også være en tapende part. En slik situasjon må vi gjøre det ytterste for å unngå å komme i. Produktene fra den kraftforedlende industrien er globale handelsvarer.

Våre bedrifter må være til stede i disse markedene hver eneste dag. Dette er ikke en industri hvor vi bare kan trykke på en av- og på-knapp i takt med varierende strømpriser. I det øyeblikket Norge produserer mindre, står andre lands aktører klare til å kapre økte markedsandeler.

Det er viktig at regjeringen sender et tydelig signal til industrien om at den skal kunne ha de samme rammebetingelsene som sine nærmeste konkurrentland, altså EU. Vi kjenner til at EU har åpnet for å kompensere for de høyere strømprisene som de europeiske kvotemarkedene medfører i forhold til store deler av verden, for å unngå industriflukt og karbonlekkasje, og det er viktig at norske myndigheter følger med og er aktive i sin påvirkning og tilrettelegging av rammebetingelsene for denne næringen. Siden Norge ikke er medlem av EU, betyr dette at våre myndigheter vil ha noen ekstra utfordringer i å påvirke utformingen av ordningen i en retning vi mener er viktig for å unngå karbonlekkasje fremover, men det er viktig at regjeringen har en aktiv holdning på dette området.

Når det gjelder Alcoas planer om industrietablering i Finnmark, er det uheldig at regjeringen ikke kan være villig til å bidra til å tilrettelegge for disse industriarbeidsplassene. Videre er det synd at Industrikraft Møre denne uken har valgt å legge sine planer om et gasskraftverk i Elnesvågen på is, siden regjeringens krav til rensing fra oppstart ikke er kommersielt mulig for disse aktørene.

Jeg legger merke til statsråd Giskes selvros av regjeringens og Arbeiderpartiets innsats for å bygge industri. Men dessverre er Norge i en situasjon hvor en del viktige indikatorer for verdiskaping peker feil vei. Det håper jeg at vår næringsminister har merket seg. Det har nemlig vært en nedgang i antall arbeidsplasser i privat sektor etter finanskrisen. Andelen innovative foretak i Norge synker, og den langsiktige innovasjonstrenden er negativ. Vi har hatt en negativ produktivitetsvekst i perioden 2006–2009, og Norge faller på verdensrankingen over næringsklima.

Dette er faresignaler, og det må være ytterst viktig for den sittende regjering å sørge for at vi har en konstruktiv politikk for industrien i Norge. Høyre er opptatt av disse spørsmålene, og vi har som utgangspunkt at norsk industri må ha mest mulig like rammebetingelser som våre naboland og nærmeste konkurrenter. Dette gjelder både rammebetingelser for oppstart av gasskraftverk og like betingelser i henhold til mulighetsbildet EUs regler for statsstøtte gir til kraftforedlende industri. Høyre er opptatt av å videreutvikle en sterk industri i Norge, sørge for at det er tilbud om arbeid og kompetansearbeidsplasser rundt omkring i Distrikts-Norge.

Til slutt vil jeg også oppfordre næringsministeren til å være aktiv i den diskusjonen som nå foregår i forkant av forvaltningsplan og petroleumsmelding, fordi leverandørindustrien til olje og gass i Norge faktisk representerer landets nest største eksportnæring. Det betyr at det er ikke likegyldig hvordan vi tilrettelegger og utvikler hjemmemarkedet for denne næringen, slik at den skal vokse her hjemme som et grunnlag for videre vekst ute. Der har næringsminister Giske et opplagt ansvar for å bidra til at så skjer.

Alf Egil Holmelid (SV) [16:28:13]: Representanten Solvik-Olsen tek opp sentrale spørsmål i interpellasjonen. Den kraftforedlende industrien er i dag ein viktig del av norsk eksportnæring. Han er viktig for mange lokalsamfunn, og han er ein viktig kunde for mange innovative leverandørar rundt om i landet.

Ein av grunnane til den gode posisjonen som denne industrien har, er ei offensiv miljøatsing. Spesielt i 1970- og 1980-åra fekk prosessindustrien strenge miljøkrav. Industrien tok desse miljøutfordringane på strak arm og satsa på prosessutvikling og ny teknologi. Det har ført til at vi no har ei innovativ og konkurransedyktig næring.

Representanten Solvik-Olsen er oppteken av rammevilkåra for denne industrien, spesielt relatert til klima og miljø. Der kan det òg vere grunn til å peike på kva som faktisk er rammevilkåra i dagens situasjon i forhold til klima og miljø for prosessindustrien. Han har 100 pst. gratiskvotar for prosessutslipp basert på historiske utslipp. Vidare har han 85 pst. gratiskvotar for energirelatert utslipp. Kvotepfiktige bedrifter har heller ikkje CO₂-avgift. Den kraftforedlende industrien har heller ikkje elektrisitetsavgift. Så dei rammevilkåra relaterte til klima og miljø som vi ser i dag, kan ein vanskeleg påstå er negative i forhold til konkurransesituasjonen. Samtidig har den offensive miljøpolitikken vi har hatt over tid, bringa næringa i den situasjonen ho er i i dag. Vi har ei innovativ og framtidsretta næring med sterk konkurransekraft.

Det er også gitt offentlig støtte til utvikling av nye prosessalternativ, både innanfor aluminiumsindustrien og ferrolegeringsindustrien. Vi er i dag i ein situasjon der det som går føre seg av prosessutvikling i norsk metallurgisk industri, med offentlig støtte bl.a. frå Enova, faktisk kan revolusjonere både aluminiumsindustrien og ferrolegeringsindustrien. Så det er faktisk ein svært potent industri vi her snakkar om.

Gode rammevilkår kombinert med ein offensiv miljøpolitikk har ført til at vi i dag har ei livskraftig og framtidsretta næring. Det er viktig å vidareføre den balansen. Det er det som har skapt norsk industri, det er det som er merkevara for norsk industri – ein offensiv miljøpolitikk og gode rammevilkår – og det er det som gjer at han er konkurransedyktig i eit land med eit krevjande kostnadsnivå.

Den raud-grøne regjeringa har også fått på plass eit godt industrikraftregime. Det er godt for næringa samtidig som det sikrar at vasskrafta, som er ei evigvarande naturressurs, framleis høyrer til folket. Like før jul fekk vi eit par eksempel på at industrikraftregimet fungerer godt for viktige aktørar i bransjen.

Representanten Solvik-Olsen tek også opp det han kallar CO₂-påslaget i straumprisen. Enkelte oppfatar dette som ei avgift på elektrisk kraft. Dette er ikkje ei avgift på elektrisk kraft, det er ein effekt av den frie priskonkurransen som Framstegspartiet hyllar. Effekten av klimakvotar for kolkraftverk i Europa forplantar seg gjennom marknadsmekanismane til Noreg.

Næringa er oppteken av at denne marknadseffekten kan føre til vanskelege konkurranseforhold, ikkje berre i Noreg, men i heile Europa, i forhold til resten av verda.

Det er faktisk ei viktig problemstilling som vi må følge nøye. Men situasjonen er jo at EU enno ikkje har bestemt seg for korleis dei skal handtere dette. Så parallelt med at EU ser på korleis dei skal handtere det, må Noreg følge med på kva som skjer der, for det å forskottere korleis vi skal løyse problemet før vi ser korleis det blir løyst i Europa, kan gjere at vi kjem i ein vanskeleg situasjon. Så det regjeringa gjer, er nettopp det som er riktig i forhold til næringa: å følge situasjonen i Europa, og å passe på at vi får fornuftige løysingar i Noreg relaterte til kva som går føre seg i Europa.

Eg har jobba i denne industrien i 20–25 år, og eg veit godt at det ein her er mest oppteken av, det direktørane stadig snakkar om når dei kjem på besøk, er at eksportindustrien har eitt primært krav, og det er ein ordna økonomi som gjer at vi har stabil kronekurs. Eg trur eg kan tore å påstå at om Framstegspartiet no skulle få handa på den økonomiske politikken i Noreg, er eg redd for at vi verken har ein ordna økonomi eller ein stabil kronekurs, eller at det er så mykje metallurgisk industri igjen i Noreg.

Irene Lange Nordahl (Sp) [16:33:36]: Representanten Solvik-Olsen tar opp sentrale spørsmål i sin interpellasjon. Det er ingen tvil om at den kraftintensive industrien er en viktig del av norsk næringsliv. Dette er viktige hjørnesteinsbedrifter i mange distriktssamfunn.

Senterpartiet er opptatt av å legge til rette for kraftintensiv industri, og vi vil understreke viktigheten av at regjeringen nå gjennomfører tiltak for å styrke krafttilgangen til industrien.

Senterpartiet er tilfreds med at det nå er etablert en garantiordning med en ramme på 20 mrd. kr for å understøtte den kraftintensive industriens kraftkjøp. Den rød-grønne regjeringen har også fått på plass en tilskuddsordning til industribedrifter som etablerer konsortier for felles innkjøp av kraft, og det er vist betydelig interesse for denne ordningen.

Rett før jul ble det inngått langsiktige kontrakter mellom Statkraft og norske industriselskaper. Det er svært viktig for videre utvikling av Norske Skog og Finnfjord. Investeringer i den kraftintensive industrien har gjerne en horisont på 20–40 år, og langsiktige kraftavtaler vil være avgjørende for nye investeringer.

Jeg vil også vise til at regjeringen har satt i gang en rekke tiltak for å styrke kraftbalansen og for å bygge ut ny kraftproduksjon. Dette har stor betydning for den kraftintensive industrien. Det er også planer om videre utbygging og styrking av kraftnettet.

Det er inngått avtale med Sverige om etablering av et felles elsertifikatmarked med oppstart fra 2012, som vil føre til utbygging av ny fornybar energi. Samtidig planlegger Statnett store investeringer i nettet de kommende årene. Dette vil bety mye for den kraftintensive industrien.

Senterpartiet er opptatt av å beholde den kraftintensive industrien i Norge parallelt med utviklingen av klimavirkemidlene. Vi må også påse at klimareguleringer bidrar til reelle utslippsreduksjoner globalt.

Senterpartiet er opptatt av klima og klimautfordringene. Samtidig er vi helt klare på at vi ikke er tjent

med et system som kan medføre at norsk industri flytter til land uten utslippsforpliktelser. Derfor må vi finne fram til en innretning som ivaretar norsk klimapolitikk på en best mulig måte, samtidig som vi sikrer industrien konkurransedyktige rammevilkår.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [16:36:07]: Interpellanten slår fast at regjeringens industrikraftregime er for vagt til å berolige næringen. Han har antagelig rett i det. Billig kraft er en helt avgjørende faktor for at Norge som høykostland kan konkurrere med industri i lavkostland også i fremtiden. I tillegg til høy kompetanse er billig kraft vårt fremste konkurransefortrinn. Jeg har fått samme melding fra mange industribedrifter: Et industrikraftregime som gir sikker og langsiktig tilgang til kraft til konkurransedyktige betingelser, er helt avgjørende for bedriftenes framtid.

Kristelig Folkeparti mener at Norge trenger en ny energipolitikk som tar inn over seg lærdommen fra Midt-Norge. Det skal ikke kunne skje at det i en region planlegges for mer forbruk enn det som er forsyningskapasiteten, uten at det settes i gang tiltak som sikrer forsyningen i takt med forbrukerveksten.

Ved den ellers så vellykkede dereguleringen av kraftsektoren for 20 år siden overlot myndighetene for mye ansvar til markedet, og forvaltningen inntok en for tilbakelemt rolle i tiltro til at markedsmekanismene sikret forsyningen.

Kristelig Folkeparti har foreslått endringer i energiloven for å styrke den politiske styringen og styrke olje- og energiministerens ansvar for forsyningen. Den rød-grønne regjeringen har ikke ønsket å følge opp dette.

Stortinget behandlet nylig endringer i dekningsloven, som vil gjøre det lettere for industrien å skaffe finansiering ved inngåelse av langsiktige kraftavtaler. Det vil kunne skape økt likviditet i markedet for langsiktige kraftavtaler og være et viktig bidrag til å sikre at den kraftintensive industrien videreutvikler sine virksomheter i Norge.

Endringene i dekningsloven er bare en av rammebetingelsene som må være på plass før man kan få til en garantiordning. Den andre viktige betingelsen, nemlig notifikasjon og godkjenning av ESA, må også komme på plass.

Kristelig Folkeparti støtter dette lovendringsforslaget, men konstaterer at det ikke oppfyller løftene fra regjeringens partiene i valgkampen i 2005 om kraft til industrien til under markedspris. Forslaget fra regjeringen om en garantiordning for kjøp av kraft hjelper industrien et stykke på vei, men er på langt nær det som ble lovet før siste valg. Testen på hvilken effekt denne garantiordningen vil få, er om industrien nå finner grunnlag for en langsiktig satsing på produksjon og investeringer i Norge. Det ønsker Kristelig Folkeparti å legge til rette for.

I valgkampen i 2005 reiste de rød-grønne land og strand rundt med løfter de burde vite de ikke kunne holde. Stoltenberg ga industrien falske forventninger. Industrikraft var et yndet debatttema, og rød-grønne løfter om et nytt industrikraftregime var mange og svært sterke. Også Jens Stoltenberg lovet kraft til under markedspris. Dette skapte forventninger hos industrien. Ikke overraskende viste

det seg på nytt at EØS-avtalen ikke gir rom for myndighetsbestemte kraftkontrakter. Dette var gammelt nytt for dem som kjenner saken. Regjeringene Bondevik I og II og regjeringen Stoltenberg I hadde kommet til samme konklusjon tidligere. Denne kunnskapen må de rød-grønne bevisst ha glemt da de reiste rundt med dette budskapet.

Noen industrisamfunn har blitt rammet ekstra kraftig av den internasjonale finanskrisen. Kristelig Folkeparti frykter at regjeringens virkemidler i næringspolitikken ikke er treffsikre nok.

Kristelig Folkeparti mener at økt satsing på forskning, innovasjon og god offentlig infrastruktur er et sentralt suksesskriterium for et verdiskapende næringsliv som skal bære kostnader for kommende generasjoner. Men vi vet at billig kraft er en helt avgjørende faktor for at Norge, som det høykostlandet det er, kan konkurrere med industri i lavkostland også i fremtiden.

Terje Aasland (A) [16:40:47]: Kraftforedlende industri er viktig for Norge, blir det sagt. Ja, jeg er helt enig. Det er en industri som er spredt utover hele landet, og som sånn sett berører veldig mange i tilknytning til enten sysselsetting eller indirekte sysselsetting.

Siste taler var inne på dette med kraft til under markedspris. Jeg tror ikke Stortinget skal vurdere hva som er markedspris. Men det denne regjeringen har bidratt til, er at Statkraft nå har inngått kraftkontrakter med to industripartnere. Den ene av de industribedriftene har valgt å tro på en sånn kontrakt; de investerer faktisk flere hundre mill. kr i et nytt, utslippsfritt smelteverk. Det er i seg selv ikke så dårlig – det er egentlig ganske viktig.

Men i forhold til den kraftforedlende industrien: Hvis vi ser litt på Norsk Industris egne vurderinger av hvor de står i forhold til produksjon, sier de at økt eksport i januar var på 4,7 pst. Holder man eksporten av petroleumsproduktene utenfor, var det en vekst i fastlandseksporten på 13 pst. Vi ser at kraftforbruket fra 2010 har steget igjen, og at det er flere som skrur opp produksjonen. Vi ser at i 2010 økte industriproduksjonen med 2,8 pst., og metallindustrien og den kjemiske industrien hadde relativt høyere vekst i 2010 enn i 2009. Tallene viser at metallindustrien økte med 15,7 pst. i 2010 sammenlignet med i 2009, og kjemiske råvarer hadde stor vekst i 2010, med en økning på 26,8 pst. sammenlignet med 2009. Så det er relativt god vekst og gode muligheter for eksport av norske varer.

Så må vi med glede konstatere at noe av grunnlaget – rammebetingelsene – for norsk industri også medfører at en velger å investere. Finnfjord, som nå fikk en kraftavtale med Statkraft er et godt eksempel på det. I tillegg til avtalen med Statkraft har de fått 175 mill. kr av Enova for å bygge verdens første utslippsfrie smelteverk. I sum er dette en god ramme rundt aktiv næringspolitikk, og god politikk som faktisk understøtter industrien, også den kraftforedlende industrien.

Så er kraft helt nødvendig, og en viktig innsatsfaktor. Da vi behandlet dekningsloven i Stortinget før jul, sa flertallet i komiteen og flertallet i Stortinget at det påhviler kraftselgere i Norge et særlig ansvar for å inngå langsiktige kraftkontrakter til industrien, bl.a. for å unngå vesent-

lige endringer i det nasjonale kraftforbruket over tid. Det er en ganske vesentlig merknad i forhold til den diskusjonen vi har nå. Det handler om viljen til å legge føringer for at kraftprodusenter bør selge kraft til den kraftforedlende industrien. Verken Høyre eller Fremskrittspartiet var med på den merknaden. Verken Høyre eller Fremskrittspartiet, som nå står og påberoper seg en aktiv holdning til den situasjonen som norsk kraftforedlende industri befinner seg i, ville være med på den type føringer fra Stortinget. Og etter min mening viser det i utgangspunktet at en er mest opptatt av det nøytralitetsbegrepet som Høyre har stått for tidligere. Det samme gjorde Høyre da vi behandlet kapitaltilførselen til Statkraft. De valgte ikke å være med på å gi selskapet føringer i tråd med både industri og andre behov nasjonalt. Tvert om, de unnlot å gi føringer. Det viser at Høyre fremdeles er et næringsnøytralt parti.

I tillegg sier Høyre i denne interpellasjonsdebatten at det har vært nedgang i privat sysselsetting etter finanskrisen. Ja, men den er på vei opp igjen. Samtidig er det fra 2005 og fram til nå skapt omtrent 260 000 nye arbeidsplasser, to tredjedeler i privat sektor – en betydelig vekst i antall arbeidsplasser i privat sektor. Så debatten blir noe merkelig, og det blir ikke bedre selv om vi gjentar de debattene gang på gang. Men jeg synes det er verdt å understreke at Høyres næringsnøytralitet synes også i enkelte tilfeller å ha smittet over på Fremskrittspartiet.

Frank Bakke-Jensen (H) [16:45:54]: Først vil jeg takke interpellanten for initiativet, og så må man vel halveis be om unnskyldning for at man bruker viktig tid som egentlig kunne ha blitt brukt til å være i Holmenkollen og sett sprint. Jeg kommer fra en fanatisk sportsinteressert familie – men det finnes av og til ting som er viktigere.

Først litt til begrepet «næringsnøytralitet». Her føler jeg at Arbeiderpartiet holder på å gå skoene av seg. Det er én politiker av betydning som har brukt begrepet «næringsnøytralitet». Han heter Jens Stoltenberg, og han innførte det under sin første regjering. Hos Høyre har det aldri vært noe begrep eller noe verktoy.

Så til en del av det jeg vil kommentere til debatten. Når det gjelder Alcoa og prosjektet i Hammerfest, er det faktisk ganske bred politisk enighet om at Finnmark og Nord-Norge nå framstår med ganske gode muligheter innenfor både energi og mineraler. Det er i alle fall slik, når man ser på antall ministre som har vært nordpå og fortalt om den rød-grønne framtiden, at det er tverrpolitisk enighet i Arbeiderpartiet om at det finnes både energiresurser og mineraler nok der oppe. Det er gode grunner til å legge planer der man kan ha forhåpninger om å utvinne energiresurser både fra olje, gass, vind, havstrøm og vannkraft. I tillegg vet vi at prognosene for å finne store mineralresurser er gode. Det finner vi til og med i statsbudsjettet, der man bevilger godt med penger for å lete dem opp.

Da er det ganske så ufattelig defensivt å si tvert nei når man får en forespørsel som den man fikk fra Alcoa. De naturlige spørsmålene kunne ha vært: Hvordan passer dette inn i et klimaregnskap der man inkluderer de andre energiformene man nå skal utvinne? Vil kanskje kombinasjonen av vind, vann, strøm og gass øke mulighetene for

at man kan realisere utbyggingen av linjer, som igjen kan øke forbruket av fornybar energi? Et annet spørsmål man kunne ha stilt seg, var: Hva vil det si for klimaregnskapet at vi kombinerer utvinning av energi og foredling av mineraler så nær energikilden som mulig? Kan det faktisk være slik at det kan ha positiv effekt på klimaregnskapet at vi videreutvikler denne industrien i Norge, hvor vi – og der er det ingen som er uenige – beviselig er veldig gode på dette? Et spørsmål man kunne ha stilt seg, var: Hvilke utslag gir det seg i klimaregnskapet at vi eksporterer gass som forbrennes urensset, målt opp mot et industrieventyr som dette?

Jeg registrerer at svaret fra parlamentarisk leder i Arbeiderpartiet, Helga Pedersen, var tvert nei, og jeg registrerer ikke at det er noe forsøk på å nyansere det svaret under denne debatten. Det finner jeg ganske så beklagelig.

Vi har i de siste månedene fremmet noen forslag med tanke på å prøve å tenke helhetlig på dette – vi har fremmet noen forslag der man prøver å se helhetlig på en mineralstrategi om mineralutvinning. Da har man fått nei. Det ligger i dag til votering et forslag der man prøver å se helhetlig på energipolitikken. Jeg er ikke villig til å vedde rødvin på at vi kommer til å se et ja her i denne salen til et sånt forslag heller. Da er det faktisk slik at man ikke bare er inviterende overfor næringsaktører og overfor investorer i forhold til den industripolitikken man vil vise fram. Man framstår av og til som ganske avvisende.

Else-May Botten (A) [16:49:38]: Det er viktig å ha en aktiv næringspolitikk som bidrar til å trygge arbeidsplasser og utvikle nye, og det er en sammensatt oppgave. Ser man på sysselsettingen i våre naboland, kan vi vel si at vi i stor grad har lyktes med dette, spesielt etter å ha stått oss så godt som vi har gjort i forhold til finanskrisen. Det viktigste er å holde stabilitet i økonomien. Stabil kronekurs og lav rente er kanskje den viktigste grunnmuren for vår eksportrettede næring. Med Fremskrittspartiets økonomiske politikk, med økt pengebruk, hvor pengesekken til alle gode formål skal hentes i oljefondet, ville usikkerheten blitt stor i industrien vår, og tusenvis av industriarbeidere ville ha fått den regningen.

Regjeringen har lagt sten på sten av rammevilkår overfor industrien. Jeg synes det er helt utrolig at representanten Solvik-Olsen kan stå og si at en svekket konkurransesituasjon skyldes regjeringens politikk. Han nevner ikke en eneste gang finanskrisen og den krevende markedssituasjonen som industrien har stått oppe i, så jeg takker og lovpriser at landet ikke styres av Fremskrittspartiets økonomiske politikk.

Så har jeg lyst til å si én ting, for jeg merket meg at både Fremskrittspartiets representanter og Høyres representanter kjører hardt på med at regjeringen har all skyld i at Industrikraft Møres prosjekt er lagt på is. Konesjonskravet til Industrikraft Møre er helt tydelig på rensekravet, og det er klart det er krevende å finne dette prosjektet økonomisk lønnsomt. Det er også krevende å være trygg på at de økonomiske utgiftene man berammer ved å bygge et slikt anlegg, vil stå seg. Ser vi til Mongstad og prosjektet der, viser erfaringene at kostnadstallene og de tekniske ut-

fordringene til rensing mange ganger spiller prosjektet et puss. Det er trist at slike gode prosjekt skrinlegges, men jeg synes det er utrolig at man skylder kun på regjeringen når det gjelder dette. Det er å gå altfor langt, og jeg synes at det er litt for lettvent med tanke på et prosjekt som vi alle sammen skulle ønske hadde blitt realisert.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [16:52:17]: Jeg vil takke Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet for å bidra til en konstruktiv debatt, men jeg må dessverre konstatere at egentlig har tiden vært bortkastet, for når det gjaldt å få gehør for problemstillingen fra regjeringen, har det ikke vært til stede. Dette er en problemstilling som både norsk industri og industri- og energisektoren tar opp flere ganger. Men det er åpenbart – når det er Fremskrittspartiet som løfter problemstillingen, er statsråden mer opptatt av ski-VM enn det som skjer i salen. Statsråden har forbedret seg mer på å mistolke Fremskrittspartiet politikk enn å forholde seg til den reelle problemstillingen.

Det jeg kom med, var ikke en svartmaling av situasjonen, men to konkrete problemstillinger som industrien opplever som hemmende i konkurransen med utlandet. Det handler om kostnader ved CO₂, og det handler om tilgang på kraft. Dette er ikke en problemstilling Fremskrittspartiet har konstruert, men det er noe jeg tror alle, når en tenker seg om, vet er en realitet. Jeg nekter å tro at Norsk Industri ikke har snakket direkte med Trond Giske om dette når de har gått ut i Teknisk Ukeblad og også nevnt dette som en problemstilling på alle mulige konferanser.

Til representanten Holmelid: Ja, jeg er klar over vilkårene som norsk industri har. Jeg gikk langt i å gi ros til regjeringen for at de signalene som SV ga i 2009 og 2010 om at det ikke skulle tildeles gratis kvoter til industrien, ikke lenger er signalene fra regjeringen. Den snuoperasjonen kan jeg godt takke og bukke for. Den er veldig bra.

Men den andre problemstillingen jeg nevnte, er fortsatt ikke håndtert. Det er litt spesielt når industrikraftregimet her får æren for at det er blitt inngått en kraftkontrakt mellom Statkraft og Norske Skog når dette industrikraftregimet ennå ikke er ferdig notifisert hos ESA, og når Norske Skog sier at det var ikke det som var grunnlaget for det.

Jeg kan godt gå i en polemikk med næringsministeren om Fremskrittspartiets politikk, jeg kjenner den bedre enn statsråden. Men statsråden har ingen interesse av å prøve å gjengi den korrekt. Jeg bare konstaterer at i oljefylket Rogaland er det Fremskrittspartiet og Høyre som er de foretrukne partiene, ikke Arbeiderpartiet. Det handler om at velgere som jobber i en bransje, ikke lar seg lure av polemikk når de ser hva den praktiske politikken er.

Faktum er at norsk industri er mer markedsekspontert i kraftmarkedene nå enn den var før denne regjeringen overtok. Det er ikke Fremskrittspartiets skyld. Fremskrittspartiet vil ikke selge ut vannkraften, men vi mener det er rett at industrien skulle få eie vannkraften. Så kan statsråden prøve å la det være en greie om at vi skal selge ut alt til utlendinger. Det er ikke det som er Fremskrittspartiets politikk.

La meg til slutt utfordre næringsministeren på en konkret ting som han knapt nok har våget å berøre, og det er

Alcoa. Alcoa eksemplifiserer problemene med denne industripolitikken. Det å gi Alcoa mulighet til å investere i Norge er altså ikke å ødelegge våre miljø- og klimamål. Det er ikke å ødelegge den satsingen som skjer i industrien på dette området, men det er å kunne bygge videre på den klyngen. Vil statsråden ta grep som gjør at Alcoa faktisk investerer i Norge?

Statsråd Trond Giske [16:55:35]: La meg først si at det er helt korrekt: Ski-VM gleder meg mer enn Fremskrittspartiets industripolitikk. Særlig når vi har fått et trønderisk gull og et trønderisk sølv i løpet av den siste timen, er det aldeles strålende.

For å være litt alvorlig: Det eksemplifiserer også at Fremskrittspartiet tar feil på et annet område, nemlig at det i Norge ikke er lov til å lykkes, ikke lov til å yte ekstra og ikke lov til å bli hyllet og æret for å ha vunnet norske eller internasjonale mesterskap. Tvert imot er disse idrettsstjernene noen av de største forbildene våre, noen vi ser opp til, noen som inspirerer oss. Slik er det også i næringslivet. Det er lov å lykkes. Det er lov å stå på ekstra. Det er lov å få til ting. Og vi skal hylle dem som skaper de gode bedriftene, ikke bare dem som gjør de store bedriftene.

Jeg ønsker Alcoa velkommen til å investere både i Finnmark og andre steder. Jeg ønsker norsk metallindustri en lysende framtid. Og vi skal legge til rette for det, men det må skje innenfor det klimaforliket som Stortinget har vedtatt. Derfor skjønner jeg godt at Fremskrittspartiet kan stå her og si: kjør på, bygg gasskraftverk, slipp ut, bruk ressursene uten hensyn til klimaet. Men at Høyre kan stå her og si det, uten å ta inn over seg det klimaforliket som Høyre den gang til og med sa at regjeringen var for defensiv på før vi kom fram til en enighet, har jeg verre for å forstå.

Jeg er optimist. Jeg tror at teknologien vil hjelpe oss. Jeg tror menneskers innovasjon og evne til å utvikle nye løsninger vil føre til at vi kan bygge en industri som kombinerer bruk av naturressurser som gass og malmressurser, som vi har mye av, og som vi har doblet letingen etter – igjen en ikkenæringsnøytral politikk, men tvert imot en satsing på et bestemt næringsområde med CO₂-rensing og oppbevaring. Men det må altså skje innenfor de rammene som norsk klimapolitikk setter, og etter hvert innenfor de europeiske reglene som kommer. Vi kan ikke svare Alcoa på hva som blir EUs regelverk ett, to eller tre år før det er ferdigtegnet. Det er det ingen norsk regjering som rår over. Vi må avvente det til det regimet er ferdigtegnet.

Så skal vi fortsette å legge til rette for at industrien får lange kraftkontrakter. Det er for så vidt riktig at ESA fortsatt har mulighet til å gripe inn, men kraftkontraktsgarantiordningen gjelder. Det er norsk lov, den er vedtatt. Det kan bli juridiske prosesser i EØS- og EU-systemet dersom ESA griper inn, men så lenge de ikke gjør det, er den loven gjeldende. Og jeg er nok ganske sikker på at Statkraft, Finnfjord og Norske Skog også hadde den for øye da den første langsiktige kontrakten på svært lenge – en tolv års kontrakt, tenk på det, som sikret Norske Skog og Finnfjord – ble inngått. Det viser at det nytter med politikk, at det nytter å gripe inn og

legge litt til rette og ikke bare slippe næringskraftene til.

Presidenten: Sak nr. 10 er dermed ferdigbehandlet.

Sak nr. 11 [16:58:46]

Interpellasjon fra representanten Tord Lien til nærings- og handelsministeren:

«Norge har svært god kunnskap om store pasientgrupper. Både den generelle pasientregistreringen og Kreftregisteret spesielt, samt andre prosjekter, gir norske forskere gode forutsetninger for forskning på og dermed utvikling av legemidler. Samtidig har Norge sterke kompetanse- og utdanningsmiljøer med nær tilknytning til utøvende helseinstitusjoner. I sum har disse forhold bidratt til en stor underskog av små oppstartsbedrifter. Innovasjonsselskapet Inven2, eid av UiO og Helse Sør-Øst, vil i år alene få 20 produkter til selskaps-/utlisensieringsfase. Utfordringen med å få god forskning og gode produkter til å manifestere seg i industriell utvikling i Norge er imidlertid store. Tilgang til risikokapital er kritisk for bransjen der utviklingstiden frem til salgbart produkt er 10–12 år. Farmasinæringen har stort potensial i Norge.

Vil statsråden ta initiativ til en satsing for å styrke industrialiseringen av farmasiindustrien?»

Tord Lien (FrP) [17:00:27]: La meg begynne med å si at jeg mener at interpellasjoner som sådan kan være en god debattarena for dialog mellom regjering og storting, og håper at denne debatten i noe større grad enn den foregående kan bære preg av det.

Så er det slik at det egentlig er minst fem andre statsråder som burde vært her i dag. Helse-, arbeids-, fiske-, landbruks- og forskningsministrene kunne gjerne vært her i tillegg til næringsministeren. Nå åpner ikke Stortingets forretningsorden for det. Jeg er for så vidt glad for at både presidentskapet og Nærings- og handelsdepartementet har konkludert med at det passer veldig bra at næringsministeren svarer.

Jeg skal begynne med å si noe om, som jeg også tar opp i interpellasjonsteksten, hvorfor Norge har særdeles gode forutsetninger for å lykkes innen bioteknologi. Den kunnskapen vi i Norge har om de store pasientgruppene, er unik. De aller fleste pasientene som behandles, blir godt dokumentert gjennom den generelle pasientregistreringen. I tillegg har vi etablert et kreftregister som inneholder mer informasjon enn det de aller fleste andre nasjonalstater har om både pasientene, den behandlingen pasientene får, og resultatet av den behandlingen.

I tillegg vil statsråden helt sikkert være kjent med mitt nabofylke Nord-Trøndelags HUNT-undersøkelse, som er et av mange prosjekter som i sum bidrar til svært mye kunnskap om norske pasienter. I tillegg er det nok en fordel med den tette integrasjonen mellom medisinske utdannings- og forskningsmiljøer på den ene side og utøvende og behandelende medisinske miljøer på den andre. I sum har dette gitt oss en lang rekke fremragende internasjonale

le kunnskaps- og forskningsmiljøer innen kreft, diagnostikk – særlig fosterdiagnostikk – og medisinsk teknologi. I tillegg – som jeg ikke skal bruke så mye tid på i dag, men som vi likevel må nevne i debatten – har vi havbruksnæringen og farmasinæringen og samarbeidet mellom dem. Vi har sterke forskningsclusterne i Trøndelag og i Hordaland. Paradoksalt nok har vi sterke veterinære farmasøytiske forskningsmiljøer i Akershus, av alle ting.

I sum har disse forholdene bidratt til at vi har fått en stor underskog av delvis små oppstartsbedrifter, men ikke minst mange gode ideer fra de norske forskningsmiljøene. Jeg tar i interpellasjonsteksten min opp Inven2, eid av Universitetet i Oslo, som alene i år vil få 20 produkter til selskaps- eller utlisensieringsfase. Så er problemet at mange av disse produktene nettopp blir utlisensiert, ikke alltid for norske selskaper, men skaper verdier og arbeidsplasser i andre deler av Europa og verden og ikke i Norge. Dette er viktig. Vi snakker ofte om eldrebølgen. I dag er 14 pst. av nordmenn over 67 år. I 2030 vil det være 18 pst. I 2050 vil over 20 pst. av befolkningen være eldre enn 67 år. Andelen over 90 år vil dobles, riktignok bare til 1,8 pst., fram til 2050. Samtidig blir det færre yrkesaktive per pensjonist. I dag er tallet 4,5 innbyggere i yrkesaktiv alder for hver innbygger over 67, mens det i 2050 bare vil være 2,7 – alt dette ifølge prognoser fra SSB. Ifølge seniorforsker Stein Østerlund Petersen ved SINTEF helseforskning vil det være de somatiske sykehusene som blir truffet først av eldrebølgen, deretter, ti år senere, sykehjem og hjemmebasert omsorg.

Så er det uheldig at eldrebølgen sammenfaller med lavere oljeproduksjon. Behov for aktiv petroleumpolitikk har vi. Jeg skal ikke trekke fram Lofoten og Vesterålen. Men uansett hva man gjør med norsk petroleumpolitikk, vil den relative andelen av statens inntekter fra oljen i framtiden bli redusert, uavhengig av hva vi finner ut av i denne salen om Lofoten og Vesterålen og andre mer eller mindre kontroversielle havområder.

Men bioteknologi er i denne sammenhengen etter min oppfatning et kindereg. Teknologien vil på den ene siden gjøre at vi kan utnytte og sannsynligvis styrke den offentlige forskningsinnsatsen inn mot bioteknologi. Det vil forhåpentligvis kunne bidra til at norsk utviklet kompetanse bidrar til at syke får bedre og mer effektiv behandling, raskere tilbakeføring til yrkeslivet og at folk står lenger i jobb. Det vil kunne frigjøre kapasitet på sykehusene ved kortere og mer effektiv behandling. Forhåpentligvis vil det også kunne gjøre at flere kan bo hjemme lenger, og at hjemmetjenestene kan bli mer effektive. I tillegg – det er derfor det er viktig at næringsministeren er til stede her i dag – vil det kunne gi norsk økonomi ett ben til å stå på. Utfordringen er ikke mangel på fagmiljøer. Det er for så vidt heller ikke mangel på kompetente finansieringsmiljøer, for det har vi til dels. De er for så vidt ikke store nok. Men først og fremst er problemet såkorn og venturekapital. Det er slik i Norge at det er lite privat kapital. Det kan man like eller mislike, men slik er det nå engang. Jeg er i denne sammenhengen glad for at det i dag har kommet oppslag i media om at Arbeiderpartiet og LO er i ferd med å nærme seg enighet om å gjøre noen grep i forhold

til formuesskatten. Det har jeg lyst til å gi uttrykk for at jeg tror er fornuftig. Det vil selvfølgelig kunne flytte mer kapital til Norge, noe som vil kunne lette på situasjonen, den mangelen på såkorn og venturekapital som vi har i Norge.

Men vi har i dag et stort gap mellom gode forskningsresultater, gode ideer og et ferdigutviklet produkt. Dette gjør at mange av disse forskningsresultatene forsvinner ut av landet og blir kommersialisert i andre land. Man har en utviklingstid på mange produkter innen bioteknologinæringen på mellom ti og femten år – ti–tolv år er forholdsvis vanlig. Skal man bruke ti–tolv år på å utvikle et produkt, er man også avhengig av kapital av en viss størrelse.

Som jeg har vært inne på, er det allerede med dagens regime stadig flere ideer som har potensial i seg til å bli kommersialisert. Spørsmålet er om vi i dag har virkemidlene til å få disse kommersialisert. Jeg må si at regjeringen har gjort noen fornuftige grep. Sarsia Seed i Bergen er et av mange såkornsselskaper. De forvalter 330 mill. kr og har også fått i mandat av storting og regjering å investere i bioteknologien. Det er to problemer med Sarsia Seeds situasjon: Det ene er at de nå er fri for penger. Det er andre er at de hele tiden har vært pålagt kun å investere 30 mill. kr, noe som vil ekskludere veldig mange av de potensielle investeringskandidatene, fordi behovet her for kapital er langt, langt større enn 30 offentlige millioner – og da 30 private millioner, som er forutsetningen.

Oslo Cancer Cluster organiserer noen av de sterkeste bioteknologimiljøene, ikke bare i Norge, men også i verden. De har foreslått og tatt til orde for at Investinors mandat skal utvides. Jeg vet jo at statsråden følger med hele tiden, men jeg vil be statsråden følge nøye med. Oslo Cancer Cluster har tatt til orde for å utvide mandatet til Investinor til også å omfatte biomedisin – har de sagt, og så vil jeg gjerne si at det også bør gjelde andre typer bioteknologi. De har for så vidt også foreslått å styrke overføring av midler med 500 mill. kr. Jeg tar ikke stilling til om det beløpet er for stort eller for lite, men jeg har lyst til å høre statsrådets tanker om hvorvidt det vil være nyttig å utvide mandatet til Investinor – på permanent grunnlag – til også å gjelde biomedisin. Det kan hende statsråden er kjent med at Investinor allerede har gjort en slik investering, men det var i forbindelse med finanskrisen.

TTO-ene har ikke næringsstatsråden noe ansvar for, men også TTO-ene ved de norske universitetene er fri for penger. Såkornfondene har brukt opp sine midler og kan nå bare bruke midler til å vedlikeholde de investeringene de allerede har gjort.

Så bare én ting til – jeg ser at tiden går: Vi ser at de landene som bevisst satser på inkubasjon, er de som lykkes – USA, Storbritannia, Israel, Finland og ikke minst Danmark – riktignok i noen grad i samarbeid med Sverige. Medicon Valley-prosjektet utgjør i dag 350–400 bedrifter, med 25 000 ansatte. Det er 25 000 ansatte i en liten region på grensen mellom Danmark og Sverige som jobber med bioteknologi, og det er meget lønnsomme arbeidsplasser sett i forhold til utnyttelsen av arbeidskraften. Altså: Verdiskapingen per årsverk er gigantisk.

Helt avslutningsvis skal jeg slutte der jeg startet. Det

er mange statsråder som har med dette å gjøre. Jeg vet at regjeringen har jobbet med bioteknologitilnærming. Jeg ønsker at statsråden kan svare: Er det behov for en mer overordnet tilnærming til bioteknologi i det norske samfunnet?

Statsråd Trond Giske [17:11:00]: La meg først si meg enig med interpellanten i at interpellasjonsdebatter kan være en god anledning for en meningsutveksling og idéutveksling mellom storting og regjering, og at det kan være forskjell på kvaliteten i interpellasjonsdebatter. Det kan også være forskjell på innretning og tone i interpellasjoner. Denne interpellasjonen er etter mitt syn en god og relevant interpellasjon. Det er et viktig felt interpellanten tar opp, og det er et næringsområde som internasjonalt er i stor vekst, og som interpellanten selv beskriver, som med den demografiske utviklingen i Norge – ikke bare i Norge, men også internasjonalt – helt sikkert vil være en viktig næringsgren i mange tiår framover.

La meg først peke på noen fellestrekk ved moderne innovativ farmasøytisk industri:

- Den bygger på fremragende forskning, ofte også på grunnforskning.
- Det er en forskning av høy kvalitet, som er en nødvendig, men ikke tilstrekkelig ingrediens. I tillegg må man ha industriell kompetanse, kommersiell kompetanse og strategier for å ivareta industrielle rettigheter.
- Legemiddelutvikling er særdeles kapitalkrevende, gjerne langvarig, og med høy risiko.
- Det dreier seg om en global virksomhet, hvor det ikke er rom for lokale løsninger. Dette er virkelig en internasjonal industri, og den griper inn i hele helse-sektoren, hvor det er mange områder som kan være av interesse for næringsutvikling, også i Norge.

Som representanten anfører, tar det særdeles lang tid å utvikle et legemiddel – gjerne ti–tolv år – og det er kostbart. Legemiddelindustrien opplyser at det koster i gjennomsnitt 6–7 mrd. kr å utvikle et legemiddel. Det kan med andre ord være svært ressurskrevende. Vi må se mulighetene for å styrke industrialiseringen av farmasinæringen i et slikt perspektiv. Jeg er enig med interpellanten i at vi har et godt grunnlag å bygge på. Etter mitt syn er et av de gode grunnlagene – og her skiller kanskje Fremskrittspartiet og mitt parti og regjeringen litt lag – at vi har et sterkt offentlig helsevesen med tilhørende pasientregistre. Det norske Krefregisteret er f.eks. på mange måter unikt. Det gir oss en god mulighet til å utvikle næring, det gir oss et godt forskningsgrunnlag, det gir oss god statistikk og god oversikt.

Vi har gode kompetanse- og forskningsmiljøer med nær tilkobling til våre offentlige helseinstitusjoner. Samtidig har vi fått en god grobunn for innovative SMB-er innen medisinsk sektor, og det kommer stadig opp nye ideer og prosjekter gjennom våre universiteter og helseforetak.

Jeg er også enig med interpellanten i at risikovillig kapital er viktig, og her er det jo – med høy risiko og lang horisont og mye kapitalbehov – enda viktigere at vi ser på hvordan vi kan sørge for kapital.

Det kommer to stortingsmeldinger i løpet av året som begge vil være relevante for den type problemstilling. Den ene er eierskapsmeldingen, hvor vi diskuterer hvordan staten skal bruke sin kapitalrikdom. Den andre er virkemiddelmeldingen som kommer, om Innovasjon Norge og SIVA, de evalueringene vi har gjort av dette, hvordan vi bidrar til bedrifter i en oppstartsfase.

Investinor, såkornfond, er virkemidler som har hatt betydning. Likevel skal vi også se i øynene at i hvert fall den første generasjonen såkornfond ikke ga de resultatene som man kanskje ønsket seg, og at det er viktig at statens midler som går inn som risikokapital, også brukes på en god måte.

Jeg liker den tilnærmingen at man ser et område som kommer til å vokse sterkt, og spør seg: Kan Norge være en del av denne utviklingen, har vi her bestemte fortrinn, har vi her bestemte muligheter som kan gi oss en mulighet for å sørge for at vi deltar i en næring som vil ha stor produktivitetutvikling, store markeder og god inntektsstrøm? Med stadig økende global konkurranse må vi utvikle områder der vi kan ha komparative fortrinn – enten de er naturgitte eller samfunnsskapte – i tillegg til å satse på generelle, gode rammevilkår for næringsvirksomhet i Norge.

Regjeringen satser allerede betydelige midler på medisinsk forskning og kommersialisering av medisinsk teknologi. Medisinsk og helsefaglig forskning omfatter en stadig større andel av den totale forskningsinnsatsen i Norge. Helseforetakene og universitets- og høyskolesektoren prioriterer medisinsk og helsefaglig forskning høyt. Det har også vært en økning i midler til helseforskning gjennom Norges forskningsråd.

Jeg nevnte de velfungerende helseregistrene som et godt grunnlag for å gi pasientene god behandling og oppfølging, men også for å kunne forske på og utvikle gode næringsområder. Samtidig er det viktig at vi ivaretar gode personvern hensyn, for dette dreier seg jo om viktige opplysninger om enkeltpersoner.

Vi ønsker å utnytte den høye kompetansen vi har innenfor det medisinske og helsefaglige området. Interpellanten nevner Oslo Cancer Cluster, som er fremragende internasjonalt på sitt område, men det finnes også andre gode eksempler. Også i innovasjonsmeldingen – Et nyskapende og bærekraftig Norge – var dette berørt, særlig behovsdrevet innovasjon og næringsutvikling i helsesektoren og det å legge til rette for et innovativt og nyskapende næringsliv. Vi vil fortsette å se på om virkemiddelapparatet er godt nok innrettet for å møte behovene innenfor medisin og helse.

Moderne medisinsk behandling, herunder også bruk av diagnostikk og legemidler, bygger i økende grad på bioteknologi og genteknologi. Her har vi også det siste tiåret betydelige og langsiktige forskningsinnsatser. Vi ser betydningen av annen naturvitenskapelig og teknisk forskning også innenfor det nukleære feltet, som f.eks. ved Institutt for energiteknikk – at det har betydning for medisinsk forskning, er spennende.

Slik har vår forskningsinnsats frembrakt medisinske og bioteknologiske forskningsmiljøer som helt sikkert kan gå inn i en slik næringsinnsatsing.

Jeg viste innledningsvis til at medisinske virksomheter, og i særdeleshet legemiddelprodusenter, er rettet inn mot globale markeder. Det betyr også at vi har et stort potensial, hvis vi lykkes, men at konkurransen er tilsvarende krevende. Derfor er det også viktig å ha en god kommersiell og industriell kompetanse som det private næringsliv må bruke for å lykkes internasjonalt.

I forskningsmeldingen, Klima for forskning, meldes det at det skal arbeides systematisk med å utvikle kunnskapsgrunnlaget på de brede teknologiområdene IKT, bioteknologi og materialteknologi/nanoteknologi. Vi lager nå strategier på flere av områdene, og det også å ha en kommersiell strategi, en industriell strategi, blir viktig.

Vi arbeider nå med en helhetlig strategi på det bioteknologiske området. Vi hadde nettopp en oppstartskonferanse for nanoteknologi, og tilsvarende er det også strategiarbeid for IKT. Disse strategiene vil danne grunnlag for næringslivssatsingene og forskningen og innovasjonsgrepene som vi må gjøre for å lykkes.

Når det gjelder spørsmålet om kapitaltilgang og framtidige offentlige finansierings- og støtteordninger til utvikling av norske legemiddelvirksomheter, må det også ses i sammenheng med støtte til ulike sektorer og næringer. Vi har et internasjonalt regelverk som vi selvsagt må forholde oss til, slik at vi ikke setter oss selv eller bedriftene i en uheldig situasjon opp mot det internasjonale regelverket som gjelder.

Likevel har regjeringen vist at det går an å ha en ikke-nøytral politikk som er i overensstemmelse med EØS-regelverk, WTO-regelverk og internasjonale avtaler. Vi kan legge til rette for de områdene hvor vi har en spesiell kompetanse, eller vi har et spesielt behov. Med de demografiske utviklingstrekkene som interpellanten godt beskrev, med en dobling av antall pensjonister fram til 2050, med færre sysselsatte per pensjonist, trenger vi alle de gode kreftene, alle de gode ideene og alle de teknologiske framskrittene som kan hjelpe oss til å få en god helsetjeneste, et godt omsorgstilbud og en god alderdom for alle, men også for yngre som trenger medisinsk behandling eller legemidler. Her kan vi skape god næringsvirksomhet og dekke noe av det viktigste som er i våre behov.

Jeg tror langt på vei vi har de virkemidlene som skal til for å få til kommersiell virksomhet. Jeg tror definitivt at vi har et godt utgangspunkt, god kompetanse og gode miljøer, men at utfordringen først og fremst ligger i å bruke dem på den rette måten – og kanskje også få virkemidlene enda mer innrettet mot at denne næringen skal lykkes.

Tord Lien (FrP) [17:20:47]: Jeg bruker å si at hvis man spør tre stortingsrepresentanter hva vi skal leve av i framtiden, kan man være sikker på to ting: Det ene er at man får tre forskjellige svar, og det andre er at alle tre kommer til å ta feil.

Med det mener jeg å si at man kanskje burde ha valgt å være litt mer generell i forhold til hvilken næringsgruppe staten ønsker å gi mest støtte til, og hvem som ikke skal få den støtten. Men nå er det en gang slik at regjeringen har valgt en god del felt. Bioteknologi har i veldig liten grad fått fokus, mens andre ting har fått mer fokus. Jeg

synes at statsråden var inne på det. Vi skal satse der vi har kompetanse – det er jeg helt enig i – eller behov. Da kan det noen ganger virke slik at de behovene i større grad er distriktspolitiske behov enn industriell utvikling og samfunnsmessige behov. Derfor mener jeg at det kanskje er legitimt å ha en debatt om vi nå skal sette mer fokus på og mer midler inn mot næringslivs- og bioteknologiutvikling.

Så synes jeg statsråden sier mye bra. Vi har fremragende forskningsmiljøer, det er vi enige om, vi har industriell kompetanse – og ja, det er fryktelig dyrt å utvikle disse produktene til ferdige produkter.

Derfor har jeg lyst til å understreke at det er ikke sånn at alt som kommer ut fra norske universiteter og medisinske forskningsmiljøer, på noe som helst tidspunkt kan bli norske produkter. Det lar seg rett og slett ikke gjøre. Men det er bra at vi holder på med det likevel, for det vil hjelpe norske pasienter når det i sin tur kommer tilbake til Norge som ferdigutviklede produkter.

Jeg har bare lyst til å utfordre statsråden på én ting til. Det er litt utenfor statsrådets konstitusjonelle felt, men det er nå en gang sånn at de som utøver og produserer helse-tjenester i Norge, driver med forskning. Det gjør de veldig bra. Så utfører de også pasientbehandling, og det gjør de vel for så vidt også i all hovedsak ganske bra, men det er ikke veldig mye innovasjon og krav om innovasjon i pasientbehandlingen, verken i primærhelsetjenesten eller på de norske sykehusene. Bør det offentlige som produsent og leverandør av helsetjenester også begynne å stille noen krav til innovasjon i de behandlingsmetodene som blir valgt? Selv om det ikke er statsrådets konstitusjonelle ansvar, håper jeg at han kan mene noe også om det.

Statsråd Trond Giske [17:23:55]: Jeg har ingen planer om å overta helseministerens ansvar. Derimot kan jeg svare på mer generelt grunnlag at vi har en veldig sterk kultur i Norge med medarbeiderdrevet innovasjon.

Nå snakker vi nok om litt forskjellige ting her. Den mest avanserte forskningen rundt nye legemidler tror jeg vi skal overlate til høyt kvalifiserte farmasøyter, kjemikere og andre. Det tror jeg ikke vi skal utprøve på sykehjem eller helseinstitusjoner lokalt, i hvert fall ikke uten god veiledning fra eksperter.

Derimot foregår det mye innovasjon i hvordan tjenestene utføres, hvordan man legger til rette arbeidsdagen, hvordan man bruker teknologiske hjelpemidler. Det er jo ikke bare medisin det er et stort behov eller potensial for. Bare tenk på hva moderne senger gjør for det slitte det tidligere var å løfte, bære og legge til rette. Det er veldig mange innenfor helse og telemedisin som har lyktes med å skape gode produkter som har internasjonal nytte. Det er mange områder som kunne nevnes innenfor hele den næringen som vi nå snakker om.

Det er veldig vanskelig for politikere å si hva vi skal leve av i framtiden. Det er mange som har gått ordentlig på trynet og bommet stygt. Samtidig tror jeg det er ganske forutsigbart at vi kommer til å trenge å leve av å ta vare på helsen til hverandre. Vi kommer til å leve av å ta vare på hverandre når vi blir gamle og pleietrengende. Dette kommer til å bli et voksende marked fordi vi blir flere, fordi

vi blir eldre, og fordi vi – heldigvis – lever mye lenger. Vi lever også lenger med sykdom. Så det er ganske trygt å si at dette kommer det til å være et stort behov for, på samme måte som mange av de andre satsingsområdene til regjeringen, som den maritime næringen, den marine næringen – hele sjømatseventyret. Vi kommer til å trenge mye proteiner – og energi, selvsagt, som vekst i både forbruk og antall mennesker gjør at vi trenger mer av.

Dette er etter mitt syn en god – hva heter det – «runner up» i bildet av satsingsområder, og jeg tror vi skal løfte dette området enda sterkere i årene som kommer, akkurat slik interpellanten etterspør.

Ingrid Heggo (A) [17:26:32]: Det er eit veldig spennande og komplekst område interpellanten her tek opp.

Arbeidarpartifraksjonen har vore på fleire bedriftsbesøk og fått innblikk i utfordringane og moglegheitene som forskning innafor legemiddelutvikling og farmasi har. Det som vart påpeika til oss, var faktisk fire forhold. Det fyrste var at ein etterlyste ein heilskapleg strategi. Det andre var lengda – det tek gjerne ti–tolv år, og i fleire tilfelle endå lengre tid enn det, før ein har utvikla eit legemiddel. Det tredje var at dette var svært, svært kapitalintensivt. Og det siste at det er stort fråfall av prosjekt undervegs. Det er eit fåtal som lykkast.

Alt dette gjer at risikoen er svært høg, og dette igjen gjer det vanskeleg å reisa privat kapital i den første, avgjerande fasen. Ein ventar til lengre ut i løpet med å investera, av di risikoen da minkar vesentleg.

Når representanten Lien påpeikar at farmasinæringa har eit stort potensial i Noreg, er eg samd i det. Vi har eit godt utbygd offentleg helsevesen med lik tilgang for alle, og pasientregister, f.eks. Kreftregisteret. Vi har også gode koplingar mellom forskning, høgskular/universitet og helseinstitusjonar.

Regjeringa satsar alt i dag store beløp på medisinsk forskning og kommersialisering av medisinsk teknologi. Det ser vi på universiteta og høgskulane våre, som prioriterer dette høgt. I tillegg har regjeringa auka midlane som går til Noregs forskingsråd. Det er viktig.

Koplinga mellom forskning og helseføretak er utvikla og styrkt, og dette er eit viktig grep for å sjå heilskapen og for å få styrke.

Det er i dag ei pågåande femårssatsing, som starta i 2007, og som gjeld behovsdriven innovasjon og næringsutvikling i helsesektoren, mellom Nærings- og handelsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet. Her er det sett i gang ei evaluering, og vi i Arbeidarpartiet ser fram til resultatet av denne evalueringa. Der vil vi få ein del svar på om det offentlege verkemiddelapparatet er hensiktsmessig innretta, eller om det trengst endringar.

Arbeidarpartiet er nøgd med at regjeringa arbeider med ein heilskapleg strategi på det bioteknologiske området, og at eit tilsvarande arbeid er sett i gang for nano- og materialteknologi og IKT.

Dette er eit eksempel på at vi lyttar når vi er ute på bedriftsbesøk, og tek signala på alvor.

Ein heilskapleg strategi vil vera svært viktig, men, som ministeren sa, Noreg er eit lite land og vi må gjera nokre

vegval, for vi evnar ikkje å gapa over alt innanfor forskning på dette breie feltet.

Evalueringa av FORNY-programmet peika på at det måtte gjerast nokre endringar viss vi skal lykkast i å bringa dei aller beste ideane fram, og eg er samd med ministeren i betraktningane hans kring dette. Vi må evna å identifisera dei beste ideane og prosjekta, og heller satsa på færre prosjekt og bruka meir ressursar på det enkelte prosjektet enn å fordela midlane litt jamt utover. Dette stiller store krav til verkemiddelapparatet vårt.

Vi har ved fleire høve diskutert behovet for såkornmidlar, Business Angels, pre-såkornmidlar o.l. her i salen. Regjeringa har sagt at ein følgjer dette området nøye, og at ein vil koma tilbake til eventuelle tiltak her. Vi er nok alle her i salen samde om at dette er viktige verkemiddel som vi må ha eit særleg fokus på også i framtida.

Arbeidarpartiet er samd med næringsministeren når han seier at offentlege forskings- og innovasjonsressursar bør som hovudregel innrettast slik at dei fremmar prosjekt med størst mogleg samfunnsøkonomisk lønsemd, uavhengig av kva næring eller sektor desse tilhøyrer, og at vi langt på veg har mange av verkemidla som skal til, men at vi må sjå på dimensjoneringa og retta fokus på om vi nyttar desse på rett måte i dag.

Øyvind Korsberg hadde her overtatt presidentplassen.

Frank Bakke-Jensen (H) [17:31:11]: Det tema som interpellanten, Tord Lien, reiser i dag, om å ta initiativ til en satsing for å styrke industrialiseringen av farmasiindustrien, er veldig viktig.

Høyre fant selv grunn til å sette fokus på denne delen av norsk næringsliv da vi i desember i fjor fremmet et representantforslag om en langsiktig strategi for biomedisin. Dette henger sammen med tunge utviklingstrekk i vårt samfunn.

Biomedisin er en industriell sektor som sannsynligvis vil ta større og større plass i verdensøkonomien. Det ble tidligere nevnt eldrebølgen, folks forventninger til helsevesenet, kombinert med medisinske nyvinninger, og alt dette er faktorer som vil bidra til dette.

Dette er en næring våre naboland systematisk støtter opp under. Dansk bioteknologi utgjør 5 pst. av bruttonasjonalproduktet i Danmark, målt i 2006-tall, og sysselsetter over 40 000 mennesker. Høyre mener det er god grunn til å gå nærmere inn i årsakene til den store forskjellen i verdiskaping mellom norsk og dansk life science.

I Danmark og Sverige har myndighetene tydelig kommunisert at man ser biofarmasi som en næring med stort potensial, og lagt til rette for utvikling. Medicon Valley, et dansk–svensk samarbeidsprosjekt, er det mest kjente. Seks av de ti største legemiddelselskaperne i verden har etablert samarbeid med bedrifter i klyn-gen.

I Norge har vi et Cancer Cluster som er etablert i Oslo, og som er et såkalt Norwegian Centre of Expertise. Programmet ble etablert av kommunal- og regionalminister Erna Solberg i 2004, og OCC ble utnevnt som Norwe-

gian Centre of Expertise, sommeren 2007, av regjeringen Stoltenberg.

Tidsskriftet Genome Technology fra New York kåret i juni 2008 Oslo til en av de 20 ledende biotekkllyngene i verden innen utvikling av ny kreftbehandling og kreftdiagnostikk, og den eneste fra Europa som fikk plass på listen. Dette illustrerer potensialet som ligger i norsk biomedisinnæring, også i et globalt perspektiv.

I vårt representantforslag setter Høyre søkelyset på flere aspekter som utfordrer næringen. Norge ligger lavest i Norden og under OECD-gjennomsnittet i Europa i andel av bruttonasjonalprodukt til forskning, utvikling og innovasjon. Forskningsbudsjettet er i 2011 det svakeste på ti år målt i vekst. Her er det etter Høyres mening rom for forbedring.

På bakgrunn av de forhold som tidligere har vært nevnt, foreslo Høyre i Stortinget at det bør utarbeides en helhetlig og langsiktig strategi for biomedisin. Vi understreket at en slik strategi bør omfatte en målrettet og helhetlig innretning i virkemiddelapparatet med et større fokus på nytteverdi og kommersialisering. En videreutvikling av støtteordninger som SkatteFUNN, FORNY, SIVA-inkubatorene, Investinor og Innovasjon Norges satsing på helsesektoren bør styrkes slik at et balansert tilbud av virkemidler som fremmer forskning, innovasjon og næringsutvikling, kan gis.

Det er viktig å trekke erfaringer fra andre sektorer, og Høyre mener det bør etableres et strategiråd for utvikling av norsk legemiddel- og helserelatert biomedisinsk næring.

De forhold som vi har pekt på i vårt forslag, og som interpellanten her tar opp, mener Høyre er svært viktige. Høyre er enig i at tilgang til risikokapital er kritisk for bransjen, der utviklingstiden fram til salgbart produkt kan være både ti og tolv år.

Høyre er også enig i at farmasinæringen har stort potensial i Norge. Det forutsetter imidlertid at det er politisk vilje til å ta de nødvendige grep.

La meg derfor peke på at Høyres forslag om en langsiktig strategi for biomedisin nå er til behandling i Stortingets helse- og omsorgskomiteé, og at det er fritt fram for alle å slutte seg til det når det kommer hit til salen.

Alf Egil Holmelid (SV) [17:35:00]: Det er ein svært interessant og spennande interpellasjon som vi har til behandling her i dag. Som interpellanten peikar på, har vi eit godt utgangspunkt. Ein av grunnane til at vi har eit godt utgangspunkt, er at vi har hatt eit framsynt offentleg helsevesen som har sikra oss eit stort tilfang av offentleg tilgjengeleg materiale rundt sjukdom og helse. Det som er eit poeng no i det vidare arbeidet, er å kunne utnytte dette til det beste for forskinga på ein måte som gjer at vi får gode resultat utan å gå på akkord med personvernet, og det er det store moglegheitene for.

Legemiddel, diagnostisk verktøy og medisinsk utstyr utgjer ein veldig stor sektor. Den sektoren spenner veldig vidt. Berre i mitt fylke kan vi sjå at vi på den eine sida har General Electric, som er representert med ein legemiddelproduksjon, og det er verdas største selskap. På den andre

sida har vi små, nyetablerte selskap, som produserer utstyr for overvaking av hjartepasientar. Så det er ein veldig vid sektor vi snakkar om når vi snakkar om helserelatert forskning og helserelatert næringsutvikling.

Felles for desse bedriftene er at dei er veldig kompetansetunge. Derfor er det viktig å satse på forskning og utdanning. Då kan eg replisere til Frank Bakke-Jensen at dei siste fem åra har det vore ein større vekst i norsk forskning enn nokon gong tidlegare, også i den perioden hans parti sat med makta. Så kan eg også vidare replisere at når det gjeld å bruke midlar på forskning, ligg Noreg godt an i forhold til OECD-gjennomsnittet i offentleg finansiert forskning. Men vi har ei utfordring med å få næringslivet med på å leggje inn like mye som det næringslivet gjer i andre land. Det er ei utfordring som vi må jobbe med. Der tek vi gjerne Høyre med på laget for å diskutere korleis vi skal få næringslivet til å forske meir. Men, som sagt, den offentlege finansierte forskinga aukar meir no enn det har gjort under tidlegare regjeringar.

Så kjem vi over til det som har med kommersialisering å gjere. Det er etablert mange ordningar som skal bidra til å kommersialisere forskingsresultat. Då har vi FORNY-ordninga, som har bidrege til at vi har fått mange kommersialiseringseiningar rundt om i heile landet. Det er ordningar som har fungert godt.

Vidare har vi fått dei TTO-ane, som har vore nemnt her før i dag, som har hatt varierende resultat rundt om. Men det er ei relativt sterk satsing på verkemiddel for å bringe kompetanse frå forskning i akademiske miljø over til produkt i kommersielle miljø. Dei har også spesielle kommersialiseringseiningar som har spesialisert seg på medisinsk forskning, som det er blitt nemnt her i dag. Det gjelder bl.a. Medinnova, som no har slått seg saman med Birke-land Innovasjon og har utvikla Inven2, som også har vore nemnt her før i dag. Så det blir satsa mykje på kommersialiseringsverktøy, og eg trur Noreg har eit behov for det, for dei akademiske miljøa i Noreg har ikkje vore veldig fokuserte på å kommersialisere forskingsresultat. Så det at det offentlege bidreg til å skape verktøy som kan ta resultat av forskning ut i kommersielle miljø, er ei viktig satsing, som denne og tidlegare regjeringar har lagt vekt på.

Det som også er eit poeng, er at eg ut frå eiga erfaring har sett at om vi skal få dette til å fungere, er det viktig med eit nært samarbeid mellom helsevesenet, akademiske miljø og kommersielle aktørar. Difor er det viktig å satse på sånne ordningar som vi har innanfor verkemiddelapparatet, som legg til rette for å støtte cluster, der akademia, næringslivet og i dette tilfellet også helsevesenet, går inn i eit tett samarbeid. Då er det viktig f.eks. å satse på NCE-ar, som er ei av dei ordningane som Høyre kutta på i statsbudsjettet no sist. Her har dei kanskje ei lita sak som dei bør rette opp att om dei verkeleg trur på at samarbeid mellom akademia og næringslivet er viktig for å få til nye næringsvegar i Noreg.

Så er det slik at medisin er spesielt kapitalkrevjande. Som det har vore nemnt før her i dag, er det å utvikle medisin ekstremt kapitalkrevjande. Den bransjen som produserer medisin, og som utviklar medisin, er dominert av nokre veldig få store internasjonale konsern. Difor trur eg

at om vi skal få ein brei bransje i Noreg innanfor medisin og helsereelatert næringsutvikling, er det viktig å ta vare på heile spekteret, at vi ikkje berre satsar på medisinsk forskning i retning av å utvikle nye medisinar, men også på medisinsk teknologi og på diagnostiske produkt.

Tord Lien (FrP) [17:40:23]: Det er ofte sånn når vi har disse debattene, at jeg først hører et godt innlegg fra en statsråd, og så kommer det en stortingsrepresentant og nedsabler det hans egen statsråd har sagt. Derfor må jeg si det var meget gledelig å høre representanten Ingrid Heggø, som deler mange av mine og jeg oppfattet også statsrådets synspunkter. Det er sånn at Norge er et lite land, det har representanten Heggø helt rett i. Derfor kan vi ikke lykkes med alt og kommersialisere alle de gode ideene. Det er en grei erkjennelse å ha med seg.

Så sier representanten Heggø at vi må ha mer spissing. Det er jeg helt enig i. Vi må ha mer fokus på ting som faktisk fungerer. Og da var representanten Holmelid inne på noe annet viktig. Han sier vi har mange ordninger. Spørsmålet er om det er antall ordninger som er utslagsgivende, eller om det på en måte er den kraften som legges bak de ordningene vi har. Jeg er også veldig glad for at representanten Holmelid er opptatt av kommersialisering av forskningen. Det er ikke alltid de signalene som har kommet fra SV tidligere, men som sagt et veldig godt signal å ha med seg i den videre debatten, også for statsråden, vil jeg tro.

Jeg forventer ikke at statsråden svarer på det her i dag, men jeg håper at statsråden tar det med seg inn i det videre arbeid med dette: Det er sånn at vi er sene til å ta i bruk nye legemidler, også legemidler som er utviklet i Norge. Vi er ikke veldig aggressive på utprøvende behandling selv for pasienter i palliativ fase, som på en måte ikke har noe tilbud i det norske helsevesenet i dag. Å ta noen grep for både å implementere nye behandlingsmetoder og nye medisiner tidligere, og ikke minst gå lenger når det gjelder utprøvende behandling i palliativ fase, vil kunne styrke dette arbeidet også fra staten og det offentlige som kunde i denne sammenheng.

Så er jeg veldig glad for at statsråden sier at dette feltet er, jeg tror han brukte begrepet, en god «runner up». Jeg er ikke helt enig med representanten Bakke-Jensen i at det akkurat på dette feltet er den offentlig finansierte forskningen som er problemet, for der leverer vi gode resultater. Problemet er å få det over den broen, over det gapet, over den kløften som er der. Der er det vel egentlig slik at den statsråden som i størst grad kan påvirke det og bygge en bro over den kløften, er næringsministeren. Forskningen har vi, det er kommersialiseringen vi trenger. Jeg er ikke i tvil om at skal vi klare å bygge denne broen, må i hvert fall TTO-ene rundt på de norske universitetene og universitetssykehusene styrkes. Jeg tror også at det må inkludere og i større grad innlemme bioteknologi og biomedisin i det store virkemiddelapparatet som regjeringen og Stortinget besitter.

For øvrig vil jeg takke både statsråden og representantene som har holdt innlegg, for en god debatt.

Statsråd Trond Giske [17:43:44]: Jeg er ganske sikker på at dette ikke er siste gangen vi diskuterer akkurat dette temaet, verken i næringsssammenheng eller i helse-sammenheng. Jeg tror dette er, som denne debatten også har fått fram, et område som har stor betydning for evnen vår til å gi gode helsetjenester, men også muligheten vår til å skape nye, lønnsomme arbeidsplasser. Så det å klare å bruke de aktive næringspolitiske virkemidlene vi har, det å bruke tilrettelegging innenfor forskning og utvikling, det å få en god innovativ kraft i bedriftene, det å sikre risikovillig kapital, det å få samspillet mellom forskningsinstitusjoner og utdanningsinstitusjoner og næringslivet til å fungere godt, det også å sørge for patentrettigheter og muligheter på et internasjonalt marked – ja, alle de områdene som en aktiv næringspolitikk egentlig består av – kommer til fulle inn som viktige premisser for at vi skal lykkes på dette området.

Vi skal følge utviklingen i næringen tett. Vi skal se på om vi skal styrke virkemidlene. Vi skal se på hvordan vi kan sikre kapitaltilgang til næringslivet generelt. Men jeg mener også at denne næringen spesielt er en god kandidat for ytterligere oppmerksomhet.

Vi kommer enda sterkere tilbake. Jeg har stor tro på de gode kompetansemiljøene som Norge har på dette området, vil være i full stand til å gjøre dette til i hvert fall ett av de områdene som vi skal leve av – om ikke etter, så samtidig med oljen.

Presidenten: Dermed er debatten i sak nr. 11 avsluttet.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Vi er klare til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt:

Som personlig varamedlem for Truls Wickholm til Stortingets delegasjon til Den Interparlamentariske Union velges Aksel Hagen i stedet for Geir-Ketil Hansen for den resterende del av stortingsperioden 2009–2013.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har Ib Thomsen satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme sak om avvikling av Medietilsynets virksomhet, med sikte på at pro-

blemstillinger tilknyttet mediemangfold skal reguleres og kontrolleres av Konkurransetilsynet.»

Dette forslaget blir i tråd med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å føre opp på dagsordenen som egen sak i et senere møte i Stortinget.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

L o v
om endringer i kringkastingsloven og medieeierskapsloven

I

I lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting blir det gjort disse endringane:

§ 2-1 sjette ledd blir oppheva.

Ny § 2-14 skal lyde:

§ 2-14 *Klageinstans*

Klager over Medietilsynets enkeltvedtak etter loven, eller regler fastsatt i medhold av loven behandles av Klagenemnda for mediesaker (Medieklagenemnda), med de unntak som følger av fjerde ledd. Klagenemnda kan ikke omgjøre Medietilsynets vedtak etter eget tiltak.

Eventuelle søksmål skal rettes mot staten v/Klagenemnda for mediesaker (Medieklagenemnda).

Kongen fastsetter hvem som skal være klagenemndas leder og nestleder, og kan gi forskrift om nemndas størrelse, sammensetning og oppgaver.

Medietilsynets enkeltvedtak i saker vedrørende tilsyn med konsesjonsvilkår for riksdekkende kringkasting, jf § 2-1, eller riksdekkende anlegg for kringkasting eller videre sending av kringkasting, jf § 2-2, påklages til departementet.

Ny § 2-15 skal lyde:

§ 2-15 *Begrensninger i omgjøring- og instruksjonsmyndighet*

Departementet kan ikke instruere Medietilsynet i enkeltsaker, eller omgjøre tilsynets vedtak i andre saker enn nevnt i § 2-14 fjerde ledd. Departementet kan pålegge Medietilsynet å ta en sak opp til behandling.

I saker av prinsipiell eller stor samfunnsmessig betydning kan Kongen i statsråd omgjøre Medietilsynets eller klagenemndas vedtak etter reglene i forvaltningsloven § 35 annet, tredje og femte ledd.

II

I lov 13. juni 1997 nr. 53 om eierskap i medier blir det gjort disse endringane:

§ 8 første ledd skal lyde:

Kongen oppnevner en klagenemnd for enkeltvedtak etter denne lov og fastsetter hvem som skal være nemndas leder og nestleder.

§ 8 fjerde ledd skal lyde:

Eventuelle søksmål skal rettes mot staten v/Klagenemnda for mediesaker (Medieklagenemnda).

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

Voteringstavlene viste at det var avgitt 68 stemmer for og 20 stemmer mot komiteens innstilling. (Voteringsutskrift kl. 17.55.02)

Øyvind Håbrekke (KrF) (fra salen): President! Jeg ber om ny votering, da Kristelig Folkeparti bjellesau var litt sein på labben.

Presidenten: Ja vel. I disse VM-tider skal man ikke være så sein på labben. Vi voterer på nytt.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 71 mot 19 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 17.55.38)

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Presidenten antar at Fremskrittspartiet også her ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble bifalt med 69 mot 19 stemmer.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til annen gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

I sak nr. 3 foreligger det ikke noe voteringstema.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt tre forslag. Det er forslagene nr. 1–3, fra Øyvind Korsberg på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak for Stortinget om å innføre 10 års reklamasjonsfrist og obligatorisk byggeforsikring eller garantistillelse ved kjøp av ny bolig.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak for

Stortinget som drøfter bruken og konsekvensene av «som den er»-forbehold ved avhendingskjøp, og at det i denne saken tas stilling til innføring av obligatorisk tilstandsrapport ved avhendingskjøp.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak for Stortinget med en utredning av frivillig servicehefte for bolig.»

Det voteres alternativt mellom disse forslagene og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:37 (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Svein Flåtten, Anders B. Werp, Bent Høie, Elisabeth Røbekk Nørve og Michael Tetzschner om styrkede forbrukerrettigheter ved kjøp av bolig – vedlegges protokollen.

Presidenten: Venstre har varslet at de støtter forslagene.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti ble innstillingen bifalt med 48 mot 41 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.57.24)

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Oskar J. Grimstad på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 2, fra Nikolai Astrup på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti

Det voteres først over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i sin gjennomgang av det totale avgiftsnivået på bil og bilbruk legge til grunn at avgiftsnivået skal reduseres.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 71 mot 19 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.58.10)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:35 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Line Hen-

riette Hjemdal og Borghild Tenden om endring i drivstoffavgiftene for motorkjøretøy – bifalles ikke.

Presidenten: Det voteres alternativt mellom komiteens innstilling og forslag nr. 2, fra Høyre og Kristelig Folkeparti, som lyder:

«Dokument 8:35 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Line Henriette Hjemdal og Borghild Tenden om endring i drivstoffavgiftene for motorkjøretøy – vedlegges protokollen.»

Fremskrittspartiet og Venstre har varslet at de støtter forslaget.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti ble innstillingen bifalt med 47 mot 43 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.58.53)

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Under debatten har Espen Granberg Johnsen satt fram et forslag på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Dokument 8:26 S (2010–2011) – om representantforslag fra stortingsrepresentantene Elisabeth Røbekk Nørve, Frank Bakke-Jensen, Øyvind Halleraker, Siri A. Meling og Nikolai Astrup om en stortingsmelding om en helhetlig energipolitikk – vedlegges protokollen.»

Det voteres alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

Regjeringen bes i løpet av 2011 legge frem en sak for Stortinget med fokus på dagens fordeling av nettkostnader med bakgrunn i at stadig mer ny energiproduksjon vil være rettet mot eksportmuligheter, samt at det foreligger store investeringsplaner i nettinfrastruktur i årene fremover.

Presidenten: Venstre vil her støtte innstillingen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble forslaget bifalt med 48 mot 41 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.59.59)

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Ketil Solvik-Olsen på vegne av Fremskrittspartiet
  - forslag nr. 2, fra Siri A. Meling på vegne av Høyre
- Det votes over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre nødvendige endringer i konsesjonskrav for bygging av gasskraftverk i Norge, slik at gasskraftverk kan bygges uten krav om CO₂-rensing ved oppstart. Staten skal samtidig fremme incentiver som gjør det økonomisk interessant å etablere CO₂-renseanlegg ved nye gasskraftverk.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 69 mot 21 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.00.39)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:31 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll og Oskar J. Grimstad om å endre konsesjonspolitikken for gasskraftverk – bifalles ikke.

Presidenten: Det votes alternativt mellom komiteens innstilling og forslag nr. 2, fra Høyre. Forslaget lyder:

«Dokument 8:31 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll og Oskar J. Grimstad om å endre konsesjonspolitikken – vedlegges protokollen.»

Fremskrittspartiet har varslet støtte til forslaget fra Høyre. Venstre og Kristelig Folkeparti har varslet støtte til innstillingen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre ble innstillingen bifalt med 55 mot 35 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.01.53)

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Under debatten har Tor-Arne Strøm satt fram et forslag på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Dokument 8:32 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen,

Oskar J. Grimstad, Henning Skumsvoll, Per Sandberg, Siri A. Meling, Elisabeth Røbekk Nørve, Linda C. Hofstad Helleland og Lars Myraune om kraftsituasjonen i Trøndelag og Møre og Romsdal – vedlegges protokollen.»

Det votes alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget ber regjeringen i løpet av vårsesjonen 2011 fremme en sak for Stortinget om kraftsituasjonen i Trøndelag og Møre og Romsdal – med konkrete tiltak for å sikre en sikker og effektiv energiforsyning med akseptable priser til husholdninger og industri i regionen i årene fremover.

Presidenten: Venstre har varslet støtte til innstillingen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble forslaget bifalt med 48 mot 42 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.02.57)

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Ketil Solvik-Olsen på vegne av Fremskrittspartiet
  - forslag nr. 2, fra Siri A. Meling på vegne av Høyre
- Det votes over forslag nr. 2, fra Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gå gjennom kriteriene for oppstart av reservekraftverkene på Aukra og Tjeldbergodden med tanke på å utvide disse til også å gjelde perioder med unormalt høye strømpriser, i tillegg til særlig anstrengte kraftsituasjoner (SAKS), og melde tilbake til Stortinget på en egnet måte om dette.»

Votering:

Forslaget fra Høyre ble med 64 mot 25 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.03.33)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:44 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll, Oskar J. Grimstad, Harald T. Nesvik og Tord Lien om oppstart av mobile gasskraftverk i perioder med kraftunderskudd og/eller høye strømpriser – bifalles ikke.

Presidenten: Det voterer alternativt mellom komiteens innstilling og forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest endre konsekvensvilkårene for oppstart av de mobile gasskraftverkene, slik at de også skal ta hensyn til prissignaler i markedet, samt i større grad brukes til å forebygge en kraftkrise på grunn av tomme vannmagasin.»

Høyre har varslet støtte til forslaget fra Fremskrittspartiet. Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet støtte til innstillingen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet ble innstillingen bifalt med 56 mot 34 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.04.32)

Presidenten: I sakene nr. 10 og 11 foreligger det ikke noe voteringstema.

Sak nr. 12 [18:04:47]

Referat

1. (216) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Tore Sanner, Gunnar Gundersen, Arve Kambe og Svein Flåtten om å opprette et uavhengig finanspolitisk råd (Dokument 8:100 S (2010–2011))

Enst.: Sendes finanskomiteen.

2. (217) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Arne Olsen, Kari Kjønås Kjos, Jon Jæger Gåsvatn, Christian Tybring-Gjedde og Peter N. Myhre om overføring av deler av Aker sykehus fra Oslo universitetssykehus til Akershus universitetssykehus (Ahus) for å sikre tilstrekkelig sykehuskapasitet for pasientene innenfor Ahus sitt utvidede opptaksområde (Dokument 8:99 S (2010–2011))

Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 18.05.
